

8

БІЛА КНИГА ОУН

ПРО ДИВЕРСІЮ – БУНТ ЯРИ – БАНДЕРА

8

БІЛА КНИГА

ОУН

65

ПРО ДИВЕРСІЮ-ВУНТ ЯРИ-БАНДЕРА

Р О З Д І Л . I.

Німецько-польська війна спричинилася до звільнення тих сил українського націоналістичного активу, що перебували в польських тюрмах і таборах. Скоро після вибуху збройного конфлікту, зачали появлятися в полоні військових подій члени ОУН, що використовуючи замішання, яке настало серед польської адміністрації, в той чи інший спосіб визволилися з місць ув'язнення.

Одержаніши перші інформації про наших політв'язнів, Вождь негайно видав задумлення, які мали на меті облегчити їм перехід зони збройних операцій, та зорганізувати для тих із них, що приходили в райони розташування німецької армії та української формувань, першу допомогу. Для реалізації цього завдання, Вождь призначив одного з членів Проводу, який виїхав на театр військових подій. При виїзді, Вождь доручив дотичному членові ПУН у справах, що стосувалися політв'язнів, перебувати в контакті з німецькою командою, а також зо спеціальною установою ОУН, яка була вислана на театр війни для реалізації актуальних завдань Националістичного Руху.

Згаданий член ПУН виконав довірену Йому Вождем місію так, як на це дозволяли обективні умовини - реєструючи прибуваючих членів ОУН, спрятавши їх у певні осередки й перетрактувши в їхній справі з німецькими чинниками. Ця акція натрапляла на великі труднощі, зумовлені загальними обставинами військових операцій. Все ж, без уваги на ці труднощі, завдання було виконане. Щиродовж кількох тижнів вдалося відбрати більшу частину політв'язнів, розмістити їх у різних осередках та виказати необхідну поміч. Вслід за цим, стало на черга завдання тривалішого вимірювання звільнених членів ОУН та включення їх до праці антиву Руху.

Враховуючи ту обставину, що більшість в'язнів була виснажена перебуванням у тюрмах і важкими умовами переходу на захід - Вождь уважав за необхідне забезпечити їм насамперед належний відпочинок. Для цього зорганізовано було в різних місцевостях кілька відпочинкових станиць. Бодночас з цим ужито заходів до забезпечення в'язнів необхідними речами, бо майже всі вони були позбавлені одягу, взуття й білизни. Станиці відпочинку відвідували керівні чинники ОУН. Бокрема, до одного з більших осередків в'язнів відряджено генерала - члена Проводу - який замешкав із ними довший час. За планом Вождя, в'язні після відпочинку й направили надшербленого здоровля,

мали бути втягнені знову до праці в активі ОУН.

В перших тижнях появі політвязнів, була одержана вістка, що з тюрем звільнився і Бандера - Сірий. На його руки вислав Голова ПУН листа до всіх політвязнів, звільнених із польських тюрем і таборів. В тому листі Вождь вітав їх з нагоди звільнення, висказував жаль, що не має змоги їх відвідати, зустріти кожного зосібна й зазначав, що обставини не дозволяють Йому негайно бачитися з Бандерою, але він сподіється, що цю стрічу можна буде зреалізувати в ближчому часі, в який то цілі вже видано відповідні зарядження. Вождь згадував далі в листі, що вінє, що після звільнення з тюрем прагненням вязнів було йти на схід, а не на захід... Але хвилево-несприятливий збіг обставин не сміє їх депрямувати. Після відпочинку й направи здоровля, вони поповнять актив ОУН, де зможуть виявляти себе на користь Руху. Лист Вождя закінчувався закликом до віри й праці.

Згаданий лист, адресований для всіх політвязнів, був зачитаний на одному їхньому зібранні. Як пізніше виявилося, це викликало невдоволення члена Проводу Ріхарда Ярого, що забрав згаданого листа Вождя від Бандери. Чим пояснювалося таке поступовання Ярого - про це писатиметься згодом. Нельояльність Ярого дуже огірчила Вождя, що, вже перед тим, заобсерувавши певні потягнення Ярого, з тим більшою настирливістю домагався скорого побачення з Бандерою. Ярий, який мав полагодити всі звязані з цим технічні й формальні справи, відтягав цю стрічу, аж нарешті в половині січня б.р. Бандера приїхав до Вождя, а вслід за ним і тогочасний провідник Краєвої Екзекутиви Мопатинський, що пізніше став жертвою легковажності диверсантів,

Вождь прийняв Бандеру з теплотою й ширістю. Після обговорення познаки справ, він заявив, що має на приміті деякі зміни в ПУН, хоче ввести до ПУН декого з нового активу, запропонував Бандері пост у Проводі, з долученням організаційного реферату й зв'язкових функцій із окупованими землями. На цю пропозицію Бандера не дав конкретної відповіді. Як пізніше виявилося, вже в тому часі серед гурту теперішніх диверсантів плелася інтрига й підготовлявся "путч". Не знаючи цього, Вождь при прощанні казав Бандері відпочити, передумати його пропозиції й подати в ближчому часі дефінітивну відповідь.

Та вже в більших тижнях після стрічі Вождя з Бандерою, зачали з'являтися перші познаки розкладової акції в ОУН. Відповідні чинники ОУН добачували, що в середовищі Бандери снуються якісь тайні пляни, до яких має відношення й Ярий. В дальших тижнях уже виявилося, що Бандера з гуртом інших

людів плянують поставити Вождеві якісь домагання, які прозраджують їхній намір оточити Вождя своїми впливами та усунути від нього небажаних ім людей. Вся ця підготова прибирала недвозначний характер внутрі-організаційної диверсії. Сконстатувавши, що в середині Організації відбувається розкладова акція, і що відношення до неї мав Бандера - Вождь покликав його на чергове побачення до себе.

Бандера приїхав до осідку Вождя й між ними дnia 5. квітня б.р. відбулася чергова стріча. Обставини цієї стрічі настільки характерні, що треба подати її перебіг.

До покою, де находився Вождь, Бандера ввійшов з ебентеженим виглядом. Ціла його постava виявляла з одного боку бажання поводитися з Вождем остентаційно й демонстративно / він очевидно гадав, що саме так має поводити себе "партнер", за якого вже себе вважав у ту пору.../, а з другого боку прозраджувала надзвичайну розгубленість і непевність себе. Карлуратий, з червоними плямами хвилювання на сбличці, з бігаючими очима - він творив вражальний контраст із постаттю Вождя, що спокійно дивився на нього. При цій стрічі був присутній член активу ОУН Домет, який протоколував її перебіг. Нижче наводимо цей протокол у цілості:

Перебіг розмови між Головою ПУН і членом ОУН Ст. Бандерою.

Дня 5 квітня 1940, в 16 годині, між Головою ПУН і членом ОУН Ст. Бандерою, в присутності Представника ОУН на Дометенківку, відбулася умовлена зустріч, під час якої Ст. Бандера передав п. Голові два листи, зазначивши, що один із них від нього, а другий від Карбовича, і висловлюючи бажання, щоб п. Голова, перше ніж приступати до розмови, прочитав його листа.

Прочитавши листа з доданим до нього залучником, п. Голова запитав:
- Чи цей залучник до листа треба вважати за акт, чи за анонімний лист?

Б. не зрозумів питання, і п. Голова пояснив:

- Тут написано, що копію оригіналу й підписи завірили Ст. Бандера, але не наведено, хто саме підписав це письмо. Отже, щоб це письмо могло вважатися за акт, на ньому повинні бути підписи людей, що його підписали. Якщо не навели Ви цих імен у письмі, подайте мені їх устно.

Б. - Я осіб подавати не можу.

Г. - Але ж я мушу знати, які саме "провідники краю", що тут про них згадується, підписали. Чи підписав Лопатинський?

Б. - Та, підписав.

Г. - А Сич?

Б. - Сич не є провідником.

Г. - Сич був призначений розпорядженням Голови Проводу ОУН краєвим провідником українських земель під німецькою зверхністю. Чи він підписав?

Б. - Я відмовляюсь говорити на цю тему. Про це сказано в листі.

Г. - В листі про це чітко не сказано. Тут говориться про членів краєвих екзекутив. Які саме члени? Чи всі члени?

Б. - Та, всі. Сюди, першо, коли цей лист було написано, були не всі, а тепер всі. Але я ще раз зазначую, що відмовляюсь вести розмову в цій площині. Я прому відповіді, чи Ви згідні зо мною говорити на платформі цього листа, чи ні. Для того то я й просив, щоб Ви раніше зазнайомилися зо змі -

стом листа, а вже потім визначили мені побачення.

Г. - Алеж мені здається, що проста чесність вимагає, щоб Ви не відмовлялися - коли Ви вже знаходитесь тут і передаєте мені листа безпосередньо в справах, що чекають на мое рішення - від вияснень, і щоб я міг довідатися про все від Вас безпосередньо. для того я й завізвав Вас до цього міста.

Б. - Я не для цього приїхав.

Г. - Себто, як не для цього? Вам передав Б.Кр. мое завізвання?

Б. - Так.

Г. - Отже чи Ви приїхали внаслідок моєго завізання, чи задля чогось іншого?

Б. - Я приїхав для залагодження цієї справи / і при цьому вказав на листа / .

Г. - Перше, ніж вирішити цю справу, я мушу пригадати нашу попередню розмову в січні 1940 р. Отже, коли Ви відібрали звідци минулого разу, чи Ви отримали від мене якісь особливі уповноважнення?

Б. - мовчить, потім каже: - Пане Полковнику! я ще раз повторю, що я відмовляюся вести розмову в цій площині. Й прому дати відповідь, чи Ви приймаєте за підставу розмови пей лист?

Г. - Отже я констатую й стверджую, що ніяких уповноважнень я Вам не давав. Тим часом довідуєсь, що Ви посміли заявити, що призначення мною Січа краєвим провідником недоцільне й неважне. Чи це правда?

Б. - Пане Полковнику! Про цю справу я потім зясую на письмі, але тепер прому відповісти перше на мое питання.

Г. - Отже, в якій якості Ви хочете говорити зо мною? Я завізвав до себе члена ОУН Степана Бандери, але Ви хочете говорити / дивлячись на листа / ... як "Керівник діяльності Організації Українських Националістів"?

Б. - Так, як керівник діяльності Організації Українських Націоналістів.

Г. - Устрій ОУН такого не знає. Він знає, як керманича Укр.Нац. Вику і ОУН, тільки Голову Проводу ОУН, до компетенції якого належить призначення провідників країв і теренів, членів Екзекутив і т.д. Чи Ви признаєте й за собою такі прерогативи?

Б. - Так, признаю.

Г. - Хто Вам іх надав?

Б. - Воля організації.

Г. - Отже, як Голова Проводу УН я не можу вести з Вами розмови в такій площині. Вільно мені, як Голові Пону вести розмову зо Ст.Бандерою тільки як з членом ОУН. Про мое рішення, про яке говориться в письмі, дам знати через представника Дометенківки.

Б. - Прому подати його на письмі.

Г. - Про це я пізніше сам вирішу, чи одержите мое рішення на письмі чи устно.

Ця розмова відбулася в моїй прияві й автентичність її змісту стверджую своїм підписом.

Місце Постсь.

5 квітня 1940 року, в 19 годині.

Домет в.р."

Листи, про які в протоколі згадується, що їх вручив Вождеві Бандера, були - один від Степ'ка Карбовича, а другий - так зв. "акт з дня 10 лютого 1940 року", що був ухвалений диверсантами. Про відношення Степ'ка-Карбовича до диверсії й його роль в ній - говориться нижче. В цім місці подається зміст згаданого диверсійного "акту з дня 10 лютого". Складався він з наступних параграфів:

І. Фактична керма Організації Українських Націоналістів закордоном опинилася в руках людей, що зле сповнюють завдання проводу Української Націоналістичної Революції, не здійснюють її основних напрямних, нехтуєтъ націоналістичними методами праці та обовязуючими революціонерів зasadами внутрішньо-організаційного взаємовідношення й співпраці.

2. Провідний актив Організації Українських Націоналістів, передусім на рідних землях, виступав перед Головою Проводу Українських Націоналістів із ініціативою зміни цього стану, щоб уможливити здійснення націоналістичних, революційних засад і методів, згідних із актуальними вимогами історичного моменту в цілій діяльності Організації.

3. Однаке всі зусилля перевести це звичайним організаційним порядком були безуспішні з причин неперебірчих заходів тих людей, що, прикриваючися волею теперішнього Голови Проводу Українських Націоналістів, намагаються за всяку ціну вдергати владу, захоплену по смерті сл. п. Вождя Полковника Євгена Коновалця.

4. Добро Української Національної Революції вимагає негайного й основного упорядковання тих справ і видвиження такого Проводу, що в цей переломовий час відповість своєму завданні.

5. Тому на провідний актив Організації спадає відповідальність і обовязок перебрати ініціативу та рішення через те, що теперішній Провід Українських Націоналістів, опанований деякими членами, не вивязується з перебраних на себе обовязків і завдань.

6. Свідомі свого обовязку й історичної відповідальності за чистоту Націоналістичної Ідеї - ми, Провідники та Члени Краєвих Екзекутив Організації Українських Націоналістів на Західних Землях й УЗ під Німеччиною, та провідний актив ОУН - згідно з волею тих націоналістичних кадрів, якими керуємо - віддаємо керму Організації Українських Націоналістів в руки Степана Бандери й тих, яких він покличе.

7. Цей, видвижений нами, Революційний Провід Організації Українських Націоналістів наділяємо правом та накладаємо на нього обовязок керувати Українською Національною Революцією.

8. Ждемо рішення Полковника Андрія Мельника, що Він і надальше очолює нашу боротьбу.

Про нашу правду свідчитиме наша боротьба.

/слідують підписи/

Постій, 10 лютого 1940 року."

Оцінка змісту "акту з дня 10 лютого" буде зроблена в дальших розділах цієї книги. Тут тільки вказується на такі моменти. "Акт" був переданий Бандерою Вождеві без підпису в осіб, які його ухвалили, що й дало підставу Вождеві назвати його в розмові з Бандерою за анонімовий акт. Звертається також увагу, що в параграфі 6-му "акту", диверсанти "віддавали керму ОУН в руки Степана Бандери й тих, яких він покличе", а в параграфі 8 заявляли, що ... ждуть рішення Полковника Андрія Мельника, щоб він "і надалі очолював нашу боротьбу". Ця суперечність свідчить не тільки про невміння диверсантів формулювати свої думки навіть ув актах, які вони вважають "історичними", але й про їхню спробу зробити пресію на Вождеві, саме: поставити його перед доконаний факт узурпації й визнати його формальні прерогативи тільки при умові, коли він фактично віддасть себе в руки Бандери та його гурту. Відчуваючи, що претенсії Бандери на роль "національного вождя" виглядають занадто карикатурно - диверсанти плянували використати назовні "фірму" Полк. Андрія Мельника, водночас усуваючи

Його від фактичної керми Рухом.

Пересвідчивши по розмові з Бандерою, що його потягнення прибрали форму внутрі-організаційної диверсії, яка у виняткових умовах європейського збройного конфлікту загрожувала реалізації завдань Націоналістичного Руху - Вождь вирішив ужити необхідних заходів для ії ліквідації. Здійснюючи свій обовязок охорони добра й ладу Організації - він змушений був тому поставити головних спричинників диверсії Бандеру-Сірого й Стецька-Карбовича перед Головний Революційний Трибунал ОУН, щоб ця авторитетна установа вида за їхнім учинкам належний присуд. Про це рішення Бандера-Сірий й Стецько Карбович були офіційно повідомлені членом активу ОУН Дометом у присутності другого члена активу Оршана.

При цьому Домет зачитав обом згаданим підсудним наступні листи

Вождю:

"До Члена ОУН Степана Бандери-Сірого.

Підтверджую одержання Вашого письма з дня 5 квітня 1940 року та завірені Вашим підписом копії письма з дня 10 лютого того ж року. Познакомивши з їх змістом, зокрема з точкою 2 Вашого письма, де Ви повідомляєте мене, що перебрали керму Організації Українських націоналістів, заявляю, що таким чином невідомі особи, імена яких Ви відмовилися мені подати, присвоїли собі компетенції Великого Збору Українських націоналістів, а Ви узурпували владу, що прислуговує Голові Проводу Українських націоналістів.

Стверджуючи, що Ви, з яким я звязував свої надії, допустилися вчинків, спрямованих на виразну шкоду Організації Українських націоналістів, я - як Голова Проводу Українських націоналістів і керівник Українського націоналістичного Руху, ставлю Вас перед Головний Революційний Трибунал Організації Українських націоналістів. Голова Головного Революційного Трибуналу повідомить Вас про місце й час сесії Трибуналу.

Андрій Мельник

Голова Проводу Українських націоналістів.

Постій, дня 7 квітня 1940 року"

Другий лист був адресований до Стецька-Карбовича, такого змісту:

"До Члена ОУН Ярослава Стецька-Карбовича.

1. Розглянувши Вашого листа з дня 10 лютого 1940 року, переданого мені членом Організації Українських націоналістів Степаном Бандерою-Сірим дні 5 квітня того ж року, звільнюю Вас від обовязків Ідеольогічного Референта Проводу Українських націоналістів. Все діловодство Референтури Ви маєте передати провідникові Вашого терену п.дометові.

2. Ваш лист, вручений мені дні 5 квітня 1940 року, і низка попередніх Ваших листів з днів 16, 18, 20 і 23 березня того ж року, своїм змістом і наставленням ідуть у розріз із добром Організації Українських націоналістів, перечать засадам Устрою ОУН і спрямовані на її шкоду. На цій підставі ставлю Вас перед Головний Революційний Трибунал ОУН. Голова Головного Революційного Трибуналу повідомить Вас про місце й час сесії Трибуналу.

Андрій Мельник.

Голова Проводу Українських націоналістів.

Постій, дня 6 квітня 1940 року."

Диверсанти на це рішення Вождя відповіли відкритим бунтом. Вже

третього дня після стрічі Вождя з Бандерою, саме 8 квітня, видали вони комунікат під назвою: "до відома членів ОУН". Нижче подається зміст цього комунікату:

"До відома членів ОУН.

I. З днем 7. квітня 1940 р. полковник Андрій мельник перестав бути остаточно Головою Проводу Українських націоналістів.

II. Керму Організації Українських націоналістів обявив волею Організації Українських націоналістів в рідних землях та революційного провідного активу ОУН поза рідними землями, на основі акту з дня 10 лютого 1940 р., Степан Бандера й покликаний ним Революційний Провід ОУН.

Зміст акту з дня 10 лютого 1940 р. наступний: /Тут уміщені параграфи "акту" з дня 10 лютого, які вже наведені вище. - Ред. примітка./

Ті, що не мали змоги співрішати в дні 10 лютого, в згаданих справах, солідаризуються з повні експост.

III. Провідник Організації Українських націоналістів, Степан Бандера, предложив в половині січня та 5 квітня ц.р. Голові ПУН полк. Андрієві мельникові пропозицію Організації Українських націоналістів Рідних Земель і революційного провідного активу ОУН поза Укр. Землями очолити правильну, революційну постановку визвольної справи. Полк. Андрій мельник відкинув ці пропозиції, поставивши Провідника Організації Українських націоналістів Степана Бандери та члена Революційного Проводу ОУН Ярослава Стецько-Карбовича під Революційний Трибунал актом з дня 7 квітня і 6 квітня ц.р.

З тим моментом полк. Андрій мельник перестав бути остаточно Головою ПУН.

IV. Крім поданих в акті з 10. II. ц.р. моментів, що й наступні обставини висновують справу усунення полк. Андрія мельника з Головства ПУН. По смерті С.П. Вождя Свгена Коновалця Вузчий Провід ОУН проголосив Головою ПУН і Вождем націоналістичного руху полковника Андрія мельника, "виконуючи завіщання сл.п. Вождя полк. Свг. Коновалця". Згідно з обов'язуючими в ОУН до II ВЗУН устроєвими зasadами не існувала правно-формально інституція Вузчого ПУН, як тем інституція десигновання наслідника Голови ПУН, що більше, не існувало тем писемне завіщання сл.п. Вождя, а устно передавав його один із членів Вузчого ПУН, Омелян Грибівський. Взагалі кандидатура полк. А. мельника на Голову ПУН висипула щойно по довших роздумуваннях В. ПУН над можливими кандидатами. Вдні 22 травня 1939 р. полк. А. мельник rezignue зі своєго посту Голови ПУН саме через дінник на мходу Організації деяких членів ПУН, пп. Ом. Грибівського й Ярослава Барановського, ж. ін. того члена, який мав мати устне завіщання сл.п. Вождя /О. Грибівського/, мотивуючи це наступно: "...такий стан справ ..., де не прогід, а пародія проводу, це не Організація, а дезорганізація, - консеквенцією такого стану розвал і анархія. Я до розвалу ОУН моєї руки прикладати не можу й не дам. На боротьбу в нутрі Організації не піду. Заявлю, що уступаю з поля уступаю з моєго посту...Щоби моєю тбо безвідкличною цеизією не ввести наглого стрясення в ОУН, але рівночасно не нести відповідальності за хід подій по I. 6. 1939., я намічую ось яку розвязку справи: 1/ ю скликання Конгресу в речинці не пізнішім, як по кінець серпня 1939, я відходжу з ПУН з дн. I. 6. 1939 р. на відпустку. 2/ За Конгресом признаю почвою моєго наслідника. 3/ Нижоб. ПУН до дня 1 вересня ц.р. не скликав Конгресу, застерігаю собі свободу проголосити від себе відповідну заяву. 4/ моя відмістка буде відповідно проголошена в першій половині червня. Ухиляюся і відмовляюся від дискусії в справах затронутих у нинішньому письмі, як безгільної чи недоцільної. Це моє остання спроба цію моєї власної особи рятувати від загибу українську справу. Так і лише так треба розуміти минішу подію. Постій, дня 27. 5. 1939." Автентичність письма підтверджена полк. А. мельником у розмові з Ярославом Стецьком. Уповажений по підготовці II ВЗУН, Ярослав Стецько-Карбович в суб-

ному з писем до тодішнього Голови ПУН, полк.А.мельника звертає увагу/перед ВЗУН/на неформальну енунціацію Вузчого ПУН.Пропонує представників на ВЗУН, полк.А.мельник іх відхиляє, як теж не визває тих, що були передбачені по Устрою Й згідно з волею сл.п.Вождя.Уповноважений по підготові II.ВЗУН, що виступав спільно з відпоручниками земель, поінформований полковником А.мельником про зберігання попередного стану в Проводі безпосередно перед ВЗУН, заявляє від Земель і себе несолідаризацію зі зоставлюванням старого стану ,те саме заявляють полк.А.мельникові представники ЗУЗ від Краю і члена ПУН, Ярослава Стецька.На основі цього рішення II.ВЗУН неважні, як з огляду на його склад, так і спосіб переведення, тим більше, що полк. А.мельник, як Голова ПУН, до часу ВЗУН обіцявав представникам Земель перевести зміни, а після ВЗУН, сдержанши компетенції, заслонювався своєю виключною компетенцією рішати, як бажає, всі справи.

Вичислені моменти не давали ніякого права формального полк.А.мельникові обнімати Головства ПУН.Свідомий цього всього провідний революційний актив все ж рішений був перейти до порядку денного над формальною сторінкою справи, щоб у теперішньому історичному моменті не ускладнювати внутрішно-революційної української ситуації.Коли ж всі заходи привели полк.А.мельника для революційних концепцій вичерпалися, коли зусилля теперішнього провідника ОУН, Степана Бандери, Краєвого Провідника ЗУЗ, члена ПУН, Ярослава Стецька, включно з першою непринятою своєчасно резигнацією цього останнього з членства ПУН, були скваліфіковані Головою ПУН, як матеріал для розгляду Революційного Трибуналу, коли полк.А.мельник, ставши неформально Головою ПУН, не потрапив фактично, не зважаючи на всі можливі заходи з боку ОУН, поставити себе на належне місце в русі, та - коли ПУН не керував, ані взагалі не інтересувався діяльністю ОУН на рідних землях - наступив акт з дня 10.2.1940 й обнітання керми Революцією теперішнім Провідником ОУН, Степаном Бандерою й покликаним Ним Революційним Проводом ОУН.

У.Полк.А.мельник зраджував генеральну принципову лінію революції у внутрішній й зовнішній політиці ОУН а/пактуючи з ворожими ОУН українськими політичними групами:удержуючи звязки з Д.Палієвим, що за денунціаторські публікації про справи УВО відомі Йому як б.членові УВО, був засуджений Організацією, - входячи в пертрактадії з відомими вислужниками ворогів України тзв.групою УНР, особливо з їх висланником Соловієм, б/у внутрішній Організації потурав системі кліки, що по смерті сл.п.Вождя опанувала центральну частину закордонного Проводу, у зовнішньо-політичній праці не узглядняв вимог історичного моменту!

VI.Полк.А.мельник зле керував цілою діяльністю Організації, як на зовнішній, так і на внутрішній царині, не видавши пр.досі ані одної директиви для Земель, а коли видавав, то на шкоду Організації / у звязку з польсько-німецькою війною видав наказ перевести такі завдання, що тільки самочинна зміна іх з боку КЕ - не допустила до більшої катастрофи /.

Подіям і діяльності ОУН на Рідних Землях не присвячував належної уваги, що зокрема недопустиме в теперішній момент переломовий, а зводить ОУН з позиції революційної організації до ролі емігрантської політичної групи, під ніяким оглядом не відповідає тим вимогам, що іх ставить Революція на Землях.

VII.Полк.А.мельник пішов у розріз з тією політичною лінією ОУН, яку, як свідчать предложені Йому членом Проводу ОУН, Ярославом Стецьком, документи, апробував сл.п.Вождь.Полк.А.мельник надував волею Його, використовуючи не на Його міру будований устрій ОУН для формально-правних актів, що йдуть у розріз і на виразну шкоду ОУН, змінюючи, зрештою, вже після II.ВЗУН принятий ВЗУН Устрій.

VIII.На останню спробу з дня 5.квітня полк.А.мельник, як дотеперішній Голова ПУН, відповів поставленням під Революційний Трибунал теперішнього Провідника ОУН Степана Бандери й члена Революційного Проводу ОУН Ярослава Стецька. - Керуючися тим, щоб не вводити потрісень і уникну-

ти небажаних зовнішнє-політичних наслідків та исманаючи всі вище подані моменти та недавньо політичну діяльність полк.А.мельника, а покладаючися вже на сам його характер - хотіли ми присудити його для українського націоналізму, знайти в ньому такого Голову, що бодай має зрозуміння для Революції, на цей полк.А.мельник зареагував актами з дн.6.4. і 7.4.ц.р.

IX. На тому полк.А.мельник закінчив свою роля, як Голова ПУН. Він вже ним не є, ані формально, ані фактично.

X. ПУН іменований полк.мельником переогас існувати з тих самих правно-формальних причин. А даліше через те, що він не сповняє своєго завдання, як верховна установа в ОУН та більшість його членів взагалі не має ніякого впливу на справи Організації.

XI. Революційною боротьбою керує та ії очолює Провідник ОУН, Ст. Бандера та покликаний ним Революційний Провід ОУН.

XII. Всі рішення полк.А.мельника й б.ПУН, незгідні з лінією ОУН, неважні. Відповідним чинникам ОУН буде замовнік, вано близько інструкції.

XIII. Всі інстанції ОУН й окремі члени ОУН виконують даліше свої завдання й обовязки, коли не одержать інших, окремих заряджень.

XIV. Всякі спроби діяти всувереч цьому організаційному порядкові будуть трактовані як диверсія.

XV. Організаційна й політична діяльність в імені ОУН когонебудь поза цим новоустановленим порядком, як теж виконування якихнебудь доручень б. Голови ПУН полк.А.мельника й б.ПУН буде карана згідно з революційними законами.

XVI. Докладне наспівлення одержать всі ці справи в окремому документі.

Постій, дн.8.квітня 1940.

За Революційний Провід ОУН:

Бандера Степан в.р.

Провідник ОУН

Ярослав Стецько в.р.

член ПОУН.-"

Поява вищезгаданого комунікату вказала Вождеві й Проводові Українських Националістів, що диверсанти все стрімколов летять у безодню анархії. Їх нерозсудний й демагогічний виступ перед форумом Організації - диктував Вождеві конечність зо своєго боку подати до відома членства ОУН про факт диверсії та ії справжні причини. Реалізуючи це завдання, Вождь того ж дня, 8 квітня, видає два свої заклики; один "до членів Великого Збору Українських Националістів і членів Проводу Українських Националістів", а другий "до членів Організації Українських Националістів". Нижче подаються оба ці документи:

"До членів Великого Збору Українських Националістів
і членів Проводу Українських националістів.

З уваги на технічну неможливість у сучасний момент увійти мені в особистий контакт із усіми членами ПУН, цією дорогою подаю до відома наступне:

В листопаді 1939.р. візвав я на терен теперішнього моєго перебування члена ОУН Степана Бандеру, який перебував тоді в Німеччині, щоби включити його в організаційну працю ОУН. В січні 1940.року приїхав Степан Бандера разом із провідником КЕ ЗУЗ і я Іону запропонував пост референта організаційних справ бази при Голові ПУН та введення його в склад ПУН. Степан Бандера відмовився від цих функцій. Видигнені при цій нагоді ним

і провідником КЕ ЗУЗ передо мною спрви узмістостовлювалися в домаганні персональних змін в складі ПУН, змін у розмежуванні дотеперішніх компетенцій та в домаганні нових персональних призначень в організаційному апараті. Керуючися доцільністю, я дав низку вже давніше основно продуманих заряджень щодо розмежування компетенцій і персональних призначень, виключно з краєвим провідником ЗУЗ, не узгляднивши домагання змін у складі ПУН, яке то домагання уважав я принципово недопустимим й мериторично безосновним. Степан Бандера, вернувшись на терен нім. генералгубернаторства, заявив перед полк. С - ом, що мої зарадження неважні, бо недоцільні, проголосив себе провідником краєвих теренів й активу в Німеччині та призначив уповноважненим на терені моєго перебування ідеольгічного референта ПУН Ярослава Стецька-Карбовича.

Щоби остаточно вияснити становище Степана Бандери, в почутті відповідальності за справу, візвав я його дня 25. березня ц.р. явитися до 20 днів у мене. Дня 5 квітня явився у мене Степан Бандера й в листі врученім мені домагався у характері керівника діяльністю ОУН, що покликав до життя новий "революційний провід ОУН", у зовсім ультимативній формі, назначуючи мені речинець З днів, - визнати стан, створений ним вія факті. При цьому передав мені копію анонімного листа з дати 10 лютого 1940, завіреного лише його власним підписом, яким "мовляв" краєві провідники, члени КЕ й актив на німецькому терені визнають його керівником діяльності ОУН. Водночас передав мені листа ідеольгічного референта ПУН Ярослава Стецька-Карбовича з дня 10 лютого 1940 року, в якому Карбович повідомляє мене про своє димісію з уваги на те, що він, Карбович, обнімає "пост у новоствореному провіді ОУН".

Стверджую на підставі матеріалів, які є зараз у моєму розпорядженні, що ціла акція була здавна уплянована й підступно ведена з тією метою, щоб зискати наразі на часі. В пору, як йшли намагання приєднати собі найбільше спільників, стосували ці елементи супроти мене методу підпродикованості й повної відданості, при одночасній намаганні дискваліфікувати в моїх очах й в очах незорієнтованого членства немилих ім осіб з ПУН і активу. В переконанні, що в своїй підтримці акції вони осiąгнули максимум, елементи виступили тепер з диктатом супроти мене, ставлячи мені, Голові ПУН, умови, під якими готові даліше визнавати мене як того, що мавби на зовнішній репрезентувати ту діяльність, яку на ділі унапрямлювали б і реалізували вони.

Історія Українського Националістичного Руху знає приклади подібних тенденцій ще за життя сл. п. Вождя, які він у почутті історичної відповідальності паралізував твердою рукою. Бже - по перше - сам докладно мені відомий факт, що поза названими вгорі двома членами ОУН, які виступили з отвертою диверсією, криється деякі одиниці, що були причасні до давніших того рода розкладових акцій і яких визнав шкідниками покійний Вождь, наказуючи мені з цілою рішучістю протиставитися ім. По друге - сам факт довершеного справжнього замаху стану, позбавленого всякого ідейного підложжа й спричиненого анархістичним егоцентризмом декількох одиниць, змушує мене викорінити до основ це ядро розкладу в нашому рухові. Врешті - по третьє - ця диверсія стає передо мною в особливому свіtlі, коли взяти під увагу нинішню міжнародну політичну ситуацію, в якій українське питання, хоч і не розгортається актуально-політично ніякими зовнішніми силами, є однаке й буде об'єктом намагань різних чинників резервувати собі український фактор для власних політичних планів майбутнього. Це тоді, коли я, як відповідальній за визвольну справу, не смію допустити, щоб укр. націоналістичний рух мав утратити свій незалежний характер.

Так я оцінюю витворену ситуацію й первим рішенням, яке я прийняв після дуже глибокої й усесторонньої застанови, є поставлення Степана Бандери й Ярослава Стецька-Карбовича перед Головний Революційний Трибунал ОУН, який має винести свій незалежний й об'єктивний присуд. Я хочу на цьому місці видигнути, що зі справжньою прікристю стосую цю санкцію са-

- II -

ме супроти Степан Бандери, який тратить через свої останні вчинки той моральний капітал, який міг був використати для Руху й України.

Подаючи повище членам ПУН до відома й попереджаючи, що буду держати їх у поінформованості про дальший хід моїх заряджень, що їх вважатиму потрібними для повного оздоровлення відносин в ОУН, я доручаю зірвати негайно всякий контакт з відданими під суд обома вгорі названими членами ОУН, та апелюю, щоби члени ПУН з найбільшою рішучістю протиставилися всім нинішнім і можливим дальшим проявам якихнебудь диверсійних намагань, приймаючи всі в їх розпорядженні стоячі належні міри й посиленою працею в поодиноких ділянках скріплювати загрожені знутра й ззовні вартості й авторитет нашого Руху. В близькі 2. Роковини героїчної смерти нашого Вождя-Основоположника взвиваю Вас видергати на позиціях, що їх він нам назначив і не допустити, щоб діло, якому він віддав за життя всі свої сили й своє велике серце та за яке згинув, мало бути зраджене й знівечено!

Постій дня 9 квітня 1940 р.

Андрій мельник,
Голова Проводу
Українських Націоналістів."

"До Членів Організації Українських Націоналістів

Націоналісти!

Переймаючи осінню 1938 року спадщину в Українськім Націоналістичнім Русі по сл. п. Вождеві Євгенові Коновалецьві, я здавав собі справу з унутрішніх труднощів нашого Руху, зосібна Організації Українських Націоналістів. Одним з перших моїх старань було посилити й відновити особовий склад провідних апаратів Організації, що його застав я з обняттям посту Голови Проводу Українських Націоналістів. Віднова ця й посилення нашли вияв передусім на II. ВЗУН, коли до Проводу Українських Націоналістів призначив я Ярослава Стецька-Карбовича та Степняка й коли призначення на Головного Контрольного Організації Українських Націоналістів одержав Діброва.

Щоб дати змогу виявити себе молодим силам нашого Руху звільненим з розпадом Польщі та скріпити внутрішньо наші ряди, керуючися доцільністю й добром нашої Організації, затвердив я краєвого провідника ЗУЗ та постановив поповнити склад Проводу Українських Націоналістів, призначуючи членом ПУН колишнього краєвого провідника ЗУЗ Степана Бандеру з приділенням йому скремої ділянки праці звязаної тісно з матірними нашими землями. Про мої наміри в цім напрямі зоріснував я Степана Бандеру при нагоді його відвідин у мене в січні 1940 р.

Повторених предложений, щоб я усунув з ПУН двох членів Президії ПУН, яких до Проводу Українських Націоналістів покликав ще сл. п. Вождь, — я не приняв, застерігаючи десізію в персональних призначеннях на провідні пісці в нашому Русі свободній волі й оцінці Голови ПУН та завважаючи на цьому, що якщо інтерес Організації вимагатиме змін на провідних її місцях, я не виключаю дальших змін в ПУН навіть перед III. ВЗУН, що має відбутися згідно з Устроєм ОУН в наступнім році.

Згодом відомі мені стали предложення Ярослава Стецька усунути весь склад Проводу Українських Націоналістів та інші неповажні пропозиції, що давали свідоцтво вбогости політичного думання, а вже рішуче колідували з добром ОУН і постановами Устрою її. Коли зачали підтверджуватися глухі спершу вісті про диверсію в рядах Організації кермовану Степаном Бандерою, я візвав його до мене. Дня 5 квітня 1940 р. вручив мені Степан Бандера листа, в якому повідомляє мене, що він "обняв керму діяльність ОУН та покликав революційний превід ОУН", спираючися на постанови ще з дня 10 лютого 1940 р. внесені особами, яких імена відмовився мені подати. Цього ж дня 5 квітня 1940 р. одержав я листа від Ярослава Стецька з датою 10 лютого 1940 з повідомленням, що він обняв "пост у новоствореному Прово-

- 12 -
ді ОУН "Степаном Бандерою.

З уваги на те, що вчинки Ярослава Стецька й Степана Бандери підтвердженні їх письмами з дня 10 лютого і дня 5 квітня 1940 р. ідуть в розбіз в добром Організації Українських Націоналістів, перечати засадам ії Устрою Й спрямовані на її жкоду, поставив я Степана Бандеру й Ярослава Стецька перед Головний Революційний Трибунал Організації Українських Націоналістів, щоб відповідали за ці свої вчинки, доконані серед виїмкової нашої ситуації, яка гід нас націоналістів вимагає гострого революційного поготівля, непохитної внутрішньої єдності й валізної дисципліни.

Подаю цей прикрай прояв нашого життя до Вашого відома, Націоналісти, цією дорогою, бо задля воєнник подій не має змоги бути серед Вас і неможливо мені покищо засувати Вам це все особисто.

Знаю, що чекаєте Ви моєго слова. Заявляю Вам - як це зробив я в перших моїх закликах до Вас, взявшись важкі завдання на себе після геройчної смерті сл.п. Вождя, - що надій, покладених Вами в мені, не заведу, що ріменем я з невгнутос твердістю та найбільшою рімучістю у корені ліквідувати всі спроби розложити Організацію Українських Націоналістів, звідки вони не ішли б. Так чинити наказує мені мое сумління, мое розуміння добра нашої справи, відповіальність за збереження Організації Українських Націоналістів в обличчі історичної хвилі, обов'язок перед нацією.

Як не один із Вас знає, в час існування Українського Націоналістичного Руху ріжні чинники вживали багато зусиль для знищення Великого Діла сл.п. Вождя. І чинники, які в даній ситуації мають власні причини бажати, щоб Організація Українських Націоналістів була тепер внутрішно послаблена та нездібна до акцій, які диктувати їй будуть інтереси Української нації. Про ці численні спроби своєчасно колись основно довідається, довідається тем ціле українське суспільство. В цім місці тільки вкажу, що всі ці зусилля незмінно розбивалися при зударі з Вашою твердою волею. Вашим ідейним заналом і свідомістю мети. З чисельних потрясень, приготовуваних ії ворогами й противниками, Організація Українських Націоналістів завжди дотепер виходила ще більше внутрішно скріпленою, як скрімленою вона вийшла по Ротердамській події. Так було й так буде.

Вірю, що Український Націоналістичний Рух скоро стрясе зі себе те все, що загрожує затримвати його організм авантюризмом, амбітництвом, безвідповідальністю і що Ви, яких закликав я недавно стояти на варті Української Революції, в незахитаному довірю організаційній карності дасьте належну відправу на місцях анархічним одиницям.

Україну спасе здоровий і сильна Організація Українських Націоналістів опирача на принципах довіри та послуху, карности, непримиримої боротьби проти ворогів - а коли зайде необхідність - і проти нетямущих дітей ії.

Слава Україні!

Постій дні 8 квітня 1940 р.

Андрій Мельник,
Голова Проводу
Українських Націоналістів."

В дніх 17 і 18 квітня б. року диверсанти видали за підписом "революційного проводу" так зв. "Зарядження у звязку з змінами у верховних виконавчих органах ОУН". З уваги на це, що в цих "Зарядженнях" виявився явно провокативний намір диверсантів збаламутити членів ОУН враженням, ніби за Бандерою стоїть більшість членів Проводу та інших керівних чинників ОУН - Референтура Пропаганди ПУН в доручення Вождя видала в дні 22 квітня б. року підлогового змісту комунікат:

"Іс відома членів ОУН.

Голова ПУН, у своїм звіті з лист 8 квітня 1940 року вже по

дав до відома провідного активу Організації про анархічний й шкідницький вчинок Степана Бандери-Сірого й Ярослава Стецька-Карбовича, який виявився в тому, що названі особи у самочинний спосіб проголосили себе "проводом".

В додаток до згаданого звернення Голови ПУН, Референтура Пропаганди подає до Вашого відома, що Степан Бандера-Сірий і Ярослав Стецько-Карбович у дніх 8-18 квітня видали та розіслали до поодиноких організаційних центрів наступні еляборати:

1."Зарядження у звязку з змінами у верховних виконавчих органах ОУН"

2."Комунікат" і

3."Вияснення до комунікату про зміни у верховних виконавчих органах ОУН".

В звязку з цим Референтура Пропаганди уповноважена заявити наступне:

1/Всі обвинувачення й закиди Степана Бандери-Сірого й Ярослава Стецька Карбовича, спрямовані проти Голови ПУН і Проводу Українських Націоналістів - позбавлені всяких підстав, сперті на неправді й злій волі.

2/Провід Українських Націоналістів виготовляє і розішиле до відома націоналістичного провідного активу інформативний матеріал, який на підставі документів і фактичних доказів доведе провокативні й шкідливі замірі диверсантів.

3/Звертається увагу провідного активу, що в своїх "Зарядженнях у звязку з змінами у верховних виконавчих органах ОУН", самозваний "провод" - переіменовуючи деяких членів ПУН по організаційних псевдонімах /інж. Сціборського, ген. Капустянського, ген. Курмановича, п-Войківа, п. Ольжича, інж. Байдуника ітд./ "затверджує їх на постах, які вони займали досі, видає їм фантастичні директиви, ітд. Зроблено це з явно провокативною метою викликати баламутство серед організаційних кадрів, та створити в них фальшиве враження, ніби частина членів ПУН справді підпорядковувалася фіктивному "проводові", що не відповідає правді.

4/Обєднаний навколо свого Голови - Провід Українських Націоналістів і всі клітини провідного апарату Організації, які вже вспіли довідатися про анархічну вихватку Степана Бандери-Сірого й Ярослава Стецька-Карбовича, поставилися до неї з суворим осудом - домагаючися санкцій через Головний Революційний Трибунал.

Інформуючи про це провідний актив, Референтура Пропаганди підкреслює, що до затяги Степаном Бандерою-Сірим і Ярославом Стецьком-Карбовичем авантюри належить застосуватися зрівноважено, бо вона в цілій своїй генезі й можливостях має неповажний характер, та, як руїнницька, буде зліквідована без більших внутрі-організаційних потрясень.

Детальні вияснення в цій справі будуть подані у вищезгаданих матеріялах ПУН, які по змозі в найближчому часі розішлються на терени.

22 квітня 1940 року

Постій

Референтура Пропаганди ПУН."

Після опублікування повищих матеріалів, на черзі стало завдання ліквідації диверсії. В тому напрямі Вождь дав покликаним установам ОУН потрібні зарядження. Але склалися обставини, що на деякий час стримали реалізацію цих заряджень.

В місяці травні до осідку Вождя приїхав Ярий. Як вже згадувалося, в поведінці Ярого в тому часі вже помічалися певні неясності. Підозріння відносно нього ґрутувалися й на тому, що в своїх "Зарядженнях про зміни у верховних виконавчих органах ОУН", диверсанти приділювали йому

вийняткову увагу - призначуючи його до складу "революційного проводу", з дорученням окремих важливих місій. Проте цей факт самий по собі ще не був обтяжуючим для Ярого, бо, як згадувалося, в своїх "Зарядженнях" диверсанти давали призначення й тим членам ПУН, негативна постава яких до диверсії не викликувала жадних сумнівів. З другого боку, непевність відносно Ярого посилювалася його роллю, яку він уже відігравав у внутрішніх крізах ОУН, що відбувалися ще за життя сл. п. Вождя / про це мова ниże /. Не маючи однаке конкретних даних, які дефінітивно стверджували б участі Ярого в диверсії - Вождь прийняв його, як члена ОУН, для обговорення справ, звязаних із диверсією.

При стрічі з Вождем, Ярий недвозначно засвідчив йому свою відданість і бажання зо своєго боку зробити все можливе для ліквідації диверсії. Він запропонував роль посередника, запевняючи Вождя, що зуміє спричинитися до привернення ладу в Організації. Аналогічні розмови провадив Ярий із іншими членами ПУН, які перебували з Вождем, переконуючи їх стиматися від рішучих заходів і спільно з ним зробити все можливе для оздоровлення внутрішніх відносин.

Добра воля Вождя й членів ПУН навернути диверсантів зо згубного шляху анархії й дати їм змогу себе регабілітувати - була занадто очевидною. Ця добра воля казала Вождеві прийняти пропозиції Ярого й - покладаючись на його заяві лояльності - доручити йому місію ліквідації диверсії внутрішньо-організаційним шляхом.

Для цього Вождь поклав окрему комісію в складі Ярого й Грибівського. В писемному дорученні цій комісії, Вождь поставив перед ней такі завдання:

- 1/Розглянути справжні причини диверсії.
- 2/Спинити диверсію..
- 3/Виробити план остаточної ліквідації диверсії й собі його предложить.

Давши комісії згадані доручення, Вождь водночас виразно застежівся, що свої завдання вона має виконати тільки при збереженні наступних передумовин:

1/Мусять бути збережені законні постанови II Великого Збору УН та престіж Голови ПУН та респектовані його рішення, - що знецупувані диверсантами.

2/Для облегчення завдань комісії, мусять бути спинені всякі акції, які могли би утруднити її завдання.

3/Члени ПУН допомагатимуть комісії в її праці для ліквідації диверсії.

- 15 -

Як бачимо, Вождь ставив комісії умови, які в даній ситуації були єдино можливими. Вимагаючи збереження ухвал ПІ ВЗУН-у й власного авторитету, він виконував свій обов'язок, стоячи на сторожі засад гієрархії, ладу й законності, що розбудували нам Рух - без яких він перестав би бути рухом націоналістичного та домагаючися водночас спинення всяких акцій, які утруднювали би працю комісії й доручаючи ПУН допомагати її завданням. Всіль висвітчував своє бажання облегчити диверсантам умови визнання їхніх помилок і повернення в карні ряди Організації.

Після обговорення всіх справ із Вождем та іншими членами ПУН - Ярий і Грибівський виїхали реалізувати видані ім доручення. Перед виїздом умовлено, що Ярий має в найближчому часі вернутися до місця Вождя з оправданням про висліди праці згаданої комісії.

Після прибуття Яриго і Грибівського на терен, уконститувано комісію в складі їх обсяж, як відпоручників Вождя, то Габрусевича - "Джона", Ковала й Шуки, як представників диверсантів. Та зле при першому ж контакти членів комісії, виявився брак тих моральних і ділових передумов, при яких її праця могла би бути плідною. Перше, що зробили диверсанти - було домагання усунення Грибівського з комісії під тим претекстом, що вони йому "не довірюють"... Якім своїм поступом, вони з місця зігнорували точку 2-го передумов, до якої визначив Вождь для комісії, саме - про спинення всяких шкідливих й небезпечної акцій, які можуть би ускладнювати ситуації. Всупереч цьому бажані Вождя диверсанти свідомо заколочували відносини. Більше того, своїм ставленням до члена комісії Грибівського, вони завдали черговий удар авторитетові Вождя, бо дезавуячи Грибівського, як довіреного Вождя, під претекстом недовіри - вони тим самим посередньо виказували недовіру й Вождеві. Отже в прокламість до льсільного наставлення Вождя й Приводу, вони скідомо де більше застюювали ситуацію.

Засудично, що цього акту диверсантів було десять, щоб уважати завдання комісії саботуваним. Але Грибівський візував ім ще даліше назустріч і зробив нову уступку, яку формально павіль не мав права робити. Цей момент підкреслюємо тоді, що саме Грибівському диверсанти закидували зло воїв і приписували йому вплив на Вождя в тому напримі, щоб унеможливити порозуміння. Отже отсюди перед черговим доказом небажання диверсантів піти назустріч добрій волі Вождя й ПУН полегшити конфлікт в згоді з організаційними засадами, - але небажанчі відрізати все життя до порозуміння, Грибівський, на вимогу диверсантів, добровільно вийшов зо складу комісії з тим, щоб уможливити Ярому, в якості відповідника Вождя, доверити завдання комісії.

Та Ярий не оправдав виказаного до нього довіри. Замісць вказа-

ти диверсантам на недопустимість подібного застосування до Грибівського, він дуже радо прийняв заяву останнього про вихід із комісії, запевняючи, що самий постарається довести справу до бажаних вислідів. Після цього вже не довелося довго чекати на ці "бажані висліди"... Дня 16 червня б. року, комісія винесла наступні ухвали:

I. Засадничі справи.

Всі спірні справи правно-формального порядку вирішить остаточно компетентний ЗУН, а саме справи, видвигнені в Комунікаті РП / "революційного проводу" - Примітка Редак. / ОУН з дня 8.4.1940 року і в "Виясненнях до того Комунікату" з дня 17.4.1940., Обіжник п.з. "до членів ОУН" з дня 8.4.1940, як і всі зарядження з одного й другого боку.

II. Справи переходового стану.

ПУН, що буде сформований після ліквідації внутрішньо-організаційного конфлікту, покличе до життя окрему Юридичну Комісію, яка видасть опінію щодо всіх спірних справ Організації, і ця опінія, проголомена авторитетно, буде обов'язувати тимчасово до часу остаточного її затвердження Збором УН.

III. Віжучі справи.

1. З ПУН виходять наступні її члени: макар/Барановський/, Грибівський й Степняк/Чучман/.

2. В склад ПУН входить РП / "революційний провід" - Прим. Ред./ОУН.

3. Новий переформований ПУН продовжує діяльність та організаційні почини, диктовані вимогами революційної роботи.

4. РП / "революційний провід" - Прим. Ред./признає так поладнання конфлікту й визнає, що так переформований ПУН сповітиме дальше завдання найвищого виконного органу ОУН.

Передумовою поладнання конфлікту, вважає внутрішньо-організаційна комісія виконання постанов, зясованих у розділі III.

Дня 16.4.1940.

На що вказує розгляд ухвал комісії покликаної Вождем для ліквідації диверсії? Одразу стає ясною їхня тенденція зігнорувати точку I-у передумов, що їх поставив комісії Вождь, де вказувалося на конечність збереження законних постанов II Великого Збору, престіжу Голови ПУН та респектовання його рішень. Заперечивши ці засади, на яких тільки й може існувати організація того типу й змісту, як ОУН - комісія пішла в напрямі апархії і шантажу. Її ухвали зводилися до наступного:

1/В розділі 1-му про "засадничі справи" фактично уневажнювалися рішення II Великого Збору, і накидалося Вождеві диктат скликати черговий ВЗУН, який диверсанти плянували відповідно "спрепарувати" для своїх цілей, і реалізувати на ньому свої деструктивні наміри.

2/В розділі 2-му про "справи переходового стану" фактично перекресливалися всі компетенції Вождя, і проєктовано видвигнути замість нього якусь "юридичну комісію"-рішення якої мали стати зобов'язуючими, і яку диверсанти сподівалися, при підтримці Ярого, зложити зо "своїх хлопців"...

3/В розділі 3-му про "біжучі справи", ухвали в цілості підтримували нічим неоправдані домагання диверсантів виключити з ПУН небажаних їм осіб, а натомісъ увести до ПУН "революційний провід" ін корпоре, в якості того "троянського коня", що міг би пізніше розсадити ПУН із середини й фактично пілонити самого Вождя, як потрібну для них "фірму".

4/Вождь хотів і міг говорити з диверсантами не як із контрактуючою стороною, а як із членами ОУН. диверсанти натомісъ домагалися, щоб він трактував "революційний провід" саме за контрагента. Нескільки важними

для себе уважали диверсати вимоги розділу З-го ухвал комісії, видно з того, що викананні їх вони ставили передумову "погладження конфлікту"...

Як бачимо, покликана Вождем внутрішньо-організаційна комісія, замість створити з діором і підстави ліквідації диверсії, сама загнала розвязку справи в скінний кут! Що так сталося - дивуватися немає при чин, бо після підступного виліміновання з комісії Грибівського, комісія стала знаряддям бунту: її складали три диверсанти й Арий, що був для них своїм чоловіком". Коч і висловивши Грибівському недовіру члені комісії все ж таки звернулися й до нього в справі вироблених ухвал. Мозганими він відповівши за змістом ухвал, Грибівський сконстатував, що комісія не виконала своєго завдання й що зо змістом ухвал не родиться. Але тим не менше підписав протокол комісії.

Роблячи це, Грибівський виходив із подвійного положення. По перше, відмовою підписати ухвали комісії, він не хотів зірвати всі можливо сті порозуміння, знайти які до чута. Ному Вождю чудо друге - діячи свій підпис - він бажає залишити Вождеві свободу рішення, на той випадок, коли б цей останній справді знайшов, що для добра справи необхідна лімісія Грибівського. Отже в постасі Грибівського до ухвал комісії бачимо не тільки максимально виявлену добру волю досягти іншої ліквідації диверсії, але й акт самонаказу, що виявився в згоді добровільно вийти зо складу ПУН, коли цією ціною вдається оздоровити внутрішньо-організаційні відносини. Своїм жестом Грибівський хотів за всіку ціну відпраужити атмосферу та дати диверсантам приклад організованого конструктивізму й повної підпорядкованості остаточним рішенням Голови. Нажаль, це було - як згадується в Св.Письмі - "розкидуванням бісеру перед свиними"... моральний й культурний рівень диверсійної кліки показався настільки низьким, що вона не тільки не пішла за прикладом Грибівського, але навіть не зрозуміла глубину його поступовення!

Непримірність виявлено диверсантами в ухвалях комісії, і низка інших фактів вказали, що сама комісія була для них тільки тактичним маневром. Реакція членства ОУН на перші пояснювання Вождя й ПУН про диверсію, була для них несприятливіша. Розуміючи це, вони здійснили до тактики гри на часі. Як пізніше буде доведено, їхній "революційний просвір" диверсанди тайно створили ще в цьому б. році, і, притуляючись іменем Вождя та використовуючи установи ОУН, впродовж кількох підступів намагалися опанувати організаційний апарат "своїми людьми". Все ж у центрі викриття диверсії, їхні досягнення в тому напрямі були дуже незначними. Отже в комісії вони бачили тільки засіб отримати остаточні рішення Вождя й використати переходний час для посилення організаційного розкиду й посилення вла-

сних позицій. В тому напрямі вони в порозумінні з Ярим - і звернули всю свою активність.

Як вказувалося вище, передумовою успішності праці комісії Вождь поставив домагання припинити всякі акції, які могли б утруднити її завдання. Видаючи цю директиву, він хотів злагоднити внутрішньо-організаційні відносини й створити відповідну моральну атмосферу для ліквідації диверсії. Після повороту від Вождя в якості його довіреного в комісії - Ярий, спільно з диверсантами, зачав робити якраз усе навпаки! для облегчення його завдань уважаючи представника комісії, Вождь призначив його Привідником на терені Великонімеччини, з долученням країв, що в умовинах війни опинилися під німецькою зверхністю. Зроблено це було з метою облегчити Ярому акцію по консолідації праці окремих організаційних центрів. Натомісъ Ярий, одразу після повороту від Вождя, зачав використовувати свої повновласті для особистих порахунків із немилими йому людьми - наставляючи на пости, які вони займали, диверсантів.

Методи, при допомозі яких Ярий хотів перевести цю своєманітну "чистку", були безоглядні! Так, наприклад, поставив він домагання членові ПУН Степнякові негайно взяти примусову "відпустку" і залишити осередок, в якому той перебував, та одночас подав йому реєстр центрів, які він не смів обрати за свій осідок. Райони, які "приділювали" Ярий Степнякові, перевували в глибокій провінції. Іншими словами, Ярий намагався післати Степняка на "заслання"... На заяву Степняка, що він - як член ПУН - не підлягає Ярому й його вимог не виконає, Ярий відповів брутальними погрозами. За чергову поїхав Ярий до Праги з метою усунути довголітнього видавця "Пробоєм" і "Наступу". Диверсанти від довшого часу плянували захопити до своїх рук редакції згаданих видань. Бачучи, що перешкодою до цього є видавець - вони повели проти нього безоглядну кампанію, яка мала на меті його спровокувати, здеорієнтувати й заломити. Коли ж усі ці заходи не заломили видавця, то "покінчти з ним" поїхав до Праги самий Ярий. При стрічі з видавцем, повівся він, як варвар, кричучи на нього й погрожуючи різними жнастями. Видавець відповідав спокійно, коректно, але твердо - заявляючи, що не уступить із посту, поки не пересвідиться, що вимога його димісії є справді волею Вождя.

Поки Ярий "заводив порядок" на терені Великонімеччини, диверсанти "працювали" в тому ж напрямі в Генерал-Губернаторстві. Уповноважненим на цьому терені вони призначили Джона та провели в різні інституції своїх людей. Відповідно до свого - так несподівано набутого - високого посту, згаданий Джон одразу прибрав "олімпійську" позу й "урядовання" почав із телефонічної розмови з Головою УЦК, домагаючися від останнього в бру-

12

тальному тоні, щоб він зявився до нього "по інструкції". Цей перший "проводницький" жест не вдався, бо голова УЦК заявив, що такого "зверхника" не знає.

В цьому періоді можна зафіксувати багато подібних епізодів, які свідчать про застраваший низький культурний рівень диверсійної кліки, про брак у неї елементарного такту, опереткову закукуріченість у стосунках із суспільним оточенням. На тлі цього - начастя короткого - досвіду, можна собі уявити, що сталося б, коли ця кліка справді десь і колись опинилася б при владі!!

Роблячи спроби захопити керівні місця в апараті, диверсанти повели водночас сковану, але безоглядну боротьбу з небажаними ім членами в ОУН. В цій боротьбі вони також застосовували "своєманітні" етичні методи. З захопленого архіву "революційного проводу", який перебуває тепер у диспозиції ПУН, виявилося, що Лебідь, займаючи в тому "проводі" пост "шефа безпеки" / бандерівське ГПУ, в якому лебідь намагається грati ролю "Дзержинського".../, організував тайне інвігільовання Сича та інших заслужених членів ОУН при допомозі спеціальних шпіцлів-агентів. Досвідчене око Сича з місця викрило цих "спеців", серед яких - як показалося - були люди, що раніше перебували в компартії.

Ось у такий спосіб Ярий і диверсанти "злагоднювали" внутрішні відносини перед працею покликаної Вождем комісії! В міжчасі Ярий вислав Вождеві короткі вістки, запевнюючи, що все йде добре... З прийняттям ухвал комісії, Ярий по умові мав приїхати до Вождя. Але не маючи відваги зявитися з такими ухвалами й гадаючи, що ґрунт для диверсії вже підготовлений, він під різними претекстами впродовж кількох тижнів опізнював поїздку до Вождя. В міжчасі ситуація дійшла до вершка своєї гостроти. Бачучи, що її розвязка вимагає негайного втручання - Вождь вже не чекаючи Ярого - особисто самий виїхав на терен, де відбувалася диверсія.

Ознайомившися зо змістом ухвал комісії, Вождь, самозрозуміло, не міг їх апробувати, як суперечні Його директивам і несумісні з організаційними засадами ОУН. Для остаточного вияснення справи, Вождь вислав до членів комісії й до провідника даного терену листа наступного змісту:

"Вручена мені записка з дня 16. червня 1910 не дає субстрату для розгорнення санаційної акції наших внутрішніх відносин мирним шляхом, що Його обрав я для привернення нормального життя в ОУН.

З уваги на сьогоднішні умовини, що вимагають якнайбільшої готовності наших сил, уважаю ліквідацію ненормального явища, що ним є диверсія Ст. Бандери, спішним завданням хвилі.

Щоби мирним шляхом дати розвязку внутрішній нашої кризи, ставлю вимогу до Ст. Бандери негайно сповнити осяжкі передумови:

I. Визнати як обов'язуючими постанови II ВЗУН.

II. Беззастережно підпорядкуватися Голові ПУН.

Вслід за цими головними вимогами домагаюся від Степан Бандери й товаришів:

1. Відкликати негайно всі акти й письма за Його підписом і т.зв. РПУН, уважаючи їх недійсними, зокрема "Комунікат", "Виснення" до нього й зарядження з квітня 1940 р.

2. Відкликати негайно назначених Ст.Бандерою чи т.зв.РПУН експонентів на рідних землях і теренах чужих.

3. Розвязати негайно т.зв."РПОУН" і підпорядкуватися лояльно й добросовісно Уповноваженному Голови ПУН на Генералгубернаторство Сичеві.

Назначення Щуки референтом звязку з КЕ ЗУЗ і назначення краєвим провідником українських земель під німецькою зверхністю Сича - останні в силі.

Щойно сповнення цих передумовин дасть мені змогу мирним шляхом приняти ряд мір для санації внутрішніх наших відносин. Реалізуючи цю акцію радо покористається при розвязці цілої низки питань кожною здоровою думкою, порадою чи увагою із кругів Ст.Бандери, які будуть зміряти до відпруження ситуації, доцільного примінення нашого активу й внутрішньої консолідації ОУН. Ставлю собі це велике завдання та бажаю осiąгнути Його мирним шляхом, щоб не відкликатися й не примінювати немирних засобів, до яких я приневолений був би на випадок, якщо б вибраний мною мирний шлях не довів мене до цілі.

Андрій мельник,
Голова Проводу Українських Націоналістів."

доведені до відома диверсантів вимоги Вождя - виложені у вищезгаданому листі, були за чергою саботовані. В міжчасі видали вони "Записку" в справі поладнання внутрішньо-організаційної кризи в ОУН", в якій знову виступали в імені "революційного проводу", неправдиво насвітлювали факти й ставили свої вимоги Вождеві в характері ультимату. В цій записці, по раз перший видвигнули вони обвинувачення проти члена ПУН Барановського. Ці обвинувачення спиралися на так зв. органах безпеки "революційного проводу" і були редактовані в наступний спосіб:

"Органи безпеки ОУН розпоряджають документарними доказами, що Ярослав Барановський був провокатором на службі польської поліції. Дальше ті ж органи безпеки звітують, що:

1. є познаки, що НКВД має інформатора з кругів ПУН, чи безпосереднього Його оточення;

2. що НКВД інтенсивно приготовляється до акції, щоб компромітувати ОУН та пильно збирати всякі інформації про внутрішні непорядки в ОУН."

Спираючися на цих "достовірних" інформаціях про провокаторську роль Барановського, й про "звязки" ПУН з московським НКВД - "революційний провід" домагався в своїй "Записці":

1. перевести строгу ізоляцію небезпечного в Організації елементу,

2. переведення безоглядної чистки від шкідливих і непевних елементів у цілій Організації, а зокрема в тих середовищах, що були під безпосереднім впливом шкідників.

3. охорону добра революції й запевнення безпеки членам Організації через відповідальну персональну обсаду на провідних постах.

Вищезгадані вимоги диверсантів виразно прозраджували їхні намі-

ри. Вискочивши рантом із новою версією провокаторства п.Барановського й "зв'язків" ПУН із НКВД, вони гадали в своїй наївності, що цим поставлять Вождя в складну ситуацію й змусять його згодитися на реалізацію їхніх мрій про "безоглядну чистку" небажаних їм людей і "персональну обсаду на провідних постах"...

Фахова "вартість" згаданих "органів безпеки" так зв. революційного проводу, а зокрема морська вартість диверсантів вирисовується тут особливо марканто, коли вкажемо, що в менті виживнення обвинувачення проти Барановського й фабриковання негідних провокацій про якісь звязки ПУН із НКВД... один із членів "революційного проводу" Горбовий вже вернув із Москви в ролі провокатора, і диверсанти про це все знали! Отже вихід із ситуації - в який спинився, в звязку з аферою Горбового, завдяки своїй примітивності, "революційний провід" - вони хотіли знайти по прикладу того меткого злодія, що, обікрали дім, самий біжить по вулиці й кричить: "лови зло-дія!".

Диверсанди безперечно здавали собі справу з того, що роблять підлість, але це їх не бентежило... Навпаки, вони й тут залишилися вірні своїй демагогії й фразеольгії - вигукуючи в кінці згаданої "Записки": "Немає чі хвилини до страчення! Революція в небезпеці!", і под.

Черговий трік диверсантів не справив одначе сподіваного враження ні на Вождя ні на Провід. Обставини продиктували Вождеві видати чергове звернення до членства ОУН, яке подаємо нижче:

"Націоналісти!

В останніх місяцях члени Організації Українських Націоналістів Степан Бандера-Сірий і Ярослав Стедінько-Карбович своїми виступами вдарили у правопорядок нашої організації, своїм діянням унеможливлювали поставити у так важному часі, що його сьогодні переживаємо, належну й потрібну працю, нехтувчи моїм заарядженям і не підпорядковуючися їм, поробили ряд потягнень, що чими нанесли шкоду організації; времті повели розкладову роботу серед частин антику ОУН.

Як відомо з моого комунікату з дня 8 квітня ц.р. поставив я Степана Бандеру й Ярослава Стедінька перед передвиджений устроєм ОУН суд, щоби ця установа видала належний присуд. Ще заки суд мав можність видати своє рішення, Степан Бандера й Ярослав Стедінько скерували свої виступи проти Голови Українських Націоналістів і тих членів Організації, що станули на становищі правопорядку та поставили самозрозумілий спротив їхній розкладовій роботі.

Усі мої спроби піти назустріч Степану Бандери й вимогам організаційної доцільності, що веліли мені покликати його на провідничий пост, чим давав я йому можливість позитивною працею доказати його добре задуми, стріклули незрозуміння; дальші виступи Степана Бандери зміряли до цього, щоб організацію довести до розвалу.

Свідомий вагі хвали і тих вимог, що їх ставить сьогоднішній мент перед націоналістичним рухом, я рішив поставити кінець цій внутрішній диверсії. Мойму уповноваженному на терен Генералгубернаторства доручив я привести згідно з виданими йому інструкціями порядок - засобами, що він їх буде уважати доцільними для привернення суцільності організації, ії

способності й карності.

Націоналісти! Ви, що в обличчі тих подій, що грядуть і тісі боротьби, що нас жде, Ви зумієте дати належну оцінку тим вчинкам, що іжденустилися диверсанти. Вірю, що Ви глибоко вчуваєтесь й розумієте важке й складне положення, що з цьому находитися Український Націоналістичний Рух і вся Українська Надія. Як завжди ставили Ви чоло ворогові, так тепер тверду й гідну відповідь стрінуть у Вас всі спроби розкладу та вияву апархії внутрі організації. - бо бунтом падала все Україна!

Взиваю весь актив руху відмежуватися від диверсії Степана Бандери та тих людей, що діють в його імені. Закликаю Вас, Націоналісти, до вигравалості, порядку й карності. Ідея, за яку боремось і віра в близьку перемогу робить нас зрілими й дає нам гару перемогти й це лише наших днів.

Постій, 13 серпня 1940.

Слава Україні!

Андрій мельник в.р.

Ролова Проводу Українських Націоналістів."

Щоби використати всі можливості, Вождь поставив перед тим Бандерою останню вимогу підпорядковання й ліквідації диверсії, пропонуючи йому підписати наступного змісту акт:

"Признаючи обовязуючими постанови II ВЗУН-у й признаючи повноважу прав у керуванні всіми справами ОУН і Українського Націоналістично-го Руху за Головою ПУН, заявлю отсім, іменем своїм і кругів підчинених мені, що підпорядковуюся беззастережно Голові ПУН полк. Андрієві мельникові та складаю на його руки всі агенти, видані додепер мною, чи підчиненими мені кругами, щоб, лояльно виконуючи в повній карності організаційні всі розпорядження Голови ПУН - облегчити акцію Голови ПУН для упорядкування внутрішніх справ ОУН".

Дня 17 серпня 1940.

Текст наведеного акту свідчить, що Вождь послідовно стояв на ґрунті збереження організаційних засад, домагаючися визнання законних постанов II ВЗУН є його власного авторитету

У відповідь на домагання Вождя, Бандера підписав лист такого змісту:

"Заявляю, що з хвилиною походження мериторичних справ внутрішнього конфлікту в ОУН, я та підчинені мені круги ОУН підпорядковуюмося полк. Андрієві мельникові, як Голові Проводу Українських Націоналістів та стоптимемо карно до його дискоції, признаючи постанови II ВЗУН за зобовязувочі до часу вирішення найближчим Збором Українських Націоналістів.

Постій, дні 17 серпня 1940 року Бандера Степан."

Як бачимо, Бандера й у цей останній момент залишився на непримиримій позиції. Вождь бажав і мав обов'язок трактувати його тільки як члена ОУН, а не представника самозванчого "революційного провіду"; він не міг допустити, щоб Бандера діяктував в йому свої вимоги, і домагався повного й беззастережного підпорядковання авторитету Голови ПУН. Щойно після цього Вождь готовий був брати під увагу ті чи інші пропозиції Бандери в організаційних справах. Своє становище Вождь спирає на свідомості, що пределом захистання основних засад авторитету й піврархії - тих засад, що лягли в основу ОУН з самих початків її існування - може мати дуже тяжкі на-

слідки для перспектив Ружу.

Підставности й глибини постави Вождя - Бандера не вмів і не хотів зрозуміти. Він і надалі хотів грati ролю "контрагента" Вождя й з ним "пертрактувати". Уступ його листа, де згадувалося про "поладнання мериторичних справ", свідчив про непогамоване бажання диктати Вождеві, себто змусити останнього спочатку виконати незаконні домагання диверсантів і тільки за ту ціну купити собі їх "підпорядковання". Крім того, фактичні обставини свідчили, що, навіть і у цьому випадку, де "підпорядковання" буде фіктивним, бо на ділі диверсанти рахували, що прийняття вимог Бандери приведе тільки до назверхнього полагодження відносин, яке дозволить їм у спокійніших обставинах поглиблювати внутрішній розклад для дальших цілей - від яких вони й не гадали відмовлятися!

З листом Бандери-терпеливість Вождя вичерпалася до решти! Сконстатувавши, що його добра воля привернути диверсантів зо згубного шляху анархії й допомогти їм регабілітуватися не знаходить у них зрозуміння - Вождь вирішив радикальними засобами покласти диверсії край й видав керівним органам ОУН у цьому напрямі відповідні доручення. Першим кроком у цьому напрямі був комунікат Уповноваженого Головою ПУН на Західні України про завішення в правах членів і прихильників "революційного проводу", який подаємо нижче:

"Комунікат.

З доручення Голови Проводу Українських Націоналістів завішую в членських правах: 1. Іртена-Джона, 2. Недобитого, 3. міка, 4. Гриця, 5. Олексу-Длька, 6. Петрова, 7. Голюка, 8. марчака - за бунт проти Вождя, за участь у т.зв. Революційному Проводові Організації Українських Націоналістів, за злочинну, шкідливу, спрямовану на розвал Організації діяльність.

Подаю до відома, що ОУН не бере ніякої відповідальнosti за їх акцію збирання грошей.

Уневажнью всі приречення, присяги, зобовязання та організаційні звязки членів ОУН з виїчес поданими особами й доручую членству здермати-ся від усіх взаємин із ними.

В справі Степана Бандери діє покликаний у тій цілі Головою ПУН Головний Революційний Трибунал, а його присуд буде своєчасно проголошений й поданий до відома.

Постій, дня 19 серпня 1940.

Уповноважнений
Головою Проводу Українських Націоналістів
на Західні України

полк. Сич."

Краєва Екзекутива ОУН в свою чергу видала комунікат, де уніваж-
нювала перед членським активом зарядження "революційного проводу" та да-
вала насвітлення його деструктивним вчинкам:

"Комунікат.

Використовуючи внутрішнє положення в Організації Українських
Націоналістів і ускладнення, звязані з знаним бунтом Степана Бандери, різ-

ні ворожі нам чинники помириють провокаційні вістки. До цього вживають вони платних агентів-провокаторів, що вигадують і розповсюджують найрізноманітніші шкідливі для нас історії, а з другого боку послуговуються різними відозвами й писаними заявами. Для введення членства ОУН в блуд відозви підписують так, будьто би вони походили від ОУН. Підкреслюємо, що єдино Голова Проводу Українських Націоналістів та призначена ним Краєва Екзекутива ОУН є в праві видавати якінебудь відозви, комунікати, заяви, вияснення. Всі інші друки, не підписані Краєвою Екзекутивою, не ідуть від ОУН і їх кольпортерів треба пятнувати й усувати з терену.

Останньо появилася анонімна відозва, якої зміст яскраво свідчить про те, звідки вона вийшла й що має на цілі, та які чинники її видали. Відозва ця звертається до членів ОУН у слідуючий спосіб:

"До відома членам ОУН. Інформативний Відділ ОУН уповноважений подати до відома членству наступне: В останніх днях з'явилися різного роду летючки нібито за підписом Голови ПУН полк. Андрія мельника, які - як стверджено - своєю зверхньою формою доказують, що вони походять з різних джерел, своїм змістом засновують справи ОУН в неправильний й неправдивий спосіб і тому по суті в сучасній ситуації можуть бути провокацією ворожих нам чинників."

Цими словами відозва хоче здобути довіру серед членства, пішиючи підоцріння, будьто відозви підписані Головою ПУН полк. Андрієм мельником були видані кимсь підоцрілим. К. В. ОУН вияснює, що обі відозви підписані Головою ПУН полк. Андрієм мельником до членства з дня 8 квітня 1940. і 13 серпня 1940. є відозвами, які Голова Проводу підписав і які мають обов'язуюче значення для членства ОУН. Всякі противні твердження є спробою провокації.

В дальніму цей "Інформативний Відділ" подає у своїй відозві:

"Спроби баламутити летючками членство ОУН і публичну опінію можуть іти тільки по лінії й інтенції провокаторів, які в сучасній ситуації працюють над розкладом нашої Організації. Усе здисципліноване й ідейне членство, розуміючи завжди конечність і потребу скорої й безоглядної ліквідації провокаторів і шкідників, які діють тільки на користь ворожих сил, дасть таким спробам баламутства рішучий й безоглядний відпір.

Постій, дня 23 серпня 1940.

ІВ.ОУН."

Краєва Екзекутива подає: Всі письма підписані РП.ОУН/Революційним Проводом ОУН/, БРП.ОУН/Безпекою Революційного Проводу ОУН/ є неважні, для членства ОУН необов'язуючі, а для справи Революції скрайно шкідливі. Їх треба з терену усувати й за це члени ОУН є відповідальні перед Організацією. Зокрема пильну увагу треба звернути на тих людей, що кольпортували б у терені летючки, підписані ІВ.ОУН/Інформативний Відділ ОУН/, чи ким-небудь іншим. Такі летючки від знаних нам уже ворожих чинників, а їхні кольпортери, це або свідомі шкідники, або наші національні вороги.

Постій, дня 26 серпня 1940.

Краєва Екзекутива
Організації Українських Націоналістів."

Вслід за цим, керівні чинники ОУН у кількох наступних днях вичистили установи ОУН і організаційні клітини, де загніздилися були диверсанти, та опанували апарат Організації. При дефінітивному розгляді всіх обставин, звязаних із диверсією, Вождь поставив перед Суд ОУН Ріхарда Ярого за грошові зловживання й вчинки, що викрили його безсумнівну деструктивну роль за кулісами диверсії. Підписаний Вождем акт ставлення Ярого перед Судом ОУН ззвучав наступне:

"Де Карпати в місці побуту.

В полагоджуванні обвинувачень піднесених проти Вас ставляю Вас

під Організаційний Суд ОУН за громеві зловживання й Ваму шкідливу громеву г-сподарку. Голова Організаційного Суду ОУН повідомить Вас про місце й час відbutтя Організаційного Суду над Вами. До часу винесення присуду Організаційним Судом ОУН завішує Вас в правах члена ПУН і члена ОУН.

Постій, дна 25. серпня 1940.

Андрій мельник,
Голова ПУН."

Опановання приміщення, де знаходився головний центр диверсантів, було переведено в такою швидкістю, що диверсанти залишили в ньому весь свій архів. Серед архіву й було викрито документальний матеріал про провокативну роль члена "революційного проводу" Горбового. Після простудійовання матеріалу й усіх висновків, які він давав, Красна Екзекутива ОУН видала наступний черговий комунікат:

"До Членів Організації Українських Націоналістів!

До низки комунікатів виданих Красною Екзекутивою ОУН, які попередило слово Вождя в справі розкладової роботи серед частини членства й серед українського громадянства, веденої Бандерою-Яри, подаємо до відома членів Організації наступине:

Органи ОУН впали на слід широко закроеної акції т.зв. революційного проводу Яри-Бандера, викриваючи дійсне т.д., на якому ці особи розгернули свою злочинну диверсію в рядах ОУН. Це, що говорив сам факт виступу й низка супровідних явищ навколо "революційного проводу", підтвердилося фактичним матеріалом зібраним органами ОУН.

Серед матеріалів на увагу заслуговує та частина матеріалів і звітів, що відноситься до подорожі "делегата" т.зв. революційного проводу" Ярослава Горбового до Сovieтів. Ярослав Горбовий, один з найбільш "радикальних" членів групи диверсантів, виїхав у березні ц.р.з доручення Бандери-Яри на ЗУЗ, щоб там поширити "акцію" загаданого проводу.

Як зі звітів органів ОУН і самого Ярослава Горбового виходить, пішов він там на "співіпрацю" з НКВД, бував у Києві та Москві й протягом двох місяців інформував НКВД про діяльність ОУН та перебірав завдання проти Організації, Проводу Українських Націоналістів і його Голови полк. Андрія мельника.

Із тих же матеріалів і звітів виходить, що Ярослав Горбовий 1/передав НКВД всі відомості про ОУН, які були в посіданні "революційного проводу" - 2/усталив з НКВД план акції проти Проводу Українських Націоналістів. Зокрема представники НКВД запевнили Ярослава Горбового, що вони готовлять великий показовий процес у Львові для компромітації ОУН і її Проводу. Для цього виготовлює і збирає НКВД потрібні матеріали й буде переводити доказ, що не вони, совети, вбили сл.п. Вождя Євгена Коновалця.

Ярослав Горбовий приїхав назад з доручення НКВД і мав підготувати зустріч Бандери з представниками НКВД.

Несамовитими виглядають ці відомості, що їх оце подаємо, але водночас показують, з яким ворогом маємо до діла, ворогом, що потрапив замотати в свої сіті тих, що у своїй амбіції і анархізмі не вміли поставити собі межі.

У Львові одним з керівників відділу боротьби з українським націоналізмом при НКВД, як з тих же матеріалів можна ствердити, є тепер Яценко-Норберт-Валюх. Отой самий, що у Роттердамі вбив сл.п. Вождя Євгена Коновалця. З ним вів переговори Ярослав Горбовий, він-же возвів Горбового в Москву і Київ. Він теж приготовляє у Львові показовий процес проти Націоналістів та буде доказувати, що не НКВД вбило Вождя Українських Націоналістів.

Повторилася ця сама історія, що її ми пережили у рр. 1936 - 8, коли той же Яценко-Валюх через своїх довірених втискався в ряди організа-

ції, щоб відтак доконати свого завдання в Ротердамі.

Рівночасно у звязку з розкритою акцією НКВД ясним стало, як згідні нули намі друзі Лопатинський, ті численні націоналісти, що діяли на ЗУЗ, і ті, що їх вислав туди Бандера.

Тверде й жорстоке наше життя, націоналісти, до тяжких завдань готовуємося, бо великого й сильного ворога маємо, але є у нас віра, що переможно вийдемо з цього бою, бо велика й чиста Ідея наша.

Чуйність Органів ОУН, що розкрили завчасу небезпеку, що грозила розкладом Організації та стихійне відчуття здорової частини членства, що поставила спротив диверсії Яри-Бандери, дають нам віру й певність, що вийдемо переможно, багатші на ще один досвід, із цієї чергової спроби нас знищити.

Постій, у вересні 1940.

Краєва Екзекутива

Організації Українських Націоналістів."

Вже в початках згаданих рішучих заходів для ліквідації диверсії, виявилася хиткість позицій диверсантів, їхня безпомічність у протиставленні конструктивній акції ПУН і слабі впливи серед членського активу ОУН. Своїх прихильників диверсанти вербували шляхом збаламучення - використовуючи засоби брехні й провокації. Після висвітлення справ, звязаних із диверсією, ці прихильники негайно зачали зголомуватися до керівних органів ОУН, складаючи писемні й устні заяви вірності Вождеві та осуду диверсантів. Нижче наводиться текст цих заяв:

"Заява.

Спрямовану на розклад в Організації Українських Націоналістів діяльність Степана Бандери а зокрема: Вилом його з під ПУН, покликання до життя т.зв. Революційного Проводу Організації Українських націоналістів а спробу усунути Голову ПУН полк. Андрія Мельника, осуджую та з нею не солідаризується.

Доручення Бандери досі виконував я тому, що доходили вони до мене незміненим мені відомим організаційним звязком, а справжніх намірів і правдивої діяльності Бандери я не зінав.

Тепер заявляю, що піддається виключно приказам Голови ПУН полк. Мельника Андрія, чи то безпосередньо, чи посередньо через настановлений ним організаційний звязок."

Збиті раптовим ударом зо своїх позицій, заскочені карною відданістю Вождеві й єдністю, що їх виявилось членство ОУН у поборенні бунту, диверсанти зачали все далі котитися по похилій площині! Розгублені й озлоблені, вони за основний метод боротьби з Вождем і Проводом обрали провокацію, себто той метод, що віддавна використовують вороги для боротьби з Націоналістичним Рухом.

І так, зо швидкістю фільми, зачали вони демонструвати видовища "розкладу" ПУН - закинувши нараз кільком членам ПУН обвинувачення в національній зраді, ворожій агентурі та інших злочинах. До справи цих безглазих обвинувачень, ми ще близько підійдемо в далішому розділі цього матеріалу. Тут наразі тільки вкажемо: цей, справді кайновий, злочин диверсантів приирає особливо огидних форм на тлі того факту, що ще на передодні обвинувачень вони вживали всіх можливих заходів, щоб приседнати со-

бі дотичних членів ПУН, і / як далі буде доведено документами / п р о п о нували їм к е р і в н і пости в "революційному проводі". Перечисливши в своїх зрадницьких маневрах - раптом проголосили їх "ворохом агентурою"....

Як бачимо, бунт Ярого-Бандери не приніс їм сподіваних наслідків. Свою гру диверсанти програли. Не маючи опоря й змоги виправдати своє існування в опінії членства ОУН і суспільності, "революційний провід" після першого ж рішального зудару з Волею Вождя, пірнув у своєманітне "підпілля" - винавлюючи всі прикмети й властивості деструктивної кліки-мафії. Ця внутрішня істота "революційного проводу" зумовляє й методи його руїнницької роботи.

Р О З Д І Л . II.

Обвинувачені, що їх, для формального упідставнення й морального виправдання бунту, видвигнули диверсанти проти Вождя й Проводу, знаходимо в наступних матеріялах "революційного проводу":

1."До відома членів ОУН", з дня 8 квітня 1940 року.

2."Вияснення до комунікату про зміни у верховних органах ОУН", з дня 17 квітня того ж року.

3.Зарядження про зміни у верховних органах ОУН.

4."Записка в справі поладнання внутрішньо-організаційної кризи в ОУН", з дня 10 серпня того ж року.

5.Лист Бандери до Вождя, з дня 10 серпня того ж року.

Одна частина цих матеріалів була вже подана в попередньому тексті; другу частину взагалі не подаємо з тих причин, що цей матеріал дуже обширний своїм обсягом/наприклад, "Вияснення до комунікату про зміни у верховних органах ОУН" виносить 18 густо друкованих аркушів великого формату, а лист Бандери до Вождя - 41 аркушів/а також і тому, що він тільки повторює на різні способи ті самі теми - намагаючися порожньою фразеологією маскувати безпідставність обвинувачень. Ці ж останні можна в основному звести до таких наступних:

1.Незаконність існування інституції Вужчого Проводу Українських Націоналістів.

2.Сфальшування завіщання сл.п.Вождя й незаконність покликання полк.Андрія Мельника на Його наступника.

3.Суперечність Устрою ОУН методи скликання й ведення II Великого Збору Українських Націоналістів, що уневажнюють правосильність Його ухвал.

4.Зрада Генеральної лінії політики ОУН з боку Вождя, що виявилася в Його співпраці з УНР, ФНС та іншими політичними угрупованнями.

5.Зле кермування з боку Вождя й ПУН акцією на окупованих українських землях й неуділовання їм тої уваги, на яку вони заслуговують, як основний терен діяльності ОУН.

6.Нездорові відносини в ПУН, що виявилися в "узурпації" влади ОУН людьми, які зле сповнели завдання проводу Революції. не здійснювали її основних напрямників і нехтували націоналістичними методами праці та зобовязуючими революціонерів засадами внутрі-організаційного взаємовід-

ношення та співпраці.

7. Звязки членів ПУН із ворожими Україні чинниками, що вказують на провокаторську роль дотичних членів ПУН.

Перед тим, як перейти до розгляду змісту й підставності виже-згаданих обвинувачень, вважаємо за вказане засувати деякі формальні й фактичні моменти, звязані з "актом" з дня 10 лютого 1940 року, яким проголошено "революційний провід", бо вони мають дуже велике значення для правильної орієнтації в питаннях диверсії.

Отже в сумереч заподанням диверсантів, стверджується насамперед, що згаданого "акту" Красвий Провідник на землях під німецькою зверхністю не підписував. Не тільки не підписували "акту", але нічого про нього не знали Красві Провідники: на Східних Українських Землях, на Укр.Землях у Словаччині, в Румунії й Карпатській Україні. Цілком розминається з правдою й твердження, ніби підписи на "акті" дали члени Красової Екзекутиви на Українських Землях під німецькою зверхністю, бо призначений Вождем Красвий Провідник цих земель в тому часі ще не покликав Красової Екзекутиви й не подав до відома ПУН її складу. Тому цілком суперечить правді заява диверсантів ув згаданому "акті", ніби керму ОУН обняв Бандера "волею ОУН на рідних землях". Згідно зо словесною заявою самого Бандери при стрічі з Вождем - цей "акт" ніби мав підписати тодішній Красвий Провідник на Західних Українських Землях сл.п. Лопатинський, однаке й на це немає доказу.

Звертає увагу й пророчисто говорить за себе факт замовчення Бандерою перед Вождем імен осіб, що мали підписати "акт"/див. відпис "Перебігу розмови Голови ПУН із членом ОУН Ст.Бандерою"/. Во не улягає сумнівові, що коли би з тим "актом" справді солідаризувалися та його підписали керівні чинники ОУН на окупованих землях, то Бандера негайно використав би це для змінення своєї позиції в диверсії проти Вождя і ПУН. Але саме в цьому випадку диверсанти вперто додержували стислу "дискретність", тільки оперуючи загальними твердженнями, що іх підтримує "провідний актив ОУН". Поняття провідного активу взагалі дуже широке, і коли диверсанти його не тільки не конкретизували, але й відмовлялися подати імена осіб - включно до складу "революційного проводу" - то це тому, що не мали можливості підтвердити на фактах свої твердження.

В дійсності ж, провідний актив ОУН не тільки не підтримав деструктивної акції диверсантів, але до часу звернення Вождя до членів ВЗУН і ОУН /з дня 8 квітня б.р./ - нічого взагалі не знат про факт диверсії. Довідавши про цю справу - провідний актив одразу, навіть не чекаючи більших виснен, поставився до диверсії з різким осудом - домагаючися рішучих сан-

нції. Як остаточно виявилося, ініціаторами й учасниками диверсії/включно з членами "революційного проводу"/були такі особи:

1. Бандера	9. Стаків
2. Ярий	10. Климишин
3. Габрусевич	11. Шухевич
4. Лебідь	12. Качмар
5. Стецько-Карбович	13. Ленкавський
6. Горбовий	14. Равлик
7. Старух	15. Гасин
8. Грицай/не змішувати з Др. Грицаем/	16. Турківський.

Ось увесь реєстр людей, "сіль" української землі, що вирішили стати "вождями" України.... Коли протиставити їм сотки людей із провідного актива ОУН і тисячі її членів, то стане ясним без дальших доказів, що диверсія повів гурт осіб - від років звязаний співмешканням у кількох кімнатах академічного дому у Львові...

Після цього ствердження, перейдемо до розгляду вимінчезгаданих обвинувачень "революційного проводу" на адресу Вождя й Проводу Українських Националістів:

I. Обвинувачення в незаконності існування інституції Вужчого ПУН.

Що це за інституція й у який спосіб вона була створена? За 10 років існування ОУН по I-му Конгресі Українських Националістів у 1929 році практика життя внесла в її організаційну структуру різні зміни й доповнення, що диктувалися доцільністю. За цей довгий час підпав певним змінам і первісний персональний склад Проводу: деякі його члени виконували не ті функції, на які були призначені на Конгресі Українських Националістів; інші, в силу низки причин, взагалі втратили можливість виконувати доручені їм завдання. Ці зміни були самозрозумілі - мова ж іде про 10 років, за який час не раз міняються у своїй структурі й складі провідні органи навіть у стабільно організованих державах!

Незалежні обставини, що в першу чергу випливали з нелегального становища ОУН, як революційної організації, впродовж низки років не давали практичної можливості сл.п. Вождеві скликати черговий Збір Українських Националістів, і подати йому під ухвали організаційні, устроєві й персональні зміни, що зайдли під вимогами реальних обставин діяльності ОУН. З цих причин, сл.п. Вождеві доводилося своєю власною компетенцією й авторитетом уводити до Устрою ті доповнення, що вимагалися завданнями дальнього розвитку Організації. Проте ті доповнення ніколи не суперечили засадам Устрою, а тільки поширювали й розбудовували ті його форми, які в моменті ухвали Устрою в 1929 році ще не могли бути передбаченими. Ішло отже не про ломання Устрою та його зasad, а тільки про доцільне пристосування його до життєвої практики.

- 31 -

До цих заходів сл.п.Вождя належало й створення т.зв.Вужчого Проводу.Згаданої інституції,старий Устрій ОУН справді не знов.Але ця інституція не касувала ні ПУН,ні Його первісний характер.Причини створення Вужчого Проводу полягали в тому,що в останніх роках окремі члени ПУН перебували на різних теренах і не завжди мали можливість бути в потрібних випадках при сл.п.Вождеві.Щобільше - все більші труднощі,яких зазнавала ОУН у виконанні організаційних завдань закордоном,низка формальних перешкод,пильна обserвація діяльності членів ПУН із боку відповідних міжнародних органів - все це в останніх роках надзвичайно утруднювало контакт сл.п.Вождя з поодинокими членами ПУН.

Між тим завдання ОУН все розросталися та вимагали існування при сл.п.Вождеві постійного керівного апарату.для реалізації цього завдання й було створено згаданий Вужчий Провід із тих членів ПУН,що мали технічну можливість бути в безпосередньому контакті зо сл.п.Вождем.Вужчий Провід був створений формальним актом - підписаним сл.п.Вождем-і тим самим,до часу скликання чергового Збору Українських Націоналістів,набував організаційно-легальний,і,в основі не суперечний Устроєві,характер.

До цих формальних мотивів треба додати ще й те,що авторитет сл.п.Вождя був так великий,і всі Його рішення були так нерозривно звязані з доцільністю і добром Організації,що застосування до них мірки сухих,формальних "параграфів" - як це роблять диверсанти - цілком недоречне!В своїм намаганні якнайбільше заплутати ясне розуміння речей і фактів,диверсанти спекулюють авторитетом сл.п.Вождя й силкуються / для своїх цілей / представити Його за формаліста,що,як сліпий стіни,додержувався параграфів Устрою навіть і тоді,коли вони в процесах життя Організації ставали явним анахронізмом!Хто знову сл.п.Вождя,Його вміння скоплювати факти й явища,і живо реагувати на біжучі вимоги - той ствердить,наскільки Його,накреслений диверсантами,образ розминається з правдою.Цікаво ще зазначити,що записуючи цей вигаданий формалізм сл.п.Вождя в його особливу заслуго,мало що не чесноту - диверсанти водночас обвинувачують Його наступника саме у формалізмі!Спроби диверсантів оперти свої випади проти Вождя-наступника й Проводу на формально-устроєвих підставах,стають тим більш абсурдними й парадоксальними на тлі того факту,що вони самі в підступний,каригідний й анархічний спосіб зломили елементарні організаційні закони!

Отже коли мова про суть даного обвинувачення,то диверсанти могли би хіба звертати Його під адресою сл.п.Вождя - який "незаконно"/на їх думку/створив Вужчий Провід - а не Його наступника.Самозрозуміло,що обнявши свій пост,Вождь-наступник залишив створений перед ним Вужчий Провід

від у тому характері, який Йому призначив сл.п.Вождь, бо не бачив причин цей Вужчий Провід касувати. Слід тут зазначити, що після перебрання влади, Вождь одним з головних завдань поставив скликання чергового Збору Українських Націоналістів, бажаючи на його форумі зафіксувати всі ті зміни, що зайдли в Організації за 10 років її існування, а зокрема й пристосувати до нових вимог її Устрій. Отже Вождь не мав ні формальних, ні фактичних причин касувати Вужчий Провід до скликання II. Великого Збору Українських Націоналістів.

З повищого стає ясною злісна тенденція диверсантів і необґрунтованість даного обвинувачення.

2. Обвинувачення в справі завіщання сл.п.Вождя й покликання Його наступника.

Після трагічної смерти сл.п.Вождя - коли були знову встановлені організаційні звязки між провідними чинниками ОУН і сама Організація оправилася після раптово пережитого потрясіння - Вужчий Провід виніс, дnia 12. жовтня 1938 року, постанову проголосити, згідно з волею сл.п.Вождя, Головою ПУН полк.Андрія мельника. Зміст згаданої постанови наступний:

" Постанова.

Дня 11 жовтня, год. 18:15, на зустрічі Вужчого Проводу Українських Націоналістів винесено наступну постанову:

I. Згідно з волею сл.п.Вождя Євгена КОНОВАЛЬЦЯ, Вужчий Провід Українських Націоналістів проголошує Головою Проводу Українських Націоналістів і Вождем Націоналістичного Руху полк.Андрія мельника.

2. З сьогоднішнім днем, Провід ОУН, УВО і всіх організованих віток Надіоналістичного Руху переймає полк.Андрій мельник.

3. Проголошений сл.п.Вождем Євгеном Коновалцем другий Збір Українських Націоналістів скликає й переводить Голова Проводу Українських Націоналістів Андрій мельник.

Слава Україні!
Вождеві Слава!

Підписи Вужчого Проводу Українських Націоналістів:

Печатка.

Сеник-Грибівський
Барановський-Лімницький
Лрий-Карпат."

12 жовтня 1938
Постій.

Чому на Вождя Руху покликав полк.Андрія мельника Вужчий Провід, а не цілий Провід Українських Націоналістів? Питання важне, бо саме в звязку з ним диверсанти роблять огидні закиди у фальшуванні завіщання сл.п.Вождя й узурпації влади.

Постанову про покликання полк.Андрія мельника, як Наступника сл.п.Вождя, прийняв і опублікував Вужчий Провід тому, бо в згаданому часі існували непоборими труднощі для зізду цілого Проводу Українських Націоналістів. Так один член ПУН, інж. Сціборський, перебував у тому часі в тюрмі;

ситуація другого члена ПУН, ген. Капустянського, у відношенні урядових чинників тої країни, де він перебував, також абсолютно виключала можливість його виїзду. Інші члени ПУН також стояли перед різного роду формальними й практичними труднощами, що не дозволяли на виїзд із місць перебування. Між тим проволікати справу з покликанням Голови ПУН було неможливо. Полагодження цього основного завдання, що стало перед Рухом, набувало все більшої пекучості, і то як з внутрішньо-організаційних, так і зовнішньо-політичних причин/актуалізувалася проблема Карпатської України/. Чи міг у цій ситуації Вужчий Провід, з чисто формалістичних мотивів, зволікати справу покликання Наступника сл.п. Вождя на неозначений час, поки можна буде скликати всіх членів ПУН? Треба при цьому тяжити, що прийнявши дотичну постанову, Вужчий Провід негайно писемною дорогою розіслав ії всім без винятку членам ПУН, які, самозрозуміло, з нею вповні солідаризувалися. Наскільки ПУН, навіть у цих виняткових обставинах, намагався задержати вимагану формальності, може свідчити той факт, що навіть опінія ізольованого в той час інш. Сціборського була одержана в той спосіб, що один із членів ПУН віддав його в тюрмі та подав про зміст постанови Вужчого Проводу. А зрештою, навіть коли би цю постанову прийняв не Вужчий, а повний Провід, то й у тому випадку вона, з погляду тодішнього Устрою ОУН, не була би формальною.

Отже, заява диверсантів, що право проголошення Голови ПУН належало, за Устроєм, Зборові Українських Націоналістів - сама по собі формально-правильна. Але, як зясовано вже вище, в той час не існувало можливості скликати навіть повного Проводу, то тим більше нереальною була практична можливість швидкої організації такої складної організаційної машини, як Збір Українських Націоналістів. Для його підготови було потрібно мінімум півроку; між тим час не чекав!

Змушений відійти від параграфу Устрою, Провід Українських Націоналістів водночас не тільки не мав жадних намірів узурпувати право Збору Українських Націоналістів покликати Голову ПУН, але самий підтвердив його тим, що в точці З-їй ухвали про покликання полк. Андрія Мельника повідомляв про якнайскорше скликання Збору, перед яким стояло завдання довершити всі формальності відносно проголошення полк. Андрія Мельника Головою ПУН. Це завдання, як одне з перших, поставив перед собою і самий полк. Андрій Мельник, після перебрання влади в ОУН.

Здаючи собі справу, що поважчі, чисто формалістичного порядку заходи, не витримують жадної критики, а зокрема не можуть бути прийняті свідомістю революціонерів, які між життєвою доцільністю й паперовими параграфами завжди обирають першу - диверсанти рішили оспорювати

дійсність існування завідання сл.п.Вожда відносно покликання на свого Наступника полк.Андрія мельника.

Не торкається наразі питання самого завідання, вкажемо насамперед, що в своїй юридичній аргументації в цьому питанні диверсанти виявили брак логіки в правничому мисленні.Бо ж Устрій ОУН,яким вони намагаються аргументувати,взагалі не передбачав ані того роду завідань,ані покликання в цей спосіб Голови ПУН.Отже з чисто формального становища Устрою,навіть писемне й завірене якоюсь офіційною установовою завідання сл.п.Вождя не мало законної сили.Але чи зважиться хтось із націоналістів оспорювати м о - раль н у силу цього завідання!?

Коли мова про саме завідання,то правдиво є,що Вождь не залишив його у писемній формі.Але цю свою волю сл.п.Вождь засвідчив у часі розмов із членами ПУН,списаний зміст яких був виголослений на II Великому Зборі Українських Націоналістів.Автентичність цієї волі сл.п.Вождя диверсанти оспорюють при допомозі двох дуже хитких аргументів.Перший із них той,що - мовляв - сл.п.Вождь узагалі не міг призначати свого Наступника,бо це належало до компетенції Збору,постанов якого Він "придермувався";а другий, що про завідання нікому нічого не було відомо,ам до останнього моменту по - клікання полк.Андрія мельника.

В цьому місці знову підкреслюємо спекулятивне намагання диверсантів представити їхній сл.п.Вождь в якості ф.члаліста,що сліпо придермувався паперових параграфів.Чо сл.п.Вождь інакше пішходив до дійності,свідчить уже той факт,що тільки всупереч параграфам Устрою,але в повній згоді з організаційними завданнями та змінами/створив Букчий Провід і перевів низку інших доцільних змін у структуру ОУН.Покликання ж на те,що про завідання "завчасно"нікому не було відомо,крім кількох довірених людей,справді дивно звучить у тих,до котирої знати остаточні революційної роботи!Питаємо:чи могло бути завідання перерваним без потреби розкрите перед членством ОУН,коли полк Андрій мельник як до моменту викликання його закордон,перебував на окупованих землях?!І як до факту Іго призначення наступником сл.п.Вождя - реагували з скрупленістю!Відповідь на це,явно абсурдну претен - сів диверсантів,хай дасте саме членство ОУН!

Та абстрагуючись від умовин і форм,в яких була висловлена воля сл.п.Вождя - покликання полк.Андрія мельника,в якості його наступника,було річчю ясною і самозрозумілою для цілого націоналістичного провідного акти - ву.Бо хто інший міг передрати за себе цю високу й відповідальну місію,як не той,якого спів'юю до сл.п.Вождя наскільки 20 літ ішов рука в руку з по - чатків нашого визвольного зризу,хто займат у часі визвольної боротьби ви -

сокі пости в Українській Армії й зумів оправдати на них своє призначення; хто був одним із перших творців УВО й заплатив за це довгими роками тюрем та тортурами?! Правда, знайшовся тепер Бандера, який рішив, що він може бути "вождем нації"... Але поважно ставитися до такої "кандидатури" можуть хіба люди покрову Стецьків.

Знаменне, що після трагедії в Роттердамі, українська суспільна опінія на окупованих землях с а м а вказала на полк.Андрія Мельника, як на наступника сл.п.Вождя ще тоді, коли він не виїздив закордон. Годі не вказати й на те, що по виїзді полк.Андрія Мельника на похорони сл.п.Вождя - від провідного активу ОУН на ЗУЗ двома наворотами підняті були заходи, щоб він серед ситуації, яка заіснувала після смерті сл.п.Вождя на окупованих землях, вже не вертав і залишався закордоном.

В свою чергу ЙІ Великий Збір Українських Националістів одноголосно проголосив полк.Андрія Мельника Головою ПУН. Приймали це як самозрозуміле й теперішні диверсанти - що брали участь у Великому Зборі - складаючи приречення, приймаючи від полк.А.Мельника призначення на керівні пости та окремо зобовязуючися перед ним бути гідними його довіря....

Як же тепер налеміть кваліфікувати мораль і послідовність цих осіб, що рантом виступили в ролі статутарних формалістів/самі сючи анархію! /та інтерпретують волю сл.п.Вождя й обставини покликання полк.А.Мельника на його наступника з такою злонаміреною й спекулятивною тенденцією, яка не може викликувати іншого до них почуття, як погорди!

Перекреслюючи всі вичислені факти й моменти - диверсанти закидаютъ полк.А.Мельникові "узурпацію" влади Голови ПУН, видвигаючи зокрема той аргумент, що він ще до затвердження ІІ ВЗУН підписувався як Голова ПУН, а не як "виконуючий обовязок". Абстрагуючи, що Устрій ОУН, якимувесь час намагаються спекулювати диверсанти, терміну "виконуючого обовязки" Голови ПУН не знає/ОУН - це не просвіта й не кооператива!..., цей дивовижний аргумент свідчить хіба тільки про їх повну безпорадність у штучному нагромадженні обвинувачень під адресою Вождя Националістичного Руху.

Коли ж мова про "узурпаційні" тенденції полк.А.Мельника, то вироблення опінії в цьому питанні залишаємо самому членству ОУН, що знає особисті й суспільні прикмети полк.А.Мельника, як людини, громадянина й Прovidника. В цих закидах - весь моральний зміст самих диверсантів, які не вагаються в своїх рептильках заявляти, ніби полк.А.Мельник "надужив" волю сл.п.Вождя, що він "під ніяким оглядом не відповідає" своєму призначення, що Устрій ОУН будований "не на його міру" ітд. Подібних надужить над фактами

І правдою могли допуститися тільки осібняки, що в своїй сліпій зарозумілості й хворобливім амбіцієнерстві докотилися до рівня моральних махнів.

Інакше неможливо пояснити, як зважилися вони зігнорувати те, що полк. А. мельника вязали зо сл. п. Вождем довгі роки широго побратимства по зброї й національній роботі; що його кришталево-чисті моральні прикмети можуть бути зразком для всіх і признаються навіть нашими ворогами та противниками; що полк. А. мельник є одною з найвидатніших постатей нашої сучасності та заслужив своє право на провідництво довголітньою боротьбою, трудами й тяжкими терпіннями, як організатор Січових Стрільців, шеф Штабу Ді-своїї Армії, основоположник УВО й довголітний політичний вязень.

Пошана й відданість націоналістичних кадрів до полк. мельника занадто відома, щоб треба було її доводити окремими доказами! Тут тільки ще раз вкажемо, що навіть ті суспільні прошарки й особи, які не стоять у звязку з організованим націоналізмом, виказують йому вийняткову пошану й уважають його одинокою постаттю, що своїм авторитетом справді стоїть понад цілим українським суспільством. Для ілюстрації цього наставлення українського суспільства до Вождя Націоналістичного Руху, подаємо наприклад слова єпископа Бучка, при його виступах перед нашою еміграцією в Америці:

"Полк. мельник - це найкраща людина, якого українці можуть мати за Вождя. Працьовитий, побожний й шанований усіми - він мало говорить, але зате робить. Він добре розважає консеквенції якоїсь небудь акції, але рішився раз, переводить цю акцію рішуче. Поляки чотири роки пробували його зломити в тюрмі, тортурами, але його мужність не заломилася.... Він ніколи не заводить довір'я.... А. мельник має довір'я серед народу й народ гордий на нього, як на свого Вождя"...

Так говорить людина - в Націоналістичним Рухом не звязана. Тим більшого осуду заслуговують вчинки диверсантів! Графомані "Стецьки-Карбовичі/пр. Стецька-Карбовича буде мова нижче: тут тільки вкажемо для орієнтації, що саме він був автором пашквілів і рептильок "революційного проводу" - звернених проти Вождя/без надуми зважилися закинути Вождеві брудні, цинічні обвинувачення, хоч ще зовсім недавно "стелилися" перед ним плазом, і безнастанно псували папір нещирими теревенями про "авторитети, традиції й ерапхії".... Несамовитість поступовання цих осібняків стає тим більше врахарчою, коли згадати, що - націливши все ніж зради в спину Вождя - вони ще впродовж двох місяців складали йому заяви вірности, і використовували його авторитетне імя - все це в розрахунку, що він, поставлений перед довершеним фактом диверсії, згодиться бути знаряддям ув іхніх руках. Завівшися в своїх розрахунках - відкрили своє справжнє обличчя!

І як у багатьох інших випадках, так і в своїх злочинних виступах проти Вождя, вони навіть не здібні вдергатися на рівні елементарних вимог

льогіки. Коли диверсанти справді переконані тому, що полк. А. Мельник справді не відповідає вимогам, які ставляться Вождеві Руху, то мусіли б у згоді з тим своїм переконанням витягнути льогічні консеквенції, себто заперечити його, як Вождя, засади чи, і без огляду на це, чи інше ставлення полк. А. Мельника до них самих. Цього диверсанти не зробили! Вони то раз твердять, що "Вождь" під ніяким оглядом не відповідає "своюму призначенні", то запрошуєть його "очолити націоналістичний Рух"; то закидают йому "узурпацію" влади й переконують, що Устрій ОУН "не будований на його міру", то знову декларують перед ним готовість "беззастережно підпорядкуватися", якщо тільки він погодить "мериторичні справи" - себто іхні домагання... В цих суперечностях знову дуже марканто вирисовується моральне обличчя диверсантів, а водночас і істота бунту, який вони затяяли. В своїй наївності, а заразом і безоглядності - диверсанти намагалися виказувати пресію на Вождеві різними методами й сподівалися, що зуміють зломити його волю при допомозі торгу /"як ти нам, то й ми тобі"!.../, зневаги й шантажу. Остаточно переконавшися, що такими методами не вплинуть на рішення Вождя, вхопилися за останній засіб "впливання": зачали зривати зо стін його портрети й пропонувати по 10. пфенігів тим зо своєї кліки, хто в ці портрети стрім'ятиме.../ цей факт буде поданий нижче.

3. Обвинувачення в справі скликання II Великого Збору Українських Националістів.

Перед тим, як перейти до розгляду обвинувачень, що іх у справі скликання II ВЗУН-у видвигають диверсанти, доцільно засудувати умови, серед яких II Великий Збір підготовлявся.

Згідно з ухваленим на І-му Конгресі Українських Націоналістів Устроєм ОУН - Збір Українських Націоналістів мав відбуватися кожних два роки. Проте обставини, серед яких уже з початків сьомаро іспування зачала розвиватися діяльність ОУН, поставили надзвичайні перешкоди для точного здійснювання вимог згаданої точки Устрою. Ці перешкоди випливали з самої природи й завдань ОУН, як організації підпольно-революційної. І сталося так, що впродовж низки літ сл. п. Вождь не мав фактичної можливості скликати Збір Українських Націоналістів. Змушений практикою життя самому вводити в організаційну структуру ОУН необхідні зміни, сл. п. Вождь був завжди перейнятий думкою про якнайскоріше скликання Збору, що мав всі ці реорганізаційні зміни оформити.

В січні 1938 року сл. п. Вождь тирішив обов'язково скликати Збір і видав дnia 19 січня того ж року наступного звісту комітікат до провідного активу ОУН:

Постій, 19. січня 1938.

"Комунікат ч.2.

Доводиться до відома наступне:

І. Збір ОУН рішив я скликати невідкладично осінню 1938. Точний реченець і місце будуть подані пізніше.

2. Для підготовки збору назначую окремого уповноваженого в особі п.З. Карбовича. До завдань його належати буде: усталення в порозумінні з Проводом ОУН проблем, що повинні бути порушені на Зборі. Усталення тем докладів, що повинні бути прочитані на Зборі. Звязок з визначеними мною докладчиками й взагалі стеження, щоби праця по підготовці збору розвивалася правильно й в відповідних реченнях.

3. Для розгляду й узгіднення виготовлених докладів і для усталення проектів рішень, що мали би бути предложені зборові до затвердження буде у свій час покликана мною окрема комісія.

4. Видачення докладчиків для поодиноких тем має бути закінчене до 15. лютня. Час для опрацювання самих докладів через відповідні мної докладчиків виноситься чотири місяці, себто всі доклади мають бути обов'язково переслані до уповноваженого для підготовки збору не пізніше 15. червня 1938 р.

5. В прилозі перші три обіжні листи з додатками уповноваженого по підготовці збору, доручую членам активу всі матеріали точно переглянути й не пізніше 1. лютня переслати на вказану адресу в обіжному листі ч. I. свої зауваження.

6. Уповноважений отримав від мене доручення негайно почати в наших виданнях пропаганду справи збору, зокрема значіння збору як уставовданого тіла ОУН, значіння факту скликання збору, врешті висвітлення в словесних нарисах тематики, що на зборі мала б бути обговорена. Доручую НПС бути по-мічним уповноваженному у цих його завданнях.

Крім того доручив я уповноваженному виготовити основну статтю на тему збору до найближчого альманаху.

7. Зазначую, що всі мої доручення в справі підготовки збору мають бути якнайбільш точно виконувані. Надіюсь, що весь наш актив свідомий ваги моменту, що ми зараз переживаємо і ваги завдання до реалізації якого ми зараз приступаємо, докладе зі своєго боку всіх зусиль, щоби збір відбувся гідно й увінчався якнайбільшим успіхом.

Слава!"

За три тижні до своєї смерті, сл.п. Вождь обіхав низку центрів у Європі, з метою обговорити з членами ПУН усі, звязані з скликанням Збору, практичні питання. Доля вже не судила Йому вернути до цих питань...

Як свідчать виключно подані документи, справу скликання Збору поставив собі, як одну з перших, ПУН після смерти сл.п. Вождя, а також і полк. А. Мельник, коли перебрав владу в ОУН. Підготовка до Збору була в його прямого наказу приспівена й після її закінчення. Вождь дnia 10 серпня 1939 року видав наступний обіжник: / в обіжникові, що його подаємо нижче, імена учасників II ВЗУН-у подані за організаційними псевдонімами:/

"До Учасників II Великого Збору Українських націоналістів.

Спираючися на комунікаті сл.п. Вождя з дня 19. січня 1938 р., скликав II Великий Збір Українських Националістів.

До участі у Великому Зборі згідно з Устроєм Організації Українських Националістів покликую: 1. Грибівського, 2. Богуша, 3. Лімницького, 4. Шепаровича, 5. Луцького, 6. Низолу, 7. Торка, 8. Свенцицького, 9. Кедрина, 10. Костика, 11. Вана, 12. Деде, 13. Карбовича, 14. Дацкевича, 15. Представника СУЗ, 16. Представ-

- 39 -

ника ЗУЗ, 17. Представника ЗУЗ, 18. Представника КУ, 19. Представника ББ, 20. Представника ОДВУ в СДПА, 21. Представника УНО в Канаді, 22. Представника Південної Америки, 23. Представника Зеленого Клину, 24. Дометенка, 25. Жека, 26. Давида, 27. Стобара, 28. Загребця, 29. Софійця, 30. Вратиславця, 31. Степняка, 32. Оршана, 33. Діброву.

З уваги на обставини, серед яких доводиться відбувати Великий Збір, вважаю за доцільне організувати його працю у двох частинах. Для розгляду й узгіднення докладів, устійнення постанов, що будуть предложені Великому Зборові, покликую комісії, що переведуть між 15 - 25. серпня ц. р. свої праці перед відкриттям Великого Збору.

Програма II Великого Збору Українських Націоналістів наступна:

1. Відкриття II Великого Збору Українських Націоналістів.

2. Звіт упавшому Вождеві.

3. Слово Голови Проводу Українських Націоналістів.

4. Покликання Предсідника Й Президії II ВЗУН.

5. Поклін упавшим.

6. Прийняття нового Устрою Організації Українських Націоналістів.

7. Звіти з діяльності Проводу Українських Націоналістів.

8. Звіти з праці комісій.

9. Постанови II ВЗУН.

10. маніфест.

Про день і місце II Великого Збору Українських Націоналістів кожний з учасників буде своєчасно повідомлений окремо. Збірку учасників II ВЗУН назначаю в місці осідку секретаріату в часі до 25. серпня 1939 р.

Рівночасно назначаю голови комісій ідеологічно-політичної, організаційної, економічної й військової, про що іх членів безпосередно повідомляю.

Слава Україні!

Постій, 10. серпня 1939.

Голова

Проводу Українських Націоналістів".

За два тижні до відbutтя пленуму II Великого Збору Українських Надіоналістів були покликані відповідні комісії, і після закінчення їх праць, дня 27 серпня 1939 року відбувся II ВЗУН. Нижче подається протокол з II ВЗУН-:

"Протокол з II Великого Збору Українських Націоналістів.

Дня 27 серпня 1939 р. відбувся II Великий Збір Українських Націоналістів в присяйності: ВОЛДЯ Андрія Мельника, членів ПУН, Відпоручників СУЗ, ЗУЗ, Буковини й Бесарабії, Карпатської України, Зеленого Клину, Зед. Держав Пів. Америки, Канади й європейської еміграції та покликаних Вождем окремих членів активу - в особах: Грибівський, Низола, Торк, Шепарович, Органський, Свенціцький, Горюхівський, Лімницький, Карбович, діброва, Борович. Степняк, Куницький, Зеленоклинець ІІІ., Орман, Суп, Залісецький, три делегати в Нового Світу, Сорочинський, Половець.

ВЗУН відбувся за наступною програмою:

1. Відкриття II ВЗУН.

2. Звіт упавшому Вождеві.

3. Слово Голови ПУН.

4. Покликання Голови Й Президії II ВЗУН.

5. Поклін упавшим.

6. Прийняття нового Устрою ПУН.

7. Звіт діяльності ПУН.

8. Звіти з праць комісій.

9. Постанови II ВЗУН і покликання Вождем нового ПУН.

10. маніфест.

1. Збір відкрив Голова ПУН вступною промовою, в якій вказав на завдання ОУН і ІІ-го ВЗУН та на загу хвилини.

2. Вождь зголосив перед образом Упавшого Вождя приявність 22 учасників ІІ ВЗУН та свою і ОУН готовість іти за геройським прикладом Євгена Коновальця. Промова Вождя, яку приявні вислухали стоячи, зворушила до глибини душі усіх та зосередила їх думки у стіп Ротердамської могили й довкола. Особи, яка перейняла по Євгенові Коновальцеві керму боротьби народу за визволення.

Могутній образ сл. п. Вождя побіч націоналістичного Тризуба, пригадував героїку революційного життя та його трагічну велич, що їх Вождь підкреслив сильними словами. Коли, звернений до образу покійного, Вождь склав свій глибоко передуманий і пориваючий душу звіт, приявні переживали одну з найбільш торжествених хвилин своєго життя.

3. Вождь зясував історичну роль УВО-ОУН в боротьбі за визволення та епохальнє значення Євгена Коновальця в розгортанні цієї боротьби. Вождь подав перспективи розвитку Руху та видвигнув ті прінципи, на яких базується Рух, підкресливши зокрема вимоги щодо характеру членства. Наприкінці Вождь висловив признання борцям за свободу а впавшим героям поклін.

4. Вождь покликав на Голову ВЗУН Омеляна Грибівського, який привів до Президії Низолу Й. Торка, а секретарями Зиновія Карбовича й Половця.

5. Голова ВЗУН подякував Вождеві за довіру, зясував завдання ВЗУН, подав оцінку політичної ситуації, прогляд на досьогоднішну діяльність ОУН, зясував умовини та методику її боротьби, та актуальні завдання ОУН. Ядерний стиль та гострота висловлених думок Голови ВЗУН дестроївалися до тону, який надав ВЗУН Вождь своєю вступною промовою. Слідує апель Іогибших: Голова ВЗУН відчитує імена Впавших впродовж останніх 10 років, при чому учасники ВЗУН, стоячи, повторюють при кожному прізвищі: "СЛАВЕ ВІЧНО!"

Голова ВЗУН відчитав передане йому устно Завіщення Вождя Євгена Коновальця про призначення Ним своїм Насупником Андрія мельника. Приявні, повставши з місць, окликують Андрія мельника Головою ПУН і Вождем Националістичного Руху трикратним: "СЛАВА ВОЖДЕВІ АНДРІЄВІ МЕЛЬНИКОВІ!"

6. Голова Резолюційної Комісії З. Карбович подає загальний звіт з праць комісій. ІІ ВЗУН і зачитує проект УСТРОЮ ОУН.

ВЗУН приймає новий УСТРІЙ однодушно. Голова ПУН затверджує це рішення ВЗУН.

7. Секретар ПУН Лімницький складає Звіт з діяльності ПУН за час від І Збору.

На зазив Голови ВЗУН - ВЗУН висловлює своє повне одобрення та призnanня для діяльності ОУН за час провідництва Євгена Коновальця, трикратним: СЛАВА!

8. Голова Ідеольогічно-політичної Комісії Органський предкладає ВЗУН випрацьовану цією-ї Економічною Комісією за головуванням діброви, Програму ОУН, Низола зачитує військову частину Програми, випрацьовану під головуванням неприявного на ВЗУН Сича. Низола додає ядерно сформульовані устні-розяснення. ВЗУН приймає однодушно нову Програму, а Вождь затверджує рішення: ВЗУН.

9. На пропозицію Голови Резолюційної Комісії - З. Карбовича - Голова ВЗУН вносить на зачитання обемистого тексту Постанов ВЗУН актуально-політичного характеру, що їх Резолюційна Комісія однодушно визнала правильними. Карбович відчитує коротке резюме постанов, яке ВЗУН приймає однодушно, а Вождь затверджує.

Вождь покликав новий ПУН в наступному складі:

10. Вождь доручає через Голову ВЗУН Секретареві ВЗУН, Карбовичеві, відчитати текст маніфесту, що він його видає нагоди ІІ ВЗУН.

Резолюційна Комісія виготовила відозву ІІ ВЗУН, якої зміст поданий відома Уповноважнений по підготовці ІІ ВЗУН - Карбович. ВЗУН апробу-

23

- 41. Номер 18. Дата 27.08.1939 р.

вав її та доручив опублікувати. Учасники ВЗУН складають присягу на вірність Вожеві й Ідеї: Присягою проводив Голова ВЗУН. На приказ Вожда, Комісії з приявних підходив до Нього й поданим руки підтверджував присягу вірності й послуху. В тому взаємному стиску рук і поглядах висловлювалася найглибша внутрішня звязаність Вождя й його революціонерів.

Вождь подає до відома, що заповіт з призначенням Його наступника належить в сейфі, що до нього один ключ матиє Головний контрольний.

Вождь діктує Голові ВЗУН за ведення Збору, стверджує належне переведення підготовки ВЗУН Уповноважненим Карбовичем, висловлює Йому призначення а тем чодику за працю в тому напрямі Органському. Вождь висловив своє вдовілля з перебігу ВЗУН та а праць комісії, що вповні вивизалися зо своїх завдань.

Збір вислав вітального листа Дружині сл.п. Вождя Євгена Коновалця, привіт революціонерам, що караються по тюрях та всім борцям на Землях. На ВЗУН наспіда низка привітів, які були зачитані на початку Збору, Головою ВЗУН. Урочистий настрій ВЗУН витворений, як самою появою нового Вождя, якого приявні привітали ентузіастичним "Слава!" так і його промовою як і словом голови ВЗУН, тривав увесь час. Всі рішення ВЗУН були однодумні, були виявом повного довіри до нового Вождя та показчиком гармонійності поглядів серед провідного активу ОУН і приймалися без ніякої дискусії.

Зокрема всі рішення Вождя зустрічав ВЗУН повним довіри: "Слава!" ВЗУН закінчився трикратним окликом на честь Вождя: "Слава!" та відспіванням національного гимну.

Пленум ВЗУН тривав три години.

Напередодні пленуму працювали комісії, як складова частина ВЗУН, це були: Ідеологічно-політична Комісія під головуванням Органського й з участю: Карбовича, Свенціцького, Ормана, Горохівського, Діброви й Кунецького - Військової під головуванням Сича з участю Низоли, Торка й Карпата - Економічна під головуванням Діброви з участю Карбовича, Органського й Боровича - Організаційна під головуванням Лімницького й з участю Карбовича, Горохівського, Діброви й Свенціцького. Завершенні та узгоджені проектів опрацьованих окремими комісіями, належало до Революційної Комісії під головуванням Карбовича та з участю Органського, Лімницького, Ормана й Горохівського.

За II Великий Збір Українських Националістів:

Омелян Грибівський-Сеник в.р.

Голова ВЗУН

М. Капустинський, в.р.

Член Президії

В. Курманович, в.р.

Член Президії

Ярослав Стецько-Карбович, в.р.

Секретар

С. Половець, в.р.

Секретар

Постій, 27. серпня 1939. "І

Як вказане, в точці 5-ї, Голова ВЗУН відчитав передане Йому устно завіщання сл.п. Вождя. З матеріалів II ВЗУН слідує, що зміст відчитаного був такий:

"Завіщання сл.п. Вождя не було дане на письмі а устно. Його зміст такий:

"На випадок, коли б мене не стало, є моїм бажанням, щоб наступником моїм став Афанасевич. Про це я Вам уже раніше говорив. Тепер матиму ще змо-

гу говорити з Афанасевичом про те на зустрічі, що плянувана з початком літа ц.р. у Татрах. Говорю Вам про це, бо вірю і знаю, що у випадку якоїсь події зо мною, Ви зможете з місця схопити справу й одинокі її полагодити. Й певний теж у тому, що І моя Родина може на Вас рахувати."

Це мало місце в місяці січні 1938 р., в другій або третьій день після маланки, в Римі, куди мене сл.п.полк. Евген Коновалець вивав, після моєго повороту із ЗДПВ.

Друга розмова мала місце в Дженою в місяці квітні 1938 р./5-го або 6-го/, перед моїм відіздом у Південну Америку. При обговоренні різних організаційних справ, торкнувся і звязків, зокрема звязку зо СУЗ і зясовував можливість небезпеки, коли Покійник Й надалі піддержуватиме ці звязки безпосередньо. На мої представлення в тому напрямі Й можливих ускладнень, у випадку якоїсь події з Ним, сказав сл.п.полк. Евген Коновалець:

"Передбачуючи різні можливості, я покликав до життя Бутий Прорід, що можначно, автоматично перебере функції Голови Проводу й іх виконуватиме до часу приїзду Афанасевича."

Постій, дня 20 серпня 1938 р.

Омелян Грибівський-Сеник."

Протокол II ВЗУН засвідчує, що відчитання вищезгаданого тексту всі учасники II ВЗУН прийняли, повставши з місць і покликавши Андрія Мельника Головою ПУН та Вождем Націоналістичного Руху трикратним : "Слава Вождеві Андрієві мельникові!"

Після зясування робствин, серед яких переходила підготовка II ВЗУН, спинимося за черговою на звязаних із ним обвинуваченнях диверсантів. Першим із них є твердження, ніби до складу II ВЗУН не були покликані особи, передбачені по Устрою, а зокрема ті, що їх мав намір покликати сл.п. Вождь. Твердження це розминається з фактами.

Приписи Розділу III, парагр. 2. Устрою ОУН з 1929 року казали:

"Членами Збору є всі секретарі Округ чи Держав, всі Провідники Край чи Теренів, всі члени Проводу, всі члени Суду, Головний Контрольний і всі члени ОУН, що виконують ті чи інші самостійні завдання".

При наміченні учасників II ВЗУН, зайшли труднощі в розвязці питання згаданих у парагр. 2 Секретарів Округ. В чому полягали ці труднощі буде зясовано нижче. Тут наразі вкажемо, що поза згаданими Секретарями Округ, загальна кількість осіб, що на підставі Устрою мали бути покликані на II ВЗУН, виносила 33 особи. Всім цим особам були своєчасно із додержанням усіх формальностей вислані повідомлення й запрошення на II ВЗУН. З причин незалежних від ПУН і самих запрошених, частина їх прибути на II ВЗУН не змогла, і його склад дефінітивно начислив у момент відкриття II ВЗУН 23 учасників. Отже твердження диверсантів, ніби Вождь не подбав про належну організацію II ВЗУН - треба уважати за злісну провокацію.

В своїй аргументації над справою съликання II ВЗУН, диверсанти розводяться над "непропорційним відношенням" кількості деяких учасників II ВЗУН до числа членів, яких кожний з них представляв, ітд. В цьому також ви-

являється демагогічна тенденція заплутати справу, що іде в парі з браком уміння обґрунтувати цю тенденцію на більше річевих підставах. На це треба відповісти диверсантам, що ІІ ВЗУН/як узагалі всякий Великий Збір Українських Націоналістів/був законодатним Форумом націоналістично-революційної організації, а не зіздом якоїсь повітової просвіти, чи кооперативи, де пильнується "пропорційного відношення представництва"...

Не кажучи вже про те, що й старий Устрій не знав того роду "пропорцій", вияснюється в цім місці, що члени Великого Збору входять до нього в якості функціонарів, які на підставі Устрою, чи з доручення Голови ПУН, виконують ті чи інші відповідальні організаційні обов'язки – а не "делегатів" якихось кооперативних зіздів, що "заступають інтереси" тої чи іншої кількості членів. І під цим оглядом, правна позиція на Великому Зборі однаакова, як Провідника даного Краю, що представляє тисячі організованого членства, так і того члена ОУН, що нікого не представляє, але повнить у Націоналістичному Русі якусь відповідальну місію. Бо як той, так і другий є представниками пресвідного активу Організації – з одинаковими обов'язками й правами членів ВЗУН.

Явна безглуздність обвинувачень відносно організації ІІ ВЗУН, стає тим більше счевидною, коли пригадати, що Великий Збір відбувався нелегально й при цьому все напередодні вибуху війни в Європі. Підготовляючи скликання ІІ ВЗУН-у, ПУН змущений був переборювати цілу низку великих труднощів у полагодженні справ паспортів, віз і приміщені для його учасників. Коли вказати, що частина учасників ІІ ВЗУН була на нелегальному положенні, то стане ще яснішим, які великі формальні та інші труднощі мусів переборювати ПУН у той неспокійний час. Досить зазначити, що до останнього моменту неможливо було навіть визначити місця відбуття ІІ ВЗУН і віднайти для його нарад відповідне приміщення, де могла би перебувати – не викликаючи непотрібної уваги – більша кількість людей. А вже визначивши осідок, ПУН змущений був сесію ІІ ВЗУН обраховувати просто на години, щоби уникнути різних небажаних несподіванок.

Можна поставити питання: чи не було доцільним у цих ненормальних обставинах взагалі відложить ІІ ВЗУН? Саме цей закид і роблять диверсанти. Та відповідь на це дає звичайний розум, який каже, що саме з вибухом збройного конфлікту в Європі, залишати ОУН в такому переходовому стані, в якому вона зпинилася після смерти сл.п. Вождя – було неможливо. І саме ця обставина, що полк. А. Мельник уважав за вказане, без огляду на найбільші труднощі, скликати ІІ ВЗУН, щоб на його форумі поставити питання наступництва після смерти сл.п. Вождя, свідчить – наскільки він був далекий від

яких будь "узурпаційних" тенденцій.

В своїх обвинуваченнях диверсанти оперують якоюсь цифрою в "30 осіб", що ніби мали за Устроєм бути на II ВЗУН, але не були притягнені до участі в ньому. Треба припускати, що тут мають вони на увазі згаданих вище Секретарів Округ. Під Секретарями Округ. старий Устрій розумів провідників, що стояли на чолі одного зо ступнів адміністраційно-організаційного розподілу ОУН на окупованих землях, в т.зв. округах. Секретарям Округ на окупованих землях, відповідали на ешірації Секретарі Держав. Непрактичність, а навіть нереальність вимоги Устрою ОУН з 1929 р., щоб учасниками Збору були згадані Секретарі Округ - виявилася вже в перших роках діяльності ОУН. Коли брати під увагу всі українські терени, на яких оперувала ОУН, як революційний чинник, то загальна кількість згаданих Секретарів Округ доходила до кілька десять людей. В умовах революційної акції ОУН, ці Секретарі до того ж частіс мінялися/арешти, деконспірація, ітд./. Між тим, зо зрозумілых причин, сесії Зборів Українських Націоналістів могли відбуватися тільки закордоном. З другого боку можливість нелегального перетранспортування кілька десяткох Секретарів Округ через низку кордонів, щоб, згідно з вимогами Устрою, і вони могли брати участь у Зборах Українських Націоналістів, стала чим далі, тим усе більше практично нереальною. Над розв'язкою цього питання стояв ще сл.п. Вождь, який прийшов до висновку, що реальні обставини цілком унеможливлюють виконання згаданої вимоги старого Устрою ОУН, який укладався ще в часі, коли годі було передбачити всі обставини розгортання революційної акції ОУН. Тому й у новій редакції Устрою, що його затвердив II ВЗУН, ця вимога була скреслена.

Коли питання участі Секретарів Округ на Зборі Українських Націоналістів тяжко було позитивно розважати в попередніх роках, то тим більше неможливим в реалізації стало воно в часі скликання II ВЗУН, що - як вказувалося - відбувався вже в розгарі європейського конфлікту. В умовах крутішо військових подій і звязаних із ними небезпек та труднощів - хіба тільки хтось божевільний міг тягнути з окупованих земель кілька десять людей - як цього демагогічно домагається тепер диверсанти! Не говорячи вже про те, що перевіз такої кількості людей був практично неможливий - ПУН не бачив і доцільноту у тодішнім критичній ситуації рангом оголити організаційну сітку ОУН на землях від місцевих провідників, що сталося б у випадку виїзду Секретарів Округ закордон на II ВЗУН. Що ці передбачення. Проводу були правильні, свідчить те, що навіть ті представники з окупованих земель, які прибули на другий ВЗУН, вже не могли в умовах війни вернутися назад, на свої пости. Коли ж мова зокрема про Західні Землі, то сама

Красна Екзекутива на ЗУЗ плянувала вислати на ІІ ВЗУН тільки одного представника; натомість ПУН подбав про те, що тих провідників було двох.

Безглупдність своїх обвинувачень добре розуміють самі диверсанди, а коли все ж таки послуговуються ними, то це по тій причині, що бажають за всяку ціну сугgerувати членству неправильну уяву про факти - не спиняючися для цього ні перед брехнею, ні перед демагогією.

Цідком безпідставна й критика переведення сесії ІІ ВЗУН та її денного порядку, зокрема твердження, ніби цей порядок не узглядняв покликання Голови ПУН. В початковій редакції порядку денного, ця точка входила в пункт 9-ий "Постанов ІІ ВЗУН"; пізніше ж, для конкретизації цієї точки, комісія по підготові ІІ ВЗУН внесла додаток - "і покликання Вождем нового ПУН"/див. вищеподаний протокол ІІ ВЗУН/. Практично ж сталося так, що при черговому вичерпанні точок порядку денного, коли при точці 5-ий Керівник ІІ ВЗУН виголосив "Поклін Упавшим", і вслід за цим відчитав завіщання сл. п. Вождя - всі члени ІІ ВЗУН спонтанно піднесли оклики "слава" на честь полк. А. Мельника - стверджуючи його покликання на Голову ПУН аклямациєю.

Отже акт покликання Вождя був переведений не тільки формально, але й ув атмосфері щирого душевного піднесення цілого ІІ ВЗУН/гукав тоді "слава" на честь полк. А. Мельника і Степ'яко-Карбович, який виступав тепер автором звернених проти Вождя пашквілів і закидів.../В обличчі цих фактів, твердження диверсантів, що покликання Голови ПУН не має "ні формального, ні фактичного значення" - може свідчити тільки про їх нігілістичне ставлення до вироблених уже традицій Націоналістичного Руху та його моральних підстав. Справді, який же саме спосіб покликання Вождя вони вважали би більше відповідним та наочним "формальне й фактичне значення" - : виборчу "культарну метушню", "тайне" голосування, чи вимахування руками "за", або "проти"?!

Саме тут найбільше яскраво виявляється спекулятивна нещирість диверсантів, що стоячи в позу "оборонців" монократичних і правних зasad - самі перекреслили їх у найбільше цинічний і анархічний спосіб! що як же тоді оцінити їх власні вчинки, що виявилися в проголошенні - вступінні Устрою, зобовязанням присяги і елементарним вимогам організаційної та особистої етики - самозванчого "проводу", який інакше не можна розглядати, як жалюгідну фарсу!

Цинічне ставлення диверсантів до засад націоналістичної моралі приирає тим більше виразних форм, коли пригадати, що на ІІ ВЗУН вони дуже охоче приймали від покликаного "без формального

ї фактичного значення"/!/Вождя організаційні пости та зобовязувалися бути гідними Його довіри через урочисте зобовязання чести, з поданням руки...

Щоб заплутати факти й якнайбільше затягнути ситуацію, диверсанти безладно нагромаджують обвинувачення за обвинуваченнями, очевидно не здаючи собі справи, що цим тільки облегчують завдання розшифровування їх властивих намірів... Безпідставність основних обвинувачень у справі Вужчого Проводу, завіщання сл.п. Вождя й скликання II ВЗУН - ми вже довели. Звязані ж з цими питаннями інші закиди треба взагалі відкинути, як цілком абсурдні.

Так, наприклад, диверсанти роблять закид, що полк. А. Мельник "відкрив II ВЗУН"... Заходить питання: хто ж це мав робити, як не той, що засяявся до найкращих членів Націоналістичного Руху й що обняв по сл.п. Вождеві Його пост? Інше твердження, ніби полк. А. Мельник/ всупереч вимогам старого Устрою/ покликав керівника II ВЗУН - рішуче розминається з правдою. Натомісъ правдою є, що полк. А. Мельник це запропонував II ВЗУН такими словами/текстуально/:"II. Великий Збір Українських Націоналістів покличе предсідником сесії Грибівського", що Й було прийнято одноголосно оплесками. Коли проти кандидатури керівника сесії II ВЗУН диверсанти мали заміти, то чому вони їх не подали на пленумі II ВЗУН? на ділі, вони не тільки цього не зробили, але один із їх представників - згадуваний уже Стецько-Карбович - дуже радо прийняв пропозицію Грибівського бути секретарем Президії II ВЗУН...

Диверсанті намагаються також сугgerувати, що полк. А. Мельник був "організатором II ВЗУН", "ломлючи" при цьому Устрій... З поданих вище матеріалів стає ясним, що ініціатива скликання II ВЗУН і розвязка всіх, звязаних із ним, практичних питань, належала ще сл.п. Вождеві, смерть Якого перешкодила реалізації цього завдання в плянованому терміні. Перебравши Його Наступництво - полк. А. Мельник уважав своїм основним обов'язком довести до кінця нэмір сл.п. Вождя - в повній згоді з Його намірами й плянами в цьому напрямі.

Проти цього нічого не мали би й диверсанти, коли б полк. А. Мельник пішов по лінії тих плянів, що їх вони мали в звязку з Великим Збором... Їх особливі нарікання стосуються небажання полк. А. Мельника узгляднити кандидатів на II ВЗУН, яких вони намагалися за всяку ціну лянувати... Вище доведено, що обвинувачення, ніби до складу II ВЗУН не були покликані передбачені по Устрою особи - розминається з правдою. Склад II ВЗУН був сформований з додержанням усіх устроєвих вимог, крім тих, які зреалізувалися абсолютно неможливо. Правдою є тільки те, що Стецько-Карбович про-

26

понував полк.А.Мельникові покликати на ІІ ВЗУН бажаних йому осіб.Але ці особи якраз не займали в ОУН таких постів, що за Устроєм дають право участі на Великому Зборі, і могли бути покликані до нього хіба тільки на основі окремого рішення Голови ПУН. Самозрозуміло, що Голова ПУН не міг цього зробити лише на підставі безосновних сугestій Стецька-Карбовича. В розмовах із Стецьком-Карбовичем, полк.А.Мельник заявив, що свої рішення взагалі, а в справі ІІ ВЗУН зокрема, прийматиме згідно з Устроєм ОУН по власній свободній волі й на підставі організаційної доказільності, а не під тиском і епра зданіх домагань.

Твердження Стецька-Карбовича, ніби ці його сугестії мав на увазі задовольнити сл.п.Вождь - також розминається з правдой. Члени ПУН можуть чисельними прикладами засвідчити, що сл.п.Вождь - горісентувавши в прикметах Стецька-Карбовича й у його "здібностях" - оцінював його критично й ставився до всіх його проектів дуже обережно, організаційно підпорядковуючи його секретаріятові ОУН. Взагалі треба ствердити, що коли б ІІ ВЗУН відбувався при житті сл.п.Вождя, то склад його був би ще більше обмеженим, ніж це сталося при скликанні його в 1939 році. Во первісний проект сл.п. Вождя назначав місце скликання ІІ ВЗУН у Новому Світі, отже кількість його учасників була би напевно скорочена, з уваги на формальні труднощі й поважні фінансові витрати поїздки членів Великого Збору.

В світлі повищих формальних доказів і фактів - опрокидується ціла "юридична" система, на підставі якої диверсанди хотіли будувати свої обвинувачення. Тут залишається хіба ще торкнутися одного закиду, де знову виявляється безпомічність диверсантів у будуванні льогічних і правних конструкцій. Закид цей полягає в тому, ніби "стан від смерти сл.п.Вождя до ІІ ВЗУН досі незелегалізований", що "новий Устрій ОУН, який уже примінюється, неправосильний, а обов'язує Устрій ОУН з 1929 року", а далі - що "не має легального Голови ПУН, бо полк.А.Мельник не тільки уживав імені Голови ПУН, але й виконує його функції незаконно"...

Коли би це так прийняти, то юридичний висновок зо згаданих умозаключень диверсантів міг би бути лише один, а саме той, що й надалі існує старий Провід Українських Націоналістів, покликаний на підставі Устрою з 1929 року, який самі диверсанди вважають досі "законним". Отже навіть і у цьому випадку диверсію, що виявилася в створенні самозванчого "революційного проводу", треба вважати протиустроєвою й протизаконною, як бунт. Юридично льогічно, диверсанди мусіли би звернутися до членів старого Проводу Українських Націоналістів для переведення змін, які вони вважали необхідними в Організації.

На це диверсанди відповідають, що "попередній ПУН перестав існувати фактично"... Але тоді нікоже пояснити їх намагання за всяку ціну пр

є дната до своєї авантюри саме членів попереднього ПУН/що вийшли також до ПУН і після ІІ ВЗУН/, як про це свідчать "Зарядження про зміни у верховних органах ОУН", де "затверджується" цих членів ПУН на їхніх постах - вичислючи їх поіменно. мало того! Після того, як дотичні члени ПУН зігнорували згадані "Зарядження", диверсанти ще нераз пробували встановити з ними контакт, розсилали до них листи з проханнями згодитися на ділові конференції, і тд. Всі ці вихватки й суперечності тільки посилюють неповажне враження з їхніх учинків.

Залишається ще одне питання, вияснення якого вповні змальовує обличчя диверсантів. Коли ІІ ВЗУН, покликання Голови ПУН, ухвалу нового Устрою ОУН і тд. вони вважають "незаконними", то чому ж Стецько-Карбович, який був уповноважненим для підготови ІІ ВЗУН і одним із секретарів Його Президії, бачучи ці "безправства", не зголосив на пленумі ІІ ВЗУН своєго протесту? Він цього не тільки не зробив, але ще й дуже охочо прийняв на ІІ ВЗУН від "нелегального" Голови ПУН пост у "незаконному" Проводі. Диверсанти справді заявляють, тепер, що такий протест "десть" був зложений Голові ПУН після, відбутия ІІ ВЗУН.

Це твердження фальшиве і доказується правдой. Жадного протесту ніхто з членів ІІ ВЗУН Голові ПУН не заявляв, а самий Стецько-Карбович виявив своє повне вдоволення з наслідків ІІ ВЗУН, а передусім з покликання Його до ПУН і прийняття нового Устрою ОУН.

Після засування всіх питань, звязаних із обвинуваченнями диверсантів у справі підготови, скликання і переведення ІІ ВЗУН, виявляється з недвоязичною ясністю, що все це робили вони з одинокорю метою: оперти диверсію на певному "юридичному" ґрунті. Відповідь на те, як пощастило їм досягнути цієї мети - полішаємо осудові членських кадрів ОУН.

4. Обвинувачення в зраді генеральної лінії політики ОУН з боку Вождя, що виявилася в його співпраці з УНР, ФНБ та іншими політичними угрупованнями.

Вибух війни поставив нашу еміграцію, що скупчалася навколо Українського Народного Союзу у Франції, в дуже тяжку й складну ситуацію. Трудність ситуації полягала в тому, що французькі урядові чинники від довшого часу розглядали український націоналістичний рух, як знаряддя німецької політики. Саме так ці чинники задивлялися і на Український Народний Союз у Франції, що стояв під ідейним впливом ОУН. В звязку з цим, обставинами нашої акції на цьому терені віддавна зазнавали труднощей. між тим відмовитися там від організаційної роботи ПУН не міг і не хотів, бо саме у Франції купчилася велика маса нашої еміграції зо Східних і Західних Земель, яку неможливо було залишати під впливами польнофільських, соціалі-

стичних, комуністичних угруповань.

Критичність положення Українського Народного Союзу з ментом війни підсилила й протинаціоналістична кампанія деяких українських угруповань - в першу чергу групи УНР, що рішила використати сприятливі для неї обставини для порахунку з нашими організаціями у Франції. Місчи підтримку польського уряду й задекларувавши себе по бічі держав Антанти - група УНР мала в той час об'єктивно найкращі умови для ведення своєї акції у Франції. Але водночас вона не мала ґрунту серед української суспільності, яка перебувала в організаціях Українського Народного Союзу. Тому універівці створили в Парижі фіктивний "Український Комітет", що мав творити з себе громадську базу для політичної акції УНР, і зачали виказувати на Укр.Нар.Союзі пресію, щоб він приєднався до цього комітету. Іншими словами - універівці хотіли використати Укр.Нар.Союз для власних цілей, зокрема для демонстрування перед урядовими колами Антанти, ніби українська еміграція у Франції стоїть за урядом УНР. Для досягнення цієї мети, універівці вживали подвійних заходів: з одного боку пробували переговорювати з Укр.Нар.Союзом в справі "співпраці", а з другого - "тиснули" на нього своїми енунціаціями на французькій мові, в яких прозоро натякали, що ОУН і його експозитура у Франції - Укр.Нар.Союз - це германофільські, а тим самим ворожі Антанти чинники.

Управа Укр.Нар.Союзу всіма способами протиставилася цим заходам універівців, стало інформуючи про це Провід.

В місяці грудні 1939 року, від члена ПУН, що керував нашою акцією у Франції, пришло до осіду Вождя повідомлення, що до Італії приїде від згаданого "Українського Комітету" в Парижі п. Соловій із уповноважненням говорити з чинниками ОУН. Комунікуючи про приїзд п. Соловія, дотичний член ПУН просив, щоб розмови з ним провадити елястично - в тому розумінні, щоб вони ще більше не загострили відносин із групою УНР у Франції, та вказував, що це зможе тяжко відбитися на позиції Укр.Нар.Союзу. Ішло отже про те, щоб бодай на деякий час стемперувати універівську кампанію та забезпечити Укр.Нар.Союзові можливість доведення до кінця оборонної акції, яку він почав перед французькими урядовими чинниками.

Одержанши згадану інформацію члена ПУН, Вождь доручив відпоручникам ОУН в Італії стрінатися з п. Соловієм, якщо він прибуде для переговорів і повести розмови з ним у такий спосіб, щоб вони сприяли тимчасовому спиненні протинаціоналістичної кампанії групи УНР у Франції. Іншими словами, відпоручник ОУН мав завданням захувати п. Соловія, і забезпечити нашим кадрам у Франції вигру на часі для послаблення удару, що звисав над ними. В початку січня 1940 року п. Соловій справді приїхав до Італії, зя-

вився у відпоручника ОУН і між ними відбулася розмова, яка була зафіксована в протоколі. Нижче подаємо найсутевіші місця цього протоколу:

Відпоручник ОУН заявив п. Соловієві, що "утворений із людей УНР у Парижі комітет не тільки не надається на загально-національне українське представництво, але може спричинитися до великих труднощій притворенні справжнього репрезентативного українського тіла. ОУН уважає, що організація злита чи обєднання з колами УНР, представленими в названому комітеті, не може бути есягнене / підкреслення наше. - Ред. /. Проте з огляду на вагу політичного моменту, ОУН уважає можливим узгіднити свою діяльність на цій платформі з українськими людьми доброї волі супроти великих спільніх завдань, зосібна в діянці міжнародної політики й пропаганди. Для здійснення цього співробітництва й координації зусиль в галузях міжнародної політики й пропаганди, необхідні в цім випадку ось які передумови:

А/ декларативне проголошення з боку кол УНР, що вони солідаризуються з ОУН в її боротьбі за Соборну Українську державу й не визнають никаких договорів, суперечних цій великій цілі/ мається на увазі варшавський та ризький договір/.

Б/ заява з боку кол УНР у своїх пресорих органах, що до часу, доки польський уряд не оголосить своєї резигнації з ЗУЗ і не признає їх українськими, вони/ ці кола/ переривають із ним усікі звязки й уважають засадничо для себе неможливим користуватися допомогою польського уряду в якій би то не було формі.

Вмотивувані цих необхідних умовин, відпоручник ОУН зазначив, що для української справи саме тепер представляється найкраща й, можна сказати, єдина нагода представити перед світом українсько-польські відносини, що все були досі фальковані польською пропагандою, в справжньому світлі; що польський уряд, допомагаючи колам УНР, слухить фактично тільки посередником між українцями та англо-французами й натурально ту свою посередницьку акцію відповідно використовує для своїх власних цілей, що досі все були суперечними з українськими національними інтересами.

Відпоручник У.К./себто п. Соловій - Ред. прим./ заявив, що він не думає, що справа декларації могла викликати якісь труднощі, бо в комітеті, в імені якого він тільки й може говорити, всі стоять на цілком недвусмисльній соборницькій позиції. щодо співпраці з польським урядом, то він може запевнити, що комітет досі не вів і не веде ніяких переговорів з польським урядом, бо не вважає себе в повному сенсі в теперішньому складі на будь які переговори. щодо допомоги з боку польського уряду колам УНР, то він в цій справі нічого не може сказати, але думає, що ця справа може бути висвітлена.

Ця заява викликала з боку відпоручника ОУН здивований запит: "Якщо дійсно всі члени комітету стоять на такій соборницькій позиції, якже я можна пояснити більш ніж нефортунні виступи на польсько-українські теми в "Тризубі" і в французькому бюллетені УНР, а зосібна заява про те, що тепер "не час братися ... за роз'язання конкретних завдань, сполучених з територіальними питаннями"? для когось ясно, що ця і подібні енунціації відносяться саме до ЗУЗ. ОУН стоїть на становищі, що такі заяви дуже шкідливі й зовсім не свідчать про соборницьке представлення кол УНР і комітету, їх еманації. ОУН уважає, що саме в цьому пункті не може бути у нас з польським урядом ніяких компромісів і територіальні питання мусять бути розв'яснені понад всякий сумнів.

Відпоручник У.К. заявив на це, що уважає ~~виступи~~ в "Тризубі" і в бюллетені за недотягнення, які буде можна на будуче дуже легко усунути.

На що вказують вище цитовані матеріали? На те, що наш відпоручник у розмовах із п. Соловієм не тільки не зійшов із засадничих ідейних

і політичних позицій ОУН, але виразно їх підкреслив, як передумову для практичного контакту з групою УНР. Більше цього - він представив групі УНР вимоги розриву з польськими чинниками й задекларовання солідарності з визвольною акцією ОУН, а далі, піддав критиці діяльність універівців на міжнародному форумі. На ці факти диверсанти можуть завважити, що взагалі не треба було стрічатися з п. Соловієм. Очевидно, відпоручник ОУН міг вказати йому на двері. Але ПУН не вважав доцільним так зробити, і то з мотивів, які вже наведилися вище.

Во відмова стрінулася з п. Соловієм, або ворожа демонстрація сути проти нього мали би тільки той наслідок, що ПУН самий спровокував би універівців на далекийдучі виступи проти наших організацій у Франції, які могли мати для них катастрофальне значення, а саме - виарештовання наших кадрів, вивіз їх до концентраційних таборів і повну паралізацію праці Укр. нар. Союзу, що провадив боротьбу з урядом ген. Сікорського в справі втягнення українців до польських частин, і без уваги на тяжкі загальні обставини все ж таки чимало осягнув у тому напрямі. Ліквідація Укр. нар. Союзу була цілком ув інтересі поляків і універівців, отже ПУН нерозважними потягненнями не смів дати себе спровокувати й самому облегчити це деструктивне завдання групи УНР. А це безперечно сталося б, коли б супроти п. Соловію був виявлений із боку відпоручника ОУН якийсь жест у характері гострої демонстрації.

Іншу ситуацію створила натомісць згода ПУН на третрактувати з п. Соловієм, який перший винув у тому напрямі ініціативу. Практично ПУН ні на один момент п с в а ж н о не розглядав можливості співпраці з УНР, і взагалі відкидав її зasadничо. цю тенденцію ПУН видно вже з самого протоколу, якого перебігу розмови, в якій відпоручник ОУН видвигнув перед п. Соловієм я в н е н е з д і й с н и м і для універівців вимоги розриву з польським урядом ген. Сікорського й публичної заяви солідарності з визвольною акцією ОУН. Ці вимоги були нездійснені тому, бо ПУН точно був інформований, що група УНР продовжує звязки з польським урядом і маєть одержувати від нього фінансову допомогу - хоч формально це й занеречує. Розумів це й п. Соловій, хоч і давав у цих питаннях виминаючі відповіді. Але все ж самий контакт із їм міг сприяти так потрібному для наших кадрів у Франції спіненню боротьби з групою УНР в критичний переходовий час. І це завдання було досягнене! П. Соловій виїхав з Італії, щоб поінформувати кола Уні про зміст переговорів, обіцюючи за деякий час подати відповідь. цієї відповіди ПУН уже не одержав та навіть і не сподівався її одержати! Але поки п. Соловій порозумівався з колами УНР, минуло пару місяців, в якому то часі протинаціоналістична акція універівців у Франції дещо притихла. Практична ціль, що її собі ставив ПУН у

перетрактаціях із п.Соловієм, було досягнуто.

Як бачимо, цей контакт мав характер тактичного маневру, що був необхідний уважи існуючих тоді міжнародно-політичних обставин. А як відомо, саме в зовнішній політиці тактична гнучкість часто-густо обумовлює кінцевий успіх акції та реалізацію її підставових ідей і принципів. Не узгляднити цієї вимоги можуть тільки ті, що в сферах зовнішньої політики ніколи не оберталися й не мають найменшої уяви про обставини й методи, серед яких доводиться реалізувати ці завдання.

Коли вище ми детайльно засували обставини, що спричинили несумілінні твердження диверсантів про "звязок" Голови ПУН з УНР, то лише для того, щоб членський актив мав правильну орієнтацію в цьому питанні. Обвинувачення диверсантів, які вони кидають Вождю Націоналістичного Руху можуть свідчити тільки про їх нерозуміння і нігілістичне ставлення до тих засадничих варгостей Руху, які вони самі теоретично пропагують. масно тут на увазі момент беззастережного довіра до Вожда, що робить просто несамовитий запідозрювання його в якихось вчинках і актах, які суперечили б дору Організації, її завданням і принципам! Так поступати можуть тільки осбівники, що в своїй амрхізмі дійшли вже до країної межі без відповідальності.

Після вияснення справи звязків із УНР, висвітлюємо нижче інші згадки, що їх диверсанти роблять під адресою Вождя. Вони твердять зокрема, що до Вождя удержував звязки з п.Паліївим і ФМС. Ці твердження є також брутальним надумиттям правди, бо приписуваних контактів зо згадкою особою Вождь не мав, хоч вона й уживала в тому напрямі заходів. Тенденційним викривленням правди є й згадка, що Вождь, відіймуючи закордон для обніння своєго посту, вислав п.Паліїву листа такого характеру, який надаєть йому диверсанті. ця справа на ділі передсталася як. Перед виїздом закор. он, полк. А. Мельник залишив кільканадцять листів, адресованих до різних громадян у краю, з якими він силово обставився при праці на форумі суспільного життя. В цих листах полк. А. Мельник залияв адресатам прадальний привіт. Один із них був адресований і п.Паліїву, з яким - обстрагуючи від політичних моментів - полк. А. Мельник стикався в суспільній пломині. Згаданий лист, як і всі інші, був не більше, як виключно звичайної коректності, яка зобов'язує людей у товариських відносинах. Незрозуміння цих товариських форм, а зокрема брехлива інтерпретація згаданого листа, тільки характеризує культурний рівень самих диверсантів!

Між згадками є також згадка про "Орлів" і "Католицьку Акцію". Відповідає правді, що полк. А. Мельник був головою "Орлів", але це кінким чином

не дає підстав до твердження диверсантів, ніби він брав участь у т.зв. Католицькій Акції. "Орли" ухвалили зі себе в часі голомування полк. А. Мельника допоміжну націоналістів у легальному секторі організацію, яка проти ОУН не тільки не висупала й не винесла найменшого ворожого відношення до її революційної акції, але в багатьох випадках її виручала. Керму "Орлів" перевняв і вів полк. Андрій Мельник за відомою і згодою сл. п. Вождя. З боку "Католицької Акції" справді існувала тенденція втягнути "Орлів" під свої впливи, але ці намагання засилалися без наслідків принаймні в часі, коли в цій організації голомував полк. А. Мельник.

В обвинуваченнях відносно зломання генеральної лінії ОУН, диверсanti також піддають критиці політику ОУН на міжнародному форумі. Треба співаді подивляти ту легкість і "відвагу", з якими вони беруться судити про справи, в яких не мають найменшої уяви! міжнародна політика - це складне мистецтво, яке вимагає знання обставин, політичної далекозорості, такту, зручності й культури тих, що її проводять. Хто знає диверсантів, той стверджить, що ніхто з них згаданих даних не посідає. Все це люди, що ніколи не виходили поза вузьке провінційне середовище, не бачили світу, не знають закордонних мов, не мають доступу до міродаїнних джерел, звідки можна черпати орієнтацію в міжнародних справах і реальних умовах ведення міжнародної роботи. Говорити при цих умовах про якісь їхні міжнародно-політичні "концепції", взагалі неповажно. Тим самим і заяві диверсантів, ніби Вождь у зовнішньо-політичній акції "не узгліднив вимог історичного моменту", та інші нісенітниці - навіть не потребують вяснення, крім хиба завважи, що вони тільки здійснили раз скідчати про їхнє привязаність до безвідповідальної демагогії та фразеольгії.

Наскільки примітивна в них уява в питаннях зовнішньої політики й у практичних засобах її реалізації - можуть свідчити такі факти. в розмовах із представниками прогідного активу ОУН, вандера торкнувся питання висилки наших представників до різних політичних центрів закордоном для ведення міжнародної акції. На це дістав він відповідь, що в тому напрямі певні завдання вже зреалізовані, але на цьому шляху Організації доводиться поборювати значні трудномі формального порядку, як наприклад вироблення пасів, здобуття віз, ітд. Та ці вяснення не спростили на "національного вождя" найменшого враження! Він із поважним виглядом засів, дорікати, що чéйже можна здобути "якісь" паси й з ними "продертися" в потрібні країни. Він думав, що даний представник ОУН справді може дістатися до певних країн і навязувати там презентаційні зносини з дотичними урядами - з "лівими" паспортами у кишенні!...

Примітивізм заміди іде в парі з сконченістю й аплюсом б...це бачимо я на прикладі другого "Вождя" Стецька-Карбовича. Неред вибухом війни Стецько-Карбович свої умоземченні в міжнародних справах виключно будував на плинах походу Німеччини в ССР. Наскільки він приймав цю можливість безкритично, слідчить те, що після заключення німецького-совєтського пакту, пропонував видати від II ВЗЮН-у декларацію в міжнародній політиці, яка в заіснуваних обставинах була все явним абсурдом. Вслід за цим, Стецько-Карбович раптом змінив свою "концепцію" і зачав докладатися від ПУН активності на форумі держав Антанти, зокрема в Англії, пропонуючи себе на представника ОУН у Лондоні!

На здивовані запити, як може рефлектувати на такий пост він, що не має нійменної улви про англійські відносини, не знає мови, не має потрібного досвіду і даних для ведення того роду дипломатичної і репрезентативної акції - Стецько-Карбович без лайменного лагання заявив, що можна до Лондона викликати Голову ОДВУ, професора американського університету „ра Грановського, який мовляв буде "фірмувати" цю акцію, а він - Стецько - її "направлятиме"... Цей бесвідповідальний графоман щілком побажно чується в силі бути партнером Черчіля... Кілька місяців пізніше, Стецько-Карбович мав нагоду проявити свої дипломатичні "таланти" в Римі. Що з цього вийшло - про це же говорилимо в іншому місці.

Не посідаючи отже уяви про методи зовнішньополітичної і пропагандистської роботи, не орієнтуючись в реальніх обставинах і знаючи Європу хіба тільки з кінематографічної хроніки та звідомлень львівського "діла" - диверсанти все ж "критикувати" ілюють акцію Вождя на міжнародному форумі, яку він провадить при допомозі найбільш фахово підготовлених і досвідчених сил, що ними розпоряджає Націоналістичний Рух і українство взагалі. Даліші коментарі в цьому питанні тим самим стають взагалі зайвими.

На менторські поучення по адресі Голови ПУН відносно "почуття відповідальности" та "розуміння ролі Вождя націоналістичного Руху", що іх допускається диверсанти - відповідати також не вкажаюмо гідним і потрібним.

Для вичерпання справ, звязаних із обвинуваченнями під адресою Вождя, вкажемо ще тільки на такі моменти. В енунціаціях диверсантів стрічачею наступне твердження: "Очевидно, зробити з цього/себто з полк. А. Мельника/... іншого Провідника Організації - Вождя, коли він сам там не стане, займаючи цей пост - неможливо"... Висновок із цього твердження диверсантів мав би бути ясний: коли "зробити" з полк. А. Мельника Вождя "неможливо", то значить треба було диверсантам над цим питанням перейти до поради діленного. Але логіка Стецьків, що видаютъ Вождеві таку "опікю" - спорідно відмінна! Без

уваги на такі кваліфікації, вони кількома рядками пишуть, що постановляли "зробити все можливе, щоб полк. А. мельник став на чолі Організації, був її символом і репрезентантом"... Заходить питання: як же могли диверсанди, що галасливо осу́мують мнимі нездорові прояви в ОУН - самі піти на шлях творення фальшивих ситуацій, вслішаючи на пості Вождя людину, яку - за їхніми ж власними словами - "зробити провідником неможливо"!?

Примітивізм думання Стецька не дозволяє йому навіть знайти спосіб зручного умотивовання згаданої непослідовності. Він просто каже, що бачити А. мельника "провідником" диверсанти годилися при умові, що він ... вітверджить "спіл" від дня 10 лютого б.р. і "не буде перекаджати видигненому / диверсантам - ред. прим. / Прогодові ОУН спільно з ним керувати цією діяльністю".... Так остаточно висходимо кліч зрозуміння цілої диверсії! Особники - що з причин елементарного браку здатності до самооцінки та самокритики захвіріли на манію великої - наїво сподівались зробити марionеткою в своїх руках ту людину/полк. А. мельника/, що знає ціну собі й відома зо своєї послідовності, твердості й почуття відповідальності! Нереконюючися в марності своїх розрахунків - сторч головою кинулися в авантuru.

5. Зле керування з боку Вождя І ПІН акцією на окупованих українських землях і неуділорання ім тої уваги, на яку вони заслуговують, як основний терен діяльності ОУН.

Факти опрокидують безглуздний закид Вождеві, лібі він "не надавав питомої еаги" діяльності ОУН на Рідних Землях, "не зробив нічого, щоб посилити там діяльність ОУН" і призначав для цієї діяльності "непропорційно малу частину тих засобів, що ними розпорядяв, а що згори були призначені на ті цілі"/ в знаках напевення лише цитуємо закиди з єнунції диверсантів. Ред. прим./.

В сучасних обставинах нажаль що передчасно ширме говорити про всі ті заходи, що їх вживає і продовжує вживає Вождь для якнайінтенсивнішого розгортання акції ОУН на окупованих землях, яку він-річ самозрозуміла-важе і вважає основною серед усіх інших завдань Руху.

Коли мова про організаційні звязки Вождя зокрема з західними Землями, то тільки впродовж 1939 року він удержував із ними контакт не лише через відповідного референта, але й особисто з Красним Пропідником, з вінським референтом Крас. Екзекутиви і з представниками ЗУЗ на тій землі. Всім тим контактам приділювалось Вождь стільки часу, скільки вимагалося справами.

Закид диверсантів, ніби Вождь не уділював часу для побачень із представниками земель, що "приїздили до його, продираючись через кордони з нараджаним життя", і тд. - в такому вісентинців, що на цей змагалі зайтим було би наскільки дагати тяжіння, якби не знаменне покликання диверсантів на загибель Крайового Провідника ЗУЗ при переході кордону в літі 1939 року. Цей про ідентик справді згинув в руках польської поліції. Вождь і Прогід Українських Националістів клонить голову перед цією черговою жертвою Національної Революції. Але хіба можна ставити до смерті у вину Вождя? На цій самій підставі - якщо де роблять диверсanti - можна би засудити кожному командантovi "Лінії" у загибелі підлеглих воїнів, але чи приде комусь на думку робити щось подібне? В цій злочинні і демагогічні вихватці, що має на меті перекласти відповідальність за смерть згаданого провідника на Вождя - диверсanti дійшли чиє до останньої межі підлости, що заміди тимчасом на іншому сумлінні!

Непіркою і наскрізь провокативною є річкою зазна про негістарчальності уділованих Вождем фондів для окупованих земель. Вже саме формулювання цього закиду свідчить про його штучність і брехливість. Як, наприклад, можна ясно зрозуміти твердження, ніби Вождь привезли малу частину тих засобів, "що ними розпоряджає, і що згори були призначенні на цю ціль"? Хто саме "згори" міг призначати згадані засоби? І хто, крім Вождя, мав остаточну компетенцію в цій справі. Безглуздість закиду очевидна!

Подібну ж оцінку треба дати твердження диверсантів, ніби директиви Вожда і Проводу в часі існування Карпатсько-Української держави та в зв'язку з вибухом німецько-польської війни були "невідповідними" і "розминалися з дійсністю", яку "направляти" могли мільйони Красні Прогідники на самих Землях.

Коли мова про період існування Карпатської держави, то головні обвинувачені диверсантів полягають у тому, ніби Прогід затримував перевіз зброї, призначеної для Січи, і тим, мільйонами, спричинив пізнішу катастрофу; а також у тому, ніби Прогід занедбав перетранспортування націоналістичних кадрів із інших окупованих земель на Карпатську Україну. ці пункти обвинувачень диверсантів зокрема звязують із "провокативною" роллю п. Варановського в Русі. Справа Варановського ще буде в цілості вичерпана нижче. Тут же торкнемося лише згаданих обвинувачень.

Закид Варановському в затриманні транспортів зброї стає не тільки безпредметним, але й абсурдним уже тому, що до згаданої справи він уважалі не мав безпосереднього відношення. Це лежало на той місце в компетенції сот. Яриго, якому була доручена цілість справ технічного заохочення наших кад-

рів на Карп.Україні.Цих своїх обов'язків,сот.при не виконає.Ікі на це склалися причини,- це буде висвітлене згодом.В цім місці тільки стверджується: Прорід має докази,що вина за неналежну організацію цієї справи спає саме на сот.Яриго.

Та абстрагуючи від цієї вини сот.Яриго,треба ствердити,що 11
чинники,які диверсанти роблять у згаданій справі - молчання,завдяки затримці транспортів зброї "загиблено"Карп.Україну - є нічим іншим,як демагогією,і то дуже дешевого гатунку.Бо ж не треба бути занадто великим мудрецем у польщі,щоб зрозуміти,що доля Карпат.України залежала насамперед від зовнішніх чинників.З ментом,коли ці останні згодилися на мадярську окупацію - ця проблема була піршена!І чи ж змогли б зіграти якесь роля один чи два залізничних транспорти зброї,коли малочисельні і ще незорганізовані Січі довелася зударитися з регулярною й модерно випосаженою мадярською армією? Очевидно,більша кількість збрі уможливила би Січі дощий спротив.Що цієї зброї Січ мала менше,ніж про це ставася Вождь і Прорід - в цьому завинув сот.Яри.Але навіть коли б цей останній виказався і на 11соті своїх завдань то й це ніяк не зміnilби долі Карпатської України.

Педібно,як зо справою зброї - в перекрученому й демагогічному наскілленні диверсанти подають і справу переїзду на Карпат.Україну націоналістичних кадрів із інших окупованіх земель.В світлі істини ця справа представляється наступно.Створення Карп.держави викликало самозрозумілу польського реакцію серед актиму ОУН на ЗУЗ.Тисячі людей прагнули дістатися на Карп.Україну,щоб чинно допомогти їй у боротьбі і державній розвбудові. Оскільки ж нормальних можливостей переїзду не існувало,то люди зачали цілими групами переходити кордон післегально.В звізу з цим разом виринула низка гострих внутрішньо-політичних і міжнародних ускладнень.

Польський уряд обсадив кордони,стараючися не перепускати втікачів.На кордонах у звязку з цим зачали виникати часті експесії.Цю обстанову польський уряд негайно використав для міжнародних інтервенцій,що мали ціллю утруднити положення уряду Карп.України.До приязніх Карпат.Україні держав,посипалися ноти й претести з Варшави,в яких вказувалось,що Карп.Україна стала тереном ірриденти,куди стягається польських громадян/українців із ЗУЗ/.Приязні нам держави,що перебували в нормальніх дипломатичних зносинах із Польщею,не могли ігнорувати її домагань і в свою чергу виказували певну пресію на уряді Карпат.України,вказуючи,що оприлюднення масово му переходові українців із ЗУЗ може витворити дуже поважні політичні,а навіть мілітарні комплікації.Уряд Карп.України зо своєго боку інтервеніював через керівники чинниками ОУН,щоб ПУН знаймов розрізку заогненої переходами кор-

дону міжнародної ситуації.

Відповідальний за цілістю завдань Націоналістичного Руху - Вождь не міг перейти над цим до порядку дня, але його рішення в справі стягнення членських кадрів ОУН із ЗУЗ на Карп. Україну винливали не з самих міжнародних обставин. Очевидно, коли би завдання в і з вольності акції справді вимагали сконцентровання націоналістичних кадрів на Карп. Україні, то Вождь без сумніву видав би у тому напрямі відповідні директиви - не оглядачися ні на польські протести, ні на можливі зовнішні комплікації. Та суть справи полягала в тому, що загальні обставини такої концентрації кадрів не вимагали. Все в перших часах творення Укр. Карп. держави виявилось, що масовий ґрунт для організованоно націоналістичного руху там все існує, і мається з місцевих елементів вистарчальний контингент длятворення націоналістичних формаций. Досить вказати, що за кілька місяців формування сама тільки Січ начислила кільканадцять тисяч людей. Вистачальності місцевих людських ресурсів натомість ніяк не відповідали практичні й нолітичні можливості їх організації, технічного випускання та озброєння. Бідомо, що все в мент боротьби з мадярською армією, Січ була озброєна тільки в мінімальному відсотку до числа її членів. Таким чином, стягнати на Карпатську Україну нові маси людей із ЗУЗ, було в тих обставинах просто недоцільно, бо не існувало можливостей їх використання; провід не хотів повторювати практику уряду УНР в 1919 - 20 р.р., коли розписувало мобілізації, стягувано до збірних пунктів тисячі людей, що не знали нічої там ні належної організації, ні зброї, ні одягу, ні інші - розбігалися і деморалізувалися, тільки збільшуючи хаос.

Отже Карп. Україна масового членства з ЗУЗ не потребувала. Натомісць потрібні були її інструктори з провідного активу ОУН. Саме в цьому напрямі видав ПУН відповідні директиви, стягаючи на Карпат. Україну потрібну кількість членів, що були використані як провідники та інструктори в організації Січі та в інших ділінках будівництва Карп. Укр. держави. З повідомленням, членство ОУН може виробити собі погляд, наскільки підставними є закиди, стосовні справи Карп. України.

Що до критики заходів ПУН в часі німецько-польської війни, вважаємо наразі за можливе подати наступне. Директиви діл. ЗУЗ із ментом Військового штабу ПУН, що мають за собою досвід великої і визвольної війни; а по виробленні - своєчасно передані безпосередньо, чи перекладані спеціальними курсірами до виконання. Критика цих директив із боку диверсантів, що самі не мають найменшого поняття що про війну та її обставини, а її пра основи ввоєнної штуки та практичні методи її застосування в революційних умовах -

свідчить про "всезнайство" й брак елементарного відчуття відповідальності. Це явище зрештою й не може дивувати, коли мати на увазі, що ті з диверсантів, які критикують пляни В. Штабу ПУН, щонайважче посідають військову освіту й стаж із польської підхорунжівки, а інші лише місячну підстаршинську підготовку на військових курсах ОУН. Та це ніяк не перекладає ім самих себе уважати за "революційних полководців"/ цей титул цілком поважно на дав ім у своїх писаннях Стецько/.

Безвідповідальність стає тим більше каригідною, що вони в акціях ОУН на Карпатській Україні й у часі німецько-польської війни не тільки не брали якої небудь участі, але взагалі не були в ній більше зацікovanі.

Диверсанти рівно ж закидають, що ніби ПУН якимсь чином увагу присвячував справам еміграції. Стверджується, що на ділі ПУН нікому не виявляв тенденції надавати еміграції та звязаним із нею завданням перебільшеного значення. Але в сукупності загальних завдань, він безперечно відповідну увагу присвячував та присвячує також і еміграційним справам, правильно враховуючи, що цей сектор діяльності Руху має також поважне значення. Сучасність може тільки служити підтвердженням далекозорості політики ПУН у тому напрямі, а зокрема Вождя. Отже заяву диверсантів, ніби Вождь зводить ОУН "з позиції революційної організації до ролі еміграційного чинника", треба віднести на рахунок їх політичного прилітивізму і пепогамованої звички до будонаді та порожніх фраз.

6. Нездорові відносини в ПУН, що виявилися в "україні" вмadi ОУН людьми, які зле сповняли завдання проводу Революції, не здійснювали її основних напрямних і нехтували націоналістичними методами праці та засобами впливу революціонерів засадами внутрі-організаційного взаємовідношення та співпраці.

Проти деяких членів ПУН, диверсанти, зокрема Стецько-Карбович, від довшого часу вели інтриги, намагаючися сугерувати ними Вождя. З цією метою вони віддавали проти цих членів різні завдання - і коли однаке не мавши змоги довести їх до виконання, намагалися Вождя подати на письмі згадані завдання й тим перебрати на себе провину відповідальності за їх підставність - ці організації і їх кідники нікому не мали відваги виконати, воліючи дальше послугуватися методом безвідповідальніх інтриг і підмін.

В цім місці треба вказати, що в своїх виступах проти Вождя й ПУН диверсанти часто намагаються акценчувати особливу роль Стецька-Карбовича в якості того чинника, що мав "місію" пильнувати "генеральну лінію" та "бе-

зупинішно" намагався склілити Вождя до направи хиб і "нездорових явищ" у ПУН... Ця роля Стецька-Карбовича підкреслюється насамперед тому, бо саме він є автором того пашквільного, сперого на неправді і злій волі матеріалу, що слугувати тут предметом наших віяснень. Він же є, побіч Яриго Й Бандери, головним спричинником диверсії, а зокрема - ії недопустимих аморальних метод.

Нездорові аспірації Стецька-Карбовича й його нахил до злісного інтригантства були ще давніше заобсервовані в ПУН, що потягнуло за собою настороженість до його особи. Використовуючи вандеру, який після тюрми не міг правильно визнаватися в ситуації і у дійсному положенні нашого Руху, та засуґерувавши його безkritичними амбіціями/це саме з другого боку робив і Ярий/, Стецько-Карбович перевів у життя свої, тайні, наміри, що їх снував/як це тепер стверджено/від довшого часу. Справжня ціль, яка стимулювала Стецька-Карбовича в цих намірах, полягала в його, неспівмірних до власних можливостей, аспіраціях. Цей неарійський осібняк, без належного досвіду й підготови - все знання якого зводиться до кілька десяткох безсистемно перечитаних книжок, а практика - до видання кількох бюллетенів і статей гімназіальногорівня, по виході з тюрми рантом забажав станути "духовим вождем" Руху та його ідеальном, дарма що не посідав для цього найменших даних. Самозрозуміло, що всі писання, проекти й пропозиції Стецька не могли бути трактовані поважно.

Свою нездібність до ролі, на яку він претендував у Русі, Стецько-Карбович остаточно виявив на пості Уповноваженого для підготови II ВЗУН, в обовязку якого лежало зломлення Програми й Устрою ОУН та інших теоретичних, організаційних і політичних матеріалів. Брак організаційно-політичного досвіду й теоретичної підготови у Стецька-Карбовича привів до того, що за довгі місяці цієї своєї діяльності, він не спромігся нічого пущнього зробити на згаданому пості Уповноваженого для підготови II ВЗУН. Коли покликана для розгляду матеріалів II ВЗУН ідеальгічно-програмова комісія познайомилася з "продукцією" Стецька-Карбовича, то прийшла в жах, настільки приготовані ним матеріали вражали своїм дилетантизмом, невмінням вчутися в політичну проблематику Руху та безkritичним і безграмотним плягіюванням чужих зразків і теорій. Винесення цих матеріалів на II ВЗУН грозило явною компромітацією, і тому, незадовго до скликання II ВЗУН, його підготову фактично перебрав інж. Сциборський, який опрацював проекти Програми, Устрою, ітд. Комісія ці проекти апробувала й вони згодом були затверджені II ВЗУН. Коли ж не зважаючи на свою нездарність, Стецько-Карбович до кінця формально виступав на II ВЗУН ув ролі Уповноваженого, і був навіть призначений до ПУН, то це треба пояснити тим, що особи, які замісць нього перевели підготовчу працю, - виходячи з лъяльності до Стецька-Карбовича - не бажали дезавуувати його перед Великим Збором, а зокрема перед Вождем.

В енукціяціях "революційного проводу" Стецько-Карбович критикує процес переведення ІІ ВЗУН, вказуючи, що він розмикнувся з поставленими завданнями та був зведений до "номпастично аранжованої імпрези"... ці заяві Стецька Карбовича набувають особливого - характеризуючого його властивості - колориту, коли пригадати, що ніхто інший, як саме Стецько-Карбович мав доручення, як Уповноважений до підготови ІІ ВЗУН, опрацювати програму його технічного переведення. Це доручення Стецько-Карбович зреалізував також а скандалом, до/як про це свідчать документи/його проекти навіть не були поставлені під розгляд комісії по підготові ІІ ВЗУН.

І це з тої причини, що замісць уломення ділового по рядку ведення Великого Збору, він пірнув у театральну дуже дешевого смаку й пригітьного стилю. Сталося так тому, бо Стецько-Карбович хотів перевести організацію ІІ ВЗУН тими методами, якими він узагалі послуговується в усій своїй "творчості", а саме - наосліп сплягіював чужі зразки. В своїх оригінальних версіях, ці зразки бувають справді імпозантними, але не маючи жадного організаційного досвіду, цілком ігноруючи обставини та умовини часу й місця, він звів їх до якоїсь фарси, що викликала як серед членів ПУН, так і членів комісії ІІ ВЗУН просто анекдотичне враження.... Річ зрозуміла, що його проект був відкинений! Оригінальний текст цього проекту перебуває в архівах ПУН і може бути проілюстрований на доказ "організаційних здібностей" його автора. Тут тільки ствердимо, що коли, без уваги на виняткові обставини, серед яких відбувався ІІ ВЗУН, він усе ж таки був переведений у діловий атмосфері, то тільки завдяки тому, що ведено його не на підставі плянів Стецька Карбовича. І тепер ця людина залиється розписуватися про допущені на ІІ ВЗУН "пусті ефекти й пози"!...

Ігноруючи всі ці факти, Стецько-Карбович в повній безкритичності до власних спроможностей, вперто намагається виставляти себе за того чинника ОУН, що мав покликання пильнувати "чистоту" її лінії, і ніби, зокрема, заходив у цій своїй "місії" підтримку сл.н. Вождя. На підставі незбитих доказів стверджується, що в дійсності Стецько-Карбович не мав ніяких індивідуальних даних, які упідставнювали би ці його претенсії. Саме так оцінював його і сл.н. Вождь; це може бути стверджено богатвома свідками, а зокрема й тим, що призначавши його Уповноваженим для підготови великого Збору, сл.н. Вождь не вважав можливим залишати його самостійним у цій ділянці праці та підпорядкував його Секретаріату і ПУН.

Відє згадувалося, що Стецько-Карбович є автором пам'ятільного матеріалу, який послуговується диверсанти в своїх виступах проти Вождя й ПУН. Підкреслюємо цей момент зокрема й тому, що саме Стецько-Карбович у часі

сього перебування в ПУН і перед тим, послуговувався у своїх стосунках із Вождем такими методами, яких ще не знали ні традиції Проводу Українських Националістів, ні стиль взаємовідносин між членами ПУН і Вождем - ще, з одного боку, базувалися на беззастережному підпорядкованні авторитетові Вождя, а з другого - на почутті самопомчани. Стецько-Карбович був перший, що ввів у стиль цих взаємин різкий дисонанс. Не збагнувши характеру Вождя, його прямоти, лицарськості. Й звички об'єктивно оцінювати своїх співробітників на підставі їх праці та внутрішніх вартостей - він бажав здобути прихильність Вождя при допомозі методів, які скреслюються поняттям "підлабузництва". В архіві ПУН є письма Стецька-Карбовича до Вождя, по перечитанні яких вже не може залишатися сумнівів відносно прикмет, характеру та успосіблення цього осібника... Ці письма віддавна вражали Вождя, який саме на їх підставі міг згодом виробити собі опінію про Стецька-Карбовича. Ці письма будуть опубліковані, і тоді самі диверсанти/що називають Стецька-Карбовича людиною "кришталевого характеру"/зможуть переконатися, що істотними прикметами цього осібника є: немирість, плазування, інтриганство, мегальоманія й нездоровий гін до карієри.

На тлі повним харacterистик Стецька-Карбовича, а зокрема тих неморальних методів, які він - ангажувавши в диверсію - застосовував у своїх виступах проти Вождя, не від речі буде навести одну з його статей/таких статей було більше!/при допомозі яких він справді безуспішно сподівався "купити" собі довірря Вождя та його до себе прихильність... Стаття має назу: "Дві Постаті - Євген Коновалець і Андрій мельник", писана перед кількома місяцями! /перед диверсією і переховується в архіві ПУН за персональним підписом Стецька-Карбовича:

"москва та Польща, яка теж зрадила московським злочином, не досягнули цілі. Смерть Євгена Коновалця не розеднала ні націоналістів, ні народу, а навпаки обєднала ще могутніше усіх борців нового Вождя, призначеної Євгеном Коновалцем, шефа його штабу, та найближчого співробітника з днів Хвали 1918 рр й опісля, Полковника Андрія мельника.

Хто такий Андрій мельник - не треба згадувати. Українська армія, з якої вросли УВО - ОУН, самі про це говорять. Підпольна боротьба в УЗ, львівські Еригітки, зромені кровю краєвого команданта УВО - Андрія мельника, ні пекло тюрем, тортури, ні радоці революційної боротьби в краї - не є чужі Андрієві Мельникові - Підполяцьків, Провідникові, Революціонерові!

Андрій мельник - це одна з найздібніших постатей наших визвольних змагань 1918 рр і найвидатніша постать підпольної боротьби в УЗ після програної 1919 рр.

Андрій мельник - це підпольна ОУН у краях! Тому особливо близький Він думам підполінників - безіменних людей!

Андрій мельник - це й маківка, це й героїчна боротьба СС-ів, це й честійна аж до останньої хвилини, коли перебрав пост Вождя Руху і народу, провідну й командну участь в рев. боротьбі ОУН в УЗ.

Вістку про поникання на пост Вождя руху Андрія мельника - прийняв український народ радісно.

Андрій Мельник - є суveroю постаттю, передусім людиною чину. На звук його імені як Божда, можуть свари й крамоли серед всіх чесних українців.

Тверда рука й великий Дух Божда дають запоруку однаково успішної боротьби за УВЦ, як це було під кермою Євгена Коновальця.

Пост Провідника найважливішого й найважчого відтинку світової боротьби проти большевизму й Росії /а з нею Польщі, як союзника та решти окупантів УЗ/, Божда України - достойно обсаджений.

А. Мельник, Бождь передусім націоналістичної України, має на життя й смерть відданік тому революціонерів ОУН. Коли вони у присязі говорять:

"Вірність, хоробрість та послух прирікаємо нашому Божеві аж до нашої смерті", - то це не пуста фраза! Це слово серця Революціонерів, особливих людей! Як за Євгена Коновальця, так за Андрія Мельника, українські революціонери підуть без позуву, коли Він накаже, та в Його захист добровільно, на смерть!

Так супроводжають оцер дорого усі українські революціонери цього "нового Божда в Його проважкій праці".

Бождь погиб! Хай живе Бождь!

Так писав про Божда спекулянт-графоман, який по кількох місяцях уж забуває про свої "один", і на 180 ступнів "переоріентовує" свою "лінію" супроти Божда - закидуючи йому "винадківість" у Русі, "узурпацію" влади ОУН, "нездібність" у виконанні його місії й "потурання кліки в ПУН"...

Для ще повнішого змільювання особистих притамет Стецька-Карбовича, а зокрема ставлення до цього керівних чинників ОУН на ЗУЗ, подаємо нижче витяги зо звідомлення Красного Провідника ОУН на ЗУЗ у 1937 році, в якому знаходимо дуже цікаву характеристику Стецька-Карбовича, що негайно по виході з тюрми у 1937 році почав інтригами й розкладом підривати роботу Кр. Екзекутиви ОУН на ЗУЗ. Оригінал згаданого звідомлення Красного Провідника ОУН на ЗУЗ передовзується в архіві ПУН:

"Здержуємося з виїздом до Вас, бо здається Бождя близько немає. Уважаю, що Стецько не зможить усіх зусиль до того, щоб могли вже з конкретними матеріалами іти. Саме в останній хвилі подані висліди розмов його, спонукали мене до здержання нашої Ізди до Вас. Або категорично беріть його до себе, або даете Ви йому якийсь відеічальний маніфест у нас. Супроти мене поступав до кінця нельояльно, хитрував, не був лінтельмен. На тлі теперішніх арештувань і в очікуванні нових та на тлі ще триваючої мериторичної неактивності, атмосфера у звязку з повишим є пригнітаюча й попросту хочеться стамути остерпіть від інтриг і злоби тоді, коли працю й думки не цінюють, коли вони є даремна й зайва. З другої сторони почути обовязку каже видержати й стояти побіч людей, які співно ненадійністю їх надто далися в знаки.

Стецько хоче з однієї сторони приневолити Вас до категоричного наказу-просьби /можлив, Вам залежить на тому/, щоб він їхав до Вас, а тоді не стрінеться з закидом, що він рвався до Вас. З другої сторони так мансрус, щоб він був безспірно чоловою постаттю краю. Маєте до вибору: юбо достаточно категорично берете Стецька настамо до себе, або залишаєте його тут, передаючи все в його руки, бо він особливо хоче поставитися як чоловік, що єдино може завести інд, а тоді евентуально їхати, маючи за собою особисті сиріні звіски з краєм.

...Залемить від Вас, чи його берете до себе. Коли так, то він постарається переконати своїх людей до мене. Стецько напирає, що він необхідний, що виконує, що він веде свідомо, чи несвідомо, персональну гру..."

Коли при розгляді злаків диверсантів відносно "нездорових відносин" у ПУН, так жироко сплющуючи характеристики та моральні постаті Стеська-Карбовича, то це не випадково. Во ніхто інший, як саме він, свідомо ширив ці брехливі версії це далеко перед диверсією, вів інтриги й подвійну гру, чим остаточно довів себе до повної моральної ізоляції в ПУН. Ця обставина необхідно мати на увазі при оцінці згаданих злаків диверсантів.

Обвинувачення, ніби керма ОУН перебував "в руках людей, до зле сповнюють завдання проводу Української Націоналістичної Революції, не здійснюють її основних національних, насичують націоналістичними методами праці та зобовязуючими революціонерів засадами внутрі-організаційного взаємовідношення й співпраці" с отже голословними, неправдими, декагогічними та опертими на злай волі.

Це винімається від з того, що виступаючи з такими тяжкими обвинуваченнями під адресою людей, які впродовж довгих років віддавали себе службі Националістичному Рухові й серед надзвичайно складних обставин праці та боротьби створили ще його, що він уявляє в себе в сучасності - диверсанти не подають/крім демагогічних фраз/для упідставлення своїх тверджень жадних конкретних доказів і в, бо їх дати не в силі іншої злонаміреності своїх намірів.

Та коли би чавіть припустити, що в діяльності поодиноких членів ПУН були якісь недотягнення, то усунення їх і направу диверсanti могли перевести тими методами, які їм давав Устрій ОУН. Як уже згадувалося в зверненні Голови ПУН до членів ОУН і ВЗУН/з дня 3 квітня б.р./на II ВЗУН до складу ПУН був покликаний Стесько-Карбович, а в місяці січні б.р. Голова ПУН виявив бажання рвести до ПУН і Степана Бандери, та заявив Йому про це. Вув членом ПУН і третій голостний ініціатор диверсії - При.

Перебуваючи на таких відповідальних посадах ув Організації, згадані можуть отже повну можливість вилівати на хід справ ПУН конструктивним шляхом і направити недотягнення в діяльності ОУН, коли би такі справді були. Самозрозуміло теж, що в цих стоях починак/коли би вони мали підставу/вони могли рахувати тільки на підтримку й признання як із боку Вождя, так і проводу Українських націоналістів. Годі і припустити, щоб Вождь - високі прикмети, як людина й провідника, визнавали самі диверсanti до часу... поки він не поставив їх ватажків перед Головний Революційний Трибунал - отже, доб Вождя міг неточечно застосуватися до корисних починаків своїх найближчих помішників і співробітників!...

Обвинувачення Вождя є тому, якби він "потурав системі кліки в ПУН", те говорячи про його явну безглуздість, опровергдається вже тим фактом, що до

часу скликання ІІ ВЗУН, в складі ПУН незмінно заликалися ті самі особи, які були покликані до нього ще сл.п.Вождем - іменем якого диверсанти хотять спекулювати у власних інтересах. на ділі, саме вони методами і внутрішніми побудниками своїх вчинків дають справді класичний праобраз д е с т р у к т и в н о ї клімати, що не може бути толерована в організаційному житті й мусить бути вирвана з нього з корінням!

Для підтвердження нездорових відносин у ПУН, диверсанти використовують окрема лист Вождя до Івумчого Проводу, цей лист справді мав місце й був спричинений особливими обставинами, що тимчасово заіснували після смерті сл.п.Вождя, але були зліквідовані перед ІІ ВЗУН. Самий факт, що полк.А.Мельников згодився на ІІ ВЗУН на проголомлення себе Головою ПУН, свідчить про те, що він уже не бачив перешкод, які служили темою згаданого листа.

Та водночас треба зазначити, що використовуючи для своїх цілей цей лист Вождя, диверсанти с в і д о м о надали Йому однобічне наслідство інни; замовчуючи ту Йогу частину, в якій Вождь найбільше рішуче виступав саме проти особи, яка тепер фактично верховодить диверсією й три- мас у своїх руках її митки, а саме - проти Яриго.

Роля Яриго де знайде своє наслідлення й буде предметом окремого обговорення. Тут лише вкажемо, що згаданий лист юда був насамперед спричинений саботажем Яриго, який виявився в Його небажанні дати під контролю Вождя перебувавчі в Його диспозиції грошеві фонди. цим справам Вождь присвячував точки 7,8,9,10,11 листа, які подаємо нижче:

7. Від січня ц.р. кількаразово домагався я зіставлення рахунків за рік 1938. Не одержав я дотепер ні зіставлення витрат, ні навіть прибутків.

8. щоб передбачуючи гospодарити нашими грошовими засобами, ще від грудня м.р. поставив я вимогу винесення старального бюджету на 1939. до нині я цього бюджету не дістав, хоч місяць тому показувано мені Його в нескінченім виді, що вимагав ще доповінь і перероблень.

9. Коч кілька разів домагався я вгляду в рахунковість Організації, мені кі разу не предложено ні одного акту з тої дільниці.

10. З початком 1939 р. я вимагав застерігся, що по затверджені мною бюджету на 1939 рік, всі грошеві витрати слідувати будуть за відомом В.ПУН і моєї апробації. Всупереч тому моєму бажанню й застереженні, слідували і слідують виплати в Організації не тільки без моєї згоди, але й без моєго відома.

ІІ. Я домагався кількаразово упорядковання справи...../тут вказується певна лісцевість. Ред. прий./депозиту. Коч знаю, що були спроби полагодження цієї справи, то дотепер депозиту цього не переведено на рахунок ОУН.

Всі вищеперелічені точки листа стосувалися до Яриго й Його вчинків, що остаточно змусили Вождя поставити Його перед суд ОУН за зловживання організаційними фондами. вчинки Яриго мали такий характер, що Вождь рішився домагатися виконання своїх наказів яким погрози димісії. Самий лист свідчив про глибоке почуття відповідальності Вождя, який не стерпить ніяких ви-

явів отаманії в лоні Організації. Чудово про це знали й диверсанти! Але тим не менш, використали листа в негідний спосіб і свідомо сфальшивали його ціль і характер. Так поступити могли тільки осібняки, у яких цілком затерти межі добра й зла, користі й шкоди для Організації!

Диверсанти намагаються сутінкувати, ніби вони пропонували Божеві якусь свою "концепцію", що єдина могла "врятувати" Організацію; але, мовляв, Бождь її відкинув. Категорично стверджується, що жадної конкретної концепції диверсанти піколи Божеві не представляли. І в цьому ціла суть справи, а водночас і причина такого, а не іншого застосування Бождя до їхніх думань. Во-крайм голосовної критики, безпідставних закидів і внесень, що вражали своєю наївністю й примітивизмою - ніяких справді конструктивних проектів вони не видвигали, бо не могли й не вміли на це спромогтися.

7. Звязки членів ПУН із ворожими Україні чинниками, що вказують на провокаторську роль дотичних членів ПУН.

Як бачили, спочатку диверсанти намагалися сперти свою деструктивну акцію на формально-правних моментах, оспорючи існування завіщання сл.н.: Бождя, правильність скликання II ВЗУН, правосильність його рішень і тд. Коли ж ПУН довів безглуздність цих закидів, диверсанти заявили, що справа не в приписах Устрою ОУН, а в "революційній доцільності", і вхопилися засобів оклеветування та провоковання членів Проводу Українських націоналістів. В цій чорній роботі, диверсійна кліка виявила особливо застрашуючий образ моральногого розкладу.

Випробованим засобом поборювання ОУН із боку її ворогів є підрив суспільного довір'я до провідних чинників націоналістичного Руху, мляхом наклепів, брехні й провокації. Тепер цю "почесну" місію перебрали на себе диверсанти. Відомо, що більшість членів Проводу Укр.Націоналістів складається з боєвих старшин Української Армії; що майже всі вони є основоположниками Националістичного Руху, який розвбудували своїми трудами й поневіраннями; створили з нього діючу силу Революції й продовжують чинну службу Нації. Та всі ці факти нічого не промовили душі, сумлінні й розумові диверсантів! В своїй займості, вони не завагалися вчинити нараз кільком членам ПУН страшні обвинувачення в національній зраді, ворожій агентурі й провокаторстві. Цей, справді каїновий злочин, диверсантів прибирає особливо огидних форм на тлі того факту, що ще напередодні обвинувачень, вони вживали всіх можливих заходів, щоб привіднати до себе дотичних членів ПУН і пропонували ім керівні пости в "революційному проводі". Перечисливши в своїх маневрах - раптом проголосили їх "ворожою агентурою"....

диверсанти звертають свої обвинувачення проти п.Барановського, п.Сеника-Грибівського, інж.Сціборського й полк.Сушка. Конкретний зміст обвинувачень супроти переіменованих осіб наступний:

1. П.Барановський: перебував на службі польської поліції, граючи в НУН ролю провокатора й шкідника.
2. П.Сеник-Грибівський: зоналастив архів ОУН, чим спричинив деконспірацію ОУН на ЗУЗ і розгром провідного її апарату, а також відограв "неясну роль" у вбивстві сл.п.Вождя.
3. Інж.Сціборський: підозрюється в звязках із советськими чинниками.
4. Полк.Сушко: участь у відомому вбивстві полк.Стмарштейна.

Переходимо за чергой до розгляду згаданих обвинувачень поодиноких осіб:

Справа п.Барановського:

У своїй підприємній роботі, диверсанти звернули перші удари проти Ярослава Барановського, це стас зрозумілим, коли мати на увазі, що п.Барановський займав у Організації позицію, що якраз безпосередньо стояла на шляху спробам диверсантів перевести в життя іхні наміри.

Вороже відношення диверсантів до п.Барановського датується ще з давнішого часу, а саме від перших виступів цього самого гурта людей проти сл.п.Вождя. Раніше ці люди не мали жадних застережень проти п.Барановського, вдержували з ним дружні взаємини, а Степан Бандера й Іван Габрусевич особисто заступали думку перед сл.п.Вождем, що п.Барановський повинен сповісти при Проводі завдання зв'язкового зі землями; Самий же Степан Бандера вдернував, до хвили свого арешту, організаційний контакт з Я.Барановським, це тривало так довго, поки вони вірили, що Я.Барановський буде знаряддям іхніх затій. В часі згаданого виступу проти сл.п.Вождя, ці особи звернулися до Я.Барановського з пропозицією допомогти їм у тому напрямі та викрили перед ним плян внутрішнього перевороту в Організації, який імов так далеко, що проектувалося навіть проголошення другого Вождя націоналістичного Руху. Я.Барановський не лише не погодився на такі пропозиції, але ужив усіх заходів, щоб цю злочинну, шкідливу диверсію спаралізувати. Сл.п.Вождь здумав бути у зародку, але бунтівників не покинула думка дальнє продовжувати свою "акцію". Запалавши з тої пори ненавість до Я.Барановського, вони рішили на ньому піместитися.

Не маючи проте сили за кордоном розправитися з Я.Барановським, бунтівники звернулися до Степана Бандери, що сидів уже в тюрмі, аби він своїм авторитетом допоміг їм в акції проти Я.Барановського.

Завдання бунтівників полягало в тому, щоб усунути Я.Барановського

й поставити на його місце "свою" людину. А для цього, чи було щось легшого від того, як кинути з тюрми підозріння на людину, що працює у революційній організації. І Степан Бандера переказав з тюрми, що Я.Барановський непевний чоловік, якого треба усунути від зв'язку з землями. На запит в чому річ, він відповів, що нічого конкретного проти Я.Барановського не має, але все ж сам є думку обстеже. Сл. п. Вождь, знати вже методи внутрішньої боротьби кліки згаданих людей та іхнє настінчення до Я.Барановського, з місця відкинув ці інсінуації.

Наскільки поважно є свісся до своїх підозрінь самий Бандера, свідчить той факт, що вже по виході з тюрми він вдернував із Я.Барановським організаційний зв'язок, відбував із ним наради в справі одержання в Організації "належного" місця, поділу організаційних впливів, а остаточно плянів, якби "єдино покликана" до проводу в Організації диверсійна кліка могла цей провід узяти в свої руки, навіть проти волі Вождя. І знову ці відносини тривали так довго, поки ці справи, рішення яких лежало поза компетенціями Я.Барановського, були передані для рішення Голові ПУН.

З цього моменту почався новий наступ проти Я.Барановського. Усі організаційні справи й усі революційна проблематика в розмовах зо Степаном Бандерою, чи його висланниками, уступали перед одною справою: усунути Я.Барановського з його посту. Вождь, не маючи ніяких конкретних даних, що оправдовували би ці домагання, домагається від Степан Бандери доказів вики Я.Барановського. Довший час вождь не міг добитися цих доказів, хоч водночас диверсанти вже поширювали серед членства різні нерамовиті вістки про Я.Барановського, в згоді зі своїми заговорницькими плянами, про які Голові ПУН нічого не згадувано.

Аж нарешті по трьох місяцях ці заміди проти Я.Барановського вдається устійнити у наступних напримах:

1/К.Е. від довшого часу не мала довірія до Я.Барановського та ідентифікувала його зарядження. Я.Барановський не допускав людей до Голови ПУН.

2/Я.Барановський не допустив на Карп. Україну націоналістичного активу з ЗУЗ, який зберіг би Карпатську Україну перед упадком.

3/Я.Барановський не доставив потрібної зброї Карпатській Україні.

4/Я.Барановський не доставив зброї на ЗУЗ в часі німецько-польської війни, чим учинились повстання на ЗУЗ проти поляків і більшевиків.

5/Я.Барановський не допустив до звільнення Бандери з тюрми.

6/Я.Барановський видав зарядження осінню 1939 року, щоб націоналісти втікли з ЗУЗ по польській війні.

Для ствердження фактичного стану речей, розглянемо за чергову ці

обвинувачення.

Ад 1. Стверджуємо й розпоряджаємо свідченням Краєвого Провідника ЗУЗ в рр. I934 - 38, що цей закид безпідставний. Краєвий Провідник стрічався у тому часі більше разів із Я.Барановським, як і зо сл.п. Вождем, і зо своєю боскою не мав ніяких застережень до Я.Барановського. Натомісъ це недовіра поширювали теперішні диверсанти, що ухилялися від усюкої позитивної діяльності, ширили невдоволення й саботовали роботу К.Е. Розпоряджаємо листом Краєвого Провідника рр. I938 - 39, який стверджує, що саме найбільше внутрішну трудність у революційній роботі на ЗУЗ створювали якраз особи, що перебувають тепер у гурті диверсантів. Зрештою, справа звязку Я.Барановського з землями в останніх часах не була й так актуальною, бо він уже не сповняв функції звязкового з К.Е. ЗУЗ, а сповнили її інші люди, безпосередньо підпорядковані Голові ПУН.

Безпідставним є також закид, ніби Я.Барановський не допускав людей до Голови ПУН, бо про зустріч свою з кимнебудь рішав особисто сам Голова ПУН.

Ад 2. Справу переходу націоналістичного активу з ЗУЗ на Карп. Україну ми вже засовували вище. Тут ще додамо, що заклик, щоб із Галичини не переходили люди на Карп. Україну був приміщений у тамошній пресі в імені карпатсько-українського уряду, за підписом д-ра Волошина і "Карпатської Січі", які вихідили зе становища, що масовий перехід льдів із ЗУЗ приніс би в той час лише шкоду Карпатській Україні, а не користь. Як тепер з історичної перспективи можна ствердити, це дійсно в нічому не помогло би долі Карпатської України та ніяк не заважило в перебіgovі подій. Перекинення вини за долю Карп. України на плечі Я.Барановського є узалежнення від нього такої складної міжнародно-політичної справи того часу, як перехід наших кадрів із ЗУЗ - взагалі є повною нісенітницею.

Ад 3. Вище засовували ми й справу постачання зброї для Карп. України. Тут ще раз стверджуємо, що до неї Я.Барановський не мав безпосереднього відношення. Офіційним уповноважненим зо сторони уряду Карпатської України для військово-технічного забезпечення оборони, і з рамени ОУН був Ріхард Яри. Програма Карпатської України випливала в першу чергу з зовнішньополітичних моментів, а коли іде про військовий бік справи, то й через брак відповідної кількості військових фахових старшин та взагалі поважної військової організації, якою не могла за кілька місяців стати "Карпатська Січ", щоб протиставитися мадярській збройній силі.

Ад 4. Подібно мається справа й з доставкою зброї на ЗУЗ. Поминаючи це, що цю справу з доручення Голови ПУН провадив також Р.Яри, який був рефе-

рантом постачання у Військовій Команді ОУН, треба ствердити, що швидкість, з якою розвивалися події і зовнішньополітична дезактуалізація української справи у звязку з німецько-соєтським пактом, не дозволили у той час доставити у більшій скількості зброя на ЗУЗ. При тому не цей факт, а сукупність інших обставин вимагала на це, що К.Е. не змогла піднести всенародного повстання на ЗУЗ. Коли ж іде про зброю, то самі поляки залишили її на ЗУЗ в такій скількості, що можна було би випасажити богатотисячну армію. Стверджуємо також, що й дія зброя, яка була доставлена у прикордонну смугу по польському боці кордонів на ЗУЗ - у звязку з загальною ситуацією у польщі не була перебрана К.Е.

Ад 5. Я.Барановський не міг ні допомогти, ні покодити звільнення Степана Бандери, бо в той час самий сидів у тюрмі. Коли ж він вийшов на волю, то справа звільнення Бандери була уже вимвлено польською поліцією через заангажованих у цю справу ключників тюрми, де сидів Бандера. Сталося це через недотепність організаторів втечі, особистих приятелів Степана Бандери. Факти ці можна ствердити з актів розправи, яка пізніше відбулася проти тих, що цій утечі мали допомогти. З боку ж ПУН було зроблено все, щоб цю справу усією зреалізувати й це ствердив тодішній Красний Провідник.

Ад 6. Диверсанти твердять, ніби Я.Барановський відає зарядження, щоб націоналісти втекли зі ЗУЗ перед приходом більшевиків. Правдою є, що було видано зарядження, аби визначні громадські діячі, зокрема ті, що були заангажовані безпосередно у протибільшевицьку роботу чи то розконтріровані, усунулися з терену, який мала окупувати червона армія. Во їх було ясно, що того роду люди не будуть мати змоги працювати й впадуть жертвою більшевицького терору. Коли ж іде про революційну акцію ОУН, то одночасно були видані в тому напрямі потрібні зарядження та інструкції, що прийшли під улагу нові обставини. Ці зарядження були передані через Прорідника Краю, що належав по другім боці демаркаційної лінії, а пізніше особисто був на теренах, обсаджених більшевиками. Отже й цей закид, ставлений Я.Барановському, є нетільки безпідставним, але й наївним, коли цим способом диверсанти намагаються доказати, ніби Я.Барановський хотів оголосити ЗУЗ від націоналістичного активу, щоб ОУН не могла вести на українських землях боротьбу проти окупантів. - Варто при тій нагоді ствердити, що самі ватажки диверсії на чолі з Бандерою, ще раніше прийшли якінебудь інструкції, з власної волі покинули ЗУЗ і одні з перших були заокордоном.

Ось в загальному, ці закиди, що їх хаотично нагромаджували диверсанти перед Головою ПУН.

Самозрозуміло, що на цій підставі Голова ПУН не тільки не бачив причин усунути Я.Барановського, але й не міг передати його справу під роз-

глізд організаційного суду, ба фактичний стан річі й льогіка фактів говорили в обороні Я.Барановського, а не проти нього. Об'єктивна постава Всіхді викликувала невдоволення у диверсантів, які серед членства ОУН повели широку кампанію проти Я.Барановського. На виконання дільних домагань Голови ПУН, щоб диверсанти дали докази вини Я.Барановського, або перестали свою кирину роботу, прийшлося знову ждати три місяці! Вкінці в серпні ц.р. передано Голові ПУН чотири фотокопії писем супільно-політичного відділу при воєводстві у Львові, які обіжником мали бути розіслані до різних польських урядів, а зокрема до староства у Симборі.

Зміст цих листів мав доказувати, що польська влада одержувала від Я.Барановського відомості про діяльність ОУН. диверсанти відмовились показати оригінали цих писем, як теж подати джерело, звідки ці документи походять. Помимо того, до Голова ПУН мав поважні сумніви щодо автентичності й правдивості документів, з яких пороблені були знімки, ін рішив віддати справу під розгляд Головного геноцидного Трибуналу. Його бажанням було якнайскоріше висвітлити справу та прочистити в цей спосіб нездорову атмосферу. Однаке не були тісі думки автори обвинувачення проти Я.Барановського. Ім же йшло про те, щоб справу висніти, але про те, щоб ії ще більше замотати й мати можливість виступати вже проти Голови Проводу з закидами, потуранням і певним і шкідливим у своїй діяльності особам у ПУН та в цей спосіб закріпляти свої власні позиції в розпочатому бунті.

Для збереження повної об'єктивності праці Гол.Рев.Трибуналу, і щоб дати можливість остаточно висніти справу обвинувачень, Голова ПУН призначив прокуратором одного з приятелів Бандери Коваль. Це мало однаке такий наслідок, що Коваль зірний тактиці бунтівників, щораз відсував речсмену виготовлення акту обвинувачення, щоб вкінці заявити Голові Г.Р.Т., що він узагалі не в сілі точно означити час, коли зможе виготовити писемний акт обвинувачення. З уваги на це, Голова ПУН змушений був призначити іншого члена ОУН прокуратором, після чого Гол.Рев.Трибунал після остаточно відбудути свої засідання. Після всебічного розгляду справи, Гол.Рев.Трибунал постановив, що представлі "докази" вагалі не можуть служити підставою для обвинувачення Я.Барановського й відмовив звільнючий присуд.

Заки преступничи, що розгляду змісту листів, доводиться ствердити, що досі ще нерідко, чи вагалі існують їх дійсні оригінали; не стверджено теж, звідки ці оригінали, з яких зроблено фотокопії, походять.

Ствердження що тих обставин з правного боку є передумовою, щоб того рода докази могли бути підставою поважного обвинувачення. Експертиза знайдя при Г.Р.Т. стверджує рівно, що на основі інкримінованих фотокопій не мож-

хна робити ніяких висновків. Але диверсанти, маючи свої цілі, ще зокі Г.Р.Т. мав змогу розглянути справу, проголосили Н.Варановського "поза законами", діючи черговий доказ, про що їм іде при видвиженні проти нього обвинувачень. Також ще перед передачею фотокопій Голові ПУН, пустили диверсанти ці фотокопії в обіг серед українського громадянства, молляв, що робить Н.К.В.Д., або інший чужий чинник, щоб компромітувати ОУН - а не диверсанти.

Загадочність походження листів ілюструють такі факти: листи, як виходить із печаток, мали походити з Самбора, і могли бути знайдені там у вересні 1939 р. диверсанти одержують ці письма щойно у липні 1940 р. аvtіm ось що говорять люди, що основно переглядали архіви поліції і староства після вступлення німецьких військ до Самбора:

"З приходом німецьких військ до Самбора припоручено мені зорганізувати українську самооборону в Самборі і повіті.На приміщення для міліції в Самборі призначено будинок бувшої польської поліції.При перегляданні поліційних актів, знайдено в бірку номісари пошіції Радванського, в осібній скритці, течку з тайними документами.Разом з іншими членами міліції розялися ми до відчитування актів, які відносилися до польської контррозвідки.В актах знайшли ми точні списки конфідентів поліції зі Самбора й Хирова та їх донесення.Акти ті студіювали цілу ніч від год.7 вечором, до год.8 рано і рімучо твержу, що в актах тих не було документів, яких відбитки помірюється в Кракові і на провінції, зокрема не було ніякого документу про І.Барановського.

При відчитуванні були зі мною: Примляк Осип, мгр., Ленчицький Роман, Щембель Іван, Колодій Гриць.

Краків, 27. вересня 1940 р. Інж. Мліян Темник."

а дальше

"Заявлю, що під час моого побуту в Самборі разом з німецькими військами, я переглядав акти в старостві й Команді Поліції. Ніяких актів подібних до актів, звязаних зо справою знимок проти Барановського, ані теж тих самих актів я не бачив, хоч усі знайдені папери докладно переглядав.

Краків, 26. вересня 1940 р. Голова С. Ярослав В. І.

Чи не вирішає цікаве питання, яким чином з'явилися в руках диверсантів у Krakovі, в липні 1940 р., акти такого змісту й то саме тоді, коли диверсанти потребували якогось оправдання в своїй кампанії проти Я. Варанського!

Про методи, якими диверсанти звичайно провадили свою "акцію", говорять свідчення деяких людей, яких диверсанти намагалися збалтувати та затягти до своєї негідної роботи. Один із відомих членів ОУН пише:

"Інж.В./один з чоловічих диверсантів/, мій зверхник, доручив мені написати для розповсюдження лист Мурав'я до Наліка і ще деякі меморіали та звіти. Інструкції подав мені устно. Оригінал підробленого листа я йому передав, а за рештою він мене досить наглий. Вони були в посіданні двох відписів листів Мурав'я, які мали бути взором стилю для виготовлення листа".

В другому місці листа, згаданий член пише:

"Пояснення до ліготоїленного якства:

І. Я зумисно поробив/у готувальному листі/декі мовні похибки,

бо автор листа/себто Мурміко/робить цілій ряд моїх поживок.

2. На підставі листів автора/себто Мурміка/, які були у відписі, ужити деяких його зворотів і вистити у виготовлений лист.

3. Лист має знайтися наперед у відписі серед націоналістів, пізніше дістанеться до націоналістів, які його перебудуть на машині, розмножать і пустять так між своїх членів, як і між суспільністю.

4. Про кулісні справи абсолютно нікому поза "7-кою" і найвищими чиновниками не говорити.

Решта речей викладає основного передумовки і тому я їх ще не виготовляв.

Краків, в вересні 1940 р. Відпис.

Копія підробленого диверсантами листа, про який вище мова, находиться у розпорядимості ОУН. Як бачимо, в своїй "роботі" диверсанти не вагалися використовувати засоби фальшовання документів.

Щоб не допустити до лисенських справи розповсюджуваних фотокопій, диверсанти пустили в обіг оречення, підписане трьома старшинами українськими промідянами, др. Шухевичем, др. Горбом і др. Загайкевичем, у якому стверджується, що предложені їм фотокопії є згідні з "оригіналами". Цим хотіли вони помірити опінію, що, можливо, листи правдиві. Розуміється, що оречення цілком не змінює факту загадочності походження листів як рівно ж не дає відповіді на питання, чому диверсанти відмовилися показати ці оригінали Голові НУН і Голові Головного Революційного Трибуналу?

Слід ще згадати, що в липні ц.р. повернув з Москви-Львіва висланім "революційного проводу" Я. Горбом, і як виходить із зізнань його та свідків, які з ним говорили - НКВД ставило перед Я. Горбом концепцію компромітувати ПУН зокрема яким-небудь виднінням проти Я. Варановського підозрінь у польській службі.

При аналізі змісту інкримінованих листів по суті можна ствердити наступне: або листи підроблені, з суперечностями, які там стрічають, або - коли всі вони дійсно оригінальні - якраз самі зламчують вину Я. Варановського. У ставленому йому заліді. І ось з яких причин:

1. Ніяка поліція не пізвіде в переписці правдивих прізвищ своїх конфідентів, а заміди прикриє їх псевдоніми. Зокрема завжди робила так польська поліція, навіть відносно прізвищ конфідентів, отже рімуче неможливе, щоб маючи конфідента на високому становищі секретаря ОУН, польська поліція так легкодушно винвіяла його прізвище в переписці, що переходила через сотки рук, і розсилалася до повітових старост, де на нижчих посадах працювали і українці; через це заходила небезпека здеконспірувати конфідента. Йогічно, поліція мусіла зумівати всіх заспів, щоб прізвище такого важкого конфідента зберегти у найбільшій таємні, і якщо буде користати з його інформації.

2. За змісту листів виникається, що конфідент давав незірні інформації, що - як стверджує установа, яка писала листа - суперечили відомостям

від конфідентів у Львові. В листі поганоється тим, що, мовляв, Я.Барановський знаходить від 1937 р.поза Організацією й через те одержувані від нього інформації неповні й помилкові. Між тим Я.Барановський якраз у тому часі вів функції секретаря Організації, що польська поліція перво зміна, як це можна ствердити зо стежних листів за Я.Барановським та з других поліційних документів. Отже можна думати, що автор листів мав на увазі якусь іншу особу, а не Я.Барановського.

З. Навіть, коли би приняти, що автор листів мав на думці дійсно Я.Барановського, то й це не доказує, що саме Я.Барановський давав відомості польській поліції. В листі сказано: "інформації, що походять від Я.Барановського, на відповідь праці". Отже тут хіба стверджується лише джерело, звідки відомості походили, а не факт конфіденціальності самого Я.Барановського. З того можна би зробити заключення, що серед віденської української кольорії міг бути конфідент польської поліції, який пробував наблизитися до Я.Барановського, в різних розмовах дістати від нього деякі відомості й пересилати їх поліції з зазначенням, що вони походять від Я.Барановського/щоб надати відомостям більшої вартості/. За цим припущенням промовляє факт, що відомості були неповні, неточні, неправдиві й не годились з іншими відомостями, які польська поліція діставала від своїх інформаторів. Цього не можна було б сказати Я.Барановського, що, як секретар ОУН, мав доступ до всіх організаційних тайн і міг сприянді служити поліції всіми інформаціями про ОУН. В звязку зо змістом листів, довемося би хіба ствердити, що Я.Барановський був настільки обережний, що навіть в зустрічі з людьми, яких не підозрівав у конфіденціальноті, не розмовляв на організаційні теми, а коли й говорив, то дуже оглядно.

Так при льогічному підході й обективному наслідленні фактів, вадиться ціла система обвинувачень Я.Барановського, з якої диверсанти хотіли зробити "таран" для удару в Провід, щоб захистити в опінії членства його авторитет і довірря до нього. Але в цій справі рішать не тільки факти й формальні докази! Приходять тут під увагу далеко важніші моменти морального й етичного порядку.

Я.Барановський не є випадковою лицею в Організації. Свою роботу в націоналістичному Русі почав він ще в 1922 році, коли мав тільки 17 літ життя. Спочатку в УВО, а пізніше в ОУН брав активну участь у підпольно-революційній роботі, виростаючи в ній з низу до керівних постів. Кількаразово сидів у тюрмах і біхах за кордон у порі, коли дальше залишатися в краю вже не було можливості. Перебуваючи за кордоном, не переривав активного зв'язку з землями, беручи всесь часть участь у революційній роботі. Так переходячи ступнєво різ-

ні шаблі в Організації, остаточно з наказу сл.п.Вождя ввійшов до складу ПУН.Підставою до цього була його чинна служба Рухові впродовж 18 років.

Диверсанти гаразд знали минувшину Я.Барановського й його само-
го.І це мусіло зобовязувати їх навіть у тому випадку, коли за їхнім пере-
конанням він допускався помилок у своїй організаційній праці.Ні Вождь, ні
ПУН не мали би нічого проти позитивної критики й конструктивної направи
помилок, коли б такі, справді існували.Так робити зобовязувала теперішніх
диверсантів особиста мораль і організаційна етика.Але ці вартості є для
них "книгою, що замкнена съома печатками".пачіливши удар на Я.Барановсько-
го, після невдалих спроб перетягти його на свій бік - вони не знайшли
більш відповідних способів для здійснення своїх цілей, як заплямовання йо-
го особистої гідності й чести! З льдини, що має за собою роки праці й бо-
ротьби - одним махом зроблено національного зрадника й провокатора... Ви-
сновки з цього несамовитого явища хай зробить саме членство ОУН.

Справа п.Грибівського.

Основним обвинуваченням супроти п.Грибівського, диверсанти став-
лять справу т.зв.архіву ОУН, про яку членство інформовано з процесу вбив-
ства Перацького.Обвинувачення це полягає в тому, ніби з вини п.Грибівсько-
го цей архів попав до рук польської поліції, яка на підставі його матері-
ялів викрила таємниці Організації, здобула безпосередні дані для організа-
ції процесу в справі Перацького та зліквідувала провідний актив ОУН на
ЗУЗ.

Вищеперечислені чисельні факти й докази, звязані з диверсією, вка-
зывають цілком виразно, що основними методами, якими послуговуються диверсан-
ти в своїх виступах проти Вождя й Проводу, є надухиття правди, злонамірене
перекручування фактів і демагогія.Ці методи з особливою безоглядністю за-
стосували вони до п.Грибівського.В світлі ж правди, справа т.зв.архіву ОУН
представляється наступно.

Часто міняючи місце свого осідку, як цього вимагали завдання
організаційної праці, п.Сеник Грибівський в періоді 1933 року перебував у
Празі.В тому часі, з рамені ОУН були видані в празі публікації, звязані зо
шкільною акцією на ЗУЗ.В часі перевозу цих матеріалів через Карпатську
Україну, чеська жандармерія викрила один транспорт і встановила, що мате-
ріяли друкувалися в Празі.На цій підставі чеська поліція зачала перево-
дити систематичні розшуки, бажаючи виявити місцевий центр ОУН і осіб, які
в ньому працювали.В тягу цих розшуків, поліція викрила одну з поштових
скриньок, куди надсидалася організаційна кореспонденція, а водночас із цим
натрапила на слід п.Сеника Грибівського.Коли одного дня п.Сеник-Грибів-
ський прийшов до згаданої скриньки по листи, його заарештовано й після до-
питу відставлено до тюрми в Празі, де він в порядку слідчого арешту пере-

був три місяці. Здеконспірувавши п. Сеника-Грибівського, поліція викрила й помешкання, де він перебував організаційну кореспонденцію. Сталося це вже тоді, коли п. Сеник-Грибівський перебував у тюрмі.

В цім місці мусимо насамперед підкреслити, що зведення цієї кореспонденції до значення "архіву ОУН" взагалі безлідставне. Такі "архіви" зуміні - без уваги на вимоги конспірації - тримати при собі деякий час усі функціонарі ОУН закордоном, бо йде тут про певні листи, нотатки, тощо, які нищити щодня неможливо, бо треба мати під рукою в процесі біжучої роботи. Отже й папери п. Сеника-Грибівського складалися з деяких неполагоджених кореспонденцій/переважно в звязку з акцією ОУН у Новому Світі/, а далі необхідних нотаток і памятних записок. Ці папери звела до ролі якогось величезного "архіву", звідки, мовляв, можна було повною жменем черпати всі таємниці й сенсації про ОУН, вже польська поліція в часі процесу Перацького, який треба було за всяку ціну скомпромітувати систему роботи в ОУН та її провідних чинників. Що саме уявляли в себе папери п. Сеника-Грибівського, диверсанти добре знають. Але це нескільки не перешкаджає їм використовувати проти нього ті самі провокаційні версії й аргументи, автором яких був ніхто інший, як польська поліція. Роблять це вони свідомо, і без найменшого збентеження від цього огидного вчинку!

Як бачимо, справа славкоєвісного архіву цілком позбавлена тих сенсацій, які хотіла надати Йому польська поліція, а за нею тепер й диверсанти.

Справді, хіба мало провідників ОУН за це роки арештовано й конфісковано при цьому у них папери?! І чи може хтось із них бути гарантованим від таких несподіванок?

Коли мова про випадок з п. Сеником Грибівським, то - як уже згадувано - трапився він у часі, коли він перебував у тюремній ізоляції й не був у стані запобігти цій конфіскаті. Проте, довідавшися про викриття помешкання з листуванням, він ще з тюрми передав сл. п. Вождеві, що по виході на волю поставить себе до його диспозіції й готовий відповісти за цей випадок. Цю свою готовість висловив він сл. п. Вождеві й після виходу з тюрми. Сл. п. Вождь - розслідивши обставини арешту п. Сеника-Грибівського й конфіскати його листувань - не знайшов підстав для притягнення його до відвічальності або для застосування супроти нього тих чи інших організаційних санкцій.

Скорі справа цих листів заглохла й ніхто не передбачав, як згодом роздмухає їх значення польська поліція. В кожному випадку, про конфіскату листів була своєчасно повідомлена й Краєва Екзекутива ОУН, яка також не надала цій події більшого значення.

В 1934 році відбувся атентат на міністра Нерацького. Польський уряд відповів на це низкою репресій, що поширилися не тільки на ЗУЗ, але й закордоном, куди до різних країн вислано з Варшави гончі листи відносно деяких членів ПУН та інших провідників ОУН. Відповідну інтервенцію перевела Варшава й перед чеським урядом, внаслідок чого цей останній передав до диспозиції польської влади так зв. архів п. Сеника-Грибівського. Пізніше справою цього архіву провокативно використовувалася польська поліція на процесі Нерацького. Саме до цих провокацій й наважується тепер диверсанти, намагаючися представити справу так, ніби з вини п. Сеника-Грибівського розсконсіровано й зліквідовано організаційний апарат ОУН на ЗУЗ. Та факти рішуче заперечують і ці несумлінні твердження диверсантів.

Коли мова про викриття організаційних тайн у часі слідства й процесу в справі Нерацького, то не слід забувати, що рішальну роль в цьому напрямі відграв відомий маюця, який розкрив поліцям майже все, що знат про Організацію. Треба також вказати при цьому, що саме Бандера обрав Малюцу своїм співробітником і призначив його організаційним референтом Кр. Екекутиви; отже вина за це посередньо спадала й на самого Бандеру. Таким чином "архів" п. Сеника-Грибівського міг дуже мало додати до тих інформацій про ОУН, які польська поліція мала від згаданого маюци; дарма, що з відомих цілей вона старалася надати тому "архівові" надзвичайного значення.

Орієнтація поляків у справах ОУН в часі процесу Нерацького, самими зізнаннями Маюци не обмежувалася. Справді велике значення в тому напрямі мали два факти, а саме: арешт Лебедя в Данцигу й передача полякам архіву Яриго, що переховувався в названому місті. Виданий полякам владою Данцигу, лебідь у Варшаві "всипав" адреси членів ОУН, що перебували в Данцигу, а зокрема й адресу, де знаходився згаданий архів Яриго. Наслідком цього в Данцигу були переведені арешти й вислані по цілій Європі гончі листи. Водночас попав до рук польської поліції й архів Яриго, який то факт диверсантів старанно замовчують...

Маючи в руках зізнання Маюци й архів Яриго - польська поліція дістала фактично все, що було їй потрібне. "Архів" п. Сеника-Грибівського міг мати для неї все тільки відносне значення. Цей факт стверджив на процесі Нерацького самий прокуратором признанням, що підставою процесу й усіх його даліших консеквенцій "архів" п. Сеника-Грибівського є був, бо й поза ним поліція та слідчі органи мали великий матеріал для орієнтації в справах ОУН. Згадана заява польського прокуратора набирає особливого значення, коли мати на увазі згадану вже тенденцію польської поліції як найбільше скомпромітувати ПУН справою "архіву" п. Сеника-Грибівського.

Так в світлі фактів і правди представляється справа т.зв. архіву

п. Сеника Грибівського. Намагаючися надати їй значення якоїсь організаційної "катастрофи", диверсанти відчували плиткість своїх обвинувачень. Між тим, усунути п.Сеника - Грибівського з дороги їм треба було за всяку ціну ... І так із арсеналу своїх аморальних метод довелося витягнути їм ще один /чи не найпідліший!/ засіб, а саме заявити, ніби п.Сеник - Грибівський відіграв "неясну роль" у вбивстві сл.п. Вождя! Цієї трагічної події ми ще торкнемося нижче. Тут тільки вкажемо: цей випадок проти п.Сеника-Грибівського настільки безглуздний і несамовитий, що на нього годі навіть відповідати якимись доказами, чи аргументами. В цім місці лише зазначимо, що в часі вбивства сл.п. Вождя, п.Сеник - Грибівський перебував у далекій Південній Америці. Треба також ствердити, що маючи перед тим нагоду бачити Валюха, вбивника сл.п. Вождя, він висловив супроти нього свої рішучі застереження.

Доконавши чергову підлість, диверсанти швидко зорієнтувалися, що й цим способом їм не знищили довіря до п.Сеника-Грибівського серед широкого членського активу, для якого самий факт заподозріння його у "неясній ролі" в убивстві сл.п. Вождя видавався страхіттям. Тому за чергою пустили вони нову провокацію, ніби п.Сеник-Грибівський здефравдував ... 70.000 доларів /!/ організаційних грошей. Як, коли ж де це могло статися; в який саме спосіб взагалі міг п.Сеник-Грибівський диспонувати названою сумою - цього диверсанти не доводили, заявляючи тільки, що це "факт" .... Членство, яке знає п.Сеника - Грибівського, його спосіб життя й "маєтності", очевидно не могло прийняти цей "факт" інакше, як гумореску. Годиться тут зазначити, що версія про здефравдовані п.Сеником-Грибівським 70. тисяч доларів виринула після того, як Вождь поставив Яриго перед Суд ОУН за зловживання організаційними фондами...

Як у випадку з Я.Барановським, так і в звязку з вищезгаданими обвинуваченнями п.Сеника-Грибівського, виринають болючі моменти морально-етичного порядку. П.Сеник - Грибівський є одним із найвизначніших провідників Націоналістичного Руху, основоположників УВО-ОУН і найближчих співробітників сл.п.Вождя. Місце в організаційній екархії здобув він своїми заслугами - перейшовши ступні від звичайного члена-боєвика, до члена Продукту Українських Націоналістів. Мало зокрема можна начислити революційних акцій на окупованих землях, в яких він не брав більшактивнішої безпосередньої, або посередньої участі.

За цю свою службу Рухові п.Сеник Грибівський чимало заплатив терпіннями й поневіраннями. Беликі прислуги перед ОУН приніс він у вихованні її працівників кадрів. Поруч із активною роботою на окупованих землях, п.Сеник - Грибівський багато зусиль поклав для розбудови Націоналістичного Руху й на еміграціях, зокрема в Ногому Світі. Коли сьогодні Рух має

сильну опору серед української суспільності в Сполучених Державах Півн.Америки та Канади, то в цьому значно заслуга п.Сеника-Грибівського, який кілька разів їздив на ці береги, вів там надзвичайно тяжку організаційну роботу, виголомувчи сотні викладів і мобілізував фонди для військової акції. В усі періоди в житті ОУН, коли при фінансових скрутках пана саме одинокому п.Сеникові-Грибівському принісли фондів. Після трагічної смерти сл.п.Вождя, коли ОУН зашквалася страшного ущару - п.Сеник-Грибівський був одним із тих, що охороняв у переходовий час Організацію від потрясень і передав її здоровою до рук нового покликаного Вождя. Впродовж 20 років своєї служби Руху, п.Сеник-Грибівський підтверджував серед своїх співробітників і членських кадрів опінію людини з величими організаційними здібностями, волевої, гідданої справі, готової до повсякденної жертви, з критицально-чистими прикметами характеру.

І ось на цю людину, пікчемні "Стецьки" не заважалися піднести руку - перекидавчи на неї вину за власні ж помилки на процесі Перальського, натякаючи на її "неясну роль" у смерті сл.п.Вождя й роблячи з неї "дезфрэнданта"!

Справа інж. Сдіборського.

Інж. Сдіборський - бойкий старшина, що виніс на собі від тагарі великої й визвольної війни. Після скінчення боротьби з Москвою, коли в 1920 році армія УНР була інтернована в Польщі, перебув він три роки в польських таборах, звідки втік до Чехословаччини, де почав високі студії. Тут інж. Сдіборський одразу взяв активну участь у політичному житті, як один із перших осною полемників організованого націоналізму, який щойно зарисовувався у вужчих колах быв.комбатантів. В 1924 році інж. Сдіборський, як голова Легії Українських націоналістів - організації, що переважно складалася з українців зо Східних Земель, навязував контакт зо сл.п. Вождем і зачинає разом із ним праце над розвбудовою Националістичного Руху. З цього моменту Його тісна співпраця зо сл.п. Вождем уже не переривається. Він вступає до УВО й спільно зо сл.п. Вождем та іншими основополомниками Руху підготовляє Перший Конгрес Українських Националістів, на якому створено було ОУН. На цьому Конгресі, сл.п. Вождь покликає Його своїм заступником і членом Приводу, в складі якого він незмінно перебував по цей час.

Спочатку, як організаційний, а згодом як пропагандивний референт ОУН, інж. Сдіборський розвинув ідею організаційно-пропагандивну акцію, відповідаючи впродовж під час величезні осередки скупчечня українців, організуючи осередки ОУН, виголомувчи сотні викладів, і беручи активну участь у розробленні теоретично-програмових проблем Руху.

Реалізуючи один із основних постулатів Руху про підітичну й

духову соборність, інж. Сціборський своїм окремим завданням ставив зокрема приєднання до ОУН українців зо Схід.Земель, і боротьбу з польнофільським урядом УНР. Це негайно поставило його в гострий конфлікт з згаданим урядом, який у тій порі ще тримав під своїми впливами майже всю еміграцію з Наддніпрянщиною. Саме з того часу почуються перші спроби компромітувати інж. Сціборського різними провокативними версіями. Ці провокації спочатку полягали в шарені, чуток, ніби інж. Сціборський є польським агентом, і саме тому маніфестує своє непримириме ставлення до польнофільської орієнтації, щоб краще замаскувати свою дійсну провокаторську роль. Згодом, в міру розвитку діяльності ОУН, ці провокації, сіяні спочатку "своїми людьми", стали одним із засобів поборювання ОУН з боку ворогів-поляків і большевиків. Намагаючись підривати авторитет і суспільне довір'я до провідників ОУН, вони, "не забували" і про інж. Сціборського, і то тим більше, що в ті роки саме він був найбільше зноміж інших членів ПУН експонований на зовні в організаційній роботі.

Паралізувати всі ці провокації і притягти їхніх до відповідальності, не було легко, бо звичайно ширялися вони з захованням "кінців". Проте у всіх цих випадках, коли можна було викривати їх джерела, вживані були з боку ПУН відповідні заходи. Так у 1929 році інж. Сціборському здалося притягнути до судової відповідальності прихильника уряду УНР інж. Мороза за ширення провокацій, ніби інж. Сціборський є агентом польського Генерального штабу. Принести до стіни, інж. Мороз змушений був на суді відклікати свої закиди. Нижче подаємо дотичний текст судового вироку:

"Відділ II.дня 27 квітня 1929.Т.297/29-2. Перед початком головної розправи, залівив сбжалований Федір Мороз, що відкликує образи, наведені в акті обжалування, з тих причин, що, хоче щоб ця справа була покінчена публично, як рівно ж, що не може обвинувачувати приватного обжалуючого Миколу Сціборського в тому, щоб він був агентом-провокатором, та зобовязався заплатити під екзекуцією до I місця видатки карного поступовання. По перегляненні підписано Др. Голека Якмаєр, інж. Мороз, Др. Задіда, інж. Сціборський, Др. Квічала. Повітовий суд в Подебрадах".

Іншим разом, в 1935 році, зміг інж. Сціборський притягнути до відповідальності сумисважного "претендента" на гетьманство "Графа" Макогона-Розумовського, який в місті Чернівцях публично залівив, що інж. Сціборський є агентом одної з ворожих Україні держав. Поставлений перед пряміском цати інж. Сціборському сатисфакцію, згаданий Макогон рівно вівся від своїх залв. Самозрозуміло, що ці часткові випадки не давали спроможності паралізувати цілість веденої проти ПУН провокативної кампанії. І після того, зокрема сутичка проти інж. Сціборського ширили різні чинники різних курій, виставляючи його / в залежності від потреб і обставин/то раз польським, то большевицьким, то знову піменецьким, або навінаки - французьким агентом, ітд.

В 1934 році, одного вечора, на приватне помешкання інж. Сціборського, звіялася особа, яка заявила, що він лікар і приїхав із Києва в складі советської наукової екскурсії. Передав він при цьому інж. Сціборському листа від його сестри з України, з якою інж. Сціборський довгі роки не мав ніяких звязків. В перший момент, пояснення гостя показалися інж. Сціборському правдоподібними, бо в той час приїздило чимало советських екскурсій до того закордонного центру, де жив інж. Сціборський. Скорі однаке гість у розмові викрив, до лист сестри був тільки претекстом для отримання доступу до інж. Сціборського, на ділі він приїздить до нього з дорученням голови ради народних комісарів сов. України Любченка й Чубаря з пропозицією вертати в Україну, де інж. Сціборському обіцяється високий пост у советсько-му апараті. Самозрозуміло, що на цю пропозицію інж. Сціборський дав належну відправу. Наступного дня він вислав до відома сл. п. Вождя писемний звіт про випадок, виславши водночас його копії до членів ЦКН. Скорі про цю справу забулося. Коли ж про неї згадуємо тут, то для підкреслення, що про неї в 1939 році довідався Стецько-Карбович. Цей останній і зумів ії тепер, як один із "аргументів" про... звязки інж. Сціборського з Москвою!

Після атентату на Перацького, з Варшави зроблено перед французьким урядом демарш із домаганням висилки інж. Сціборського з Франції під претекстом, що він провадить ворожу Польщі діяльність, і співвідповідальний за вбивство Перацького. В тому ж приблизно часі зроблено за чвертєго два демарші з боку советського уряду, вже під претекстом, що інж. Сціборський "німецький агент". З приходом до влади Блюма, інж. Сціборському дали наказ залишити Францію й забрано від нього при цьому всі документи /паспорт, карту ідентичності, і тд./ з уваги на те, що без паперів інж. Сціборський в означений термін не міг виїхати, його зо спеціальним комісаром вивезено на кордон і змушене нелегально перейти до Люксембургу.Сталося це за три дні до вбивства сл. п. Вождя в Роттердамі. Довідавши про подію в Роттердамі, як теж про те, що інж. Сціборський був звязаний зо сл. п. Вождем, люксембурська влада в свою чергу примеволила інж. Сціборського вернути до Франції. Нелегально перейшовши французький кордон і прибувши до Парижа, щоб підготовити собі там виїзд, інж. Сціборський був вислідженій французькою поліцією, яка аранжуvala на нього формальний напад. Напад був аранжований так дивно/приватне авто, куди змушувано сісти інж. Сціборського, трьох цивільних типів у ньому, і тд./, що інж. Сціборський запідозрів якусь провокацію/подібну на історію з Кутеповим і Мюллєром/та поставив напасникам чинний спротив. Після боротьби, його сковано в кайданах, доставлено під арешт, і після слідства засуджено на пів року тюрми за нелегальне перебування у Франції й чинний спротив при поліційному арешті.

Ці детайлі наводяться не випадково. Робимо це для ствердження, що диверсанти добре знали обставини, серед яких жив і працював інж. Сціборський, а зокрема й те, що висилка його з Франції була спричинена совєтськими інтервенціями перед французьким урядом, на що мавтесь доказу менятальні і докази. Проте й це не спинило їх закинути йому "большевицьку агентуру" з моментом, коли вони переконалися, що не знайдуть у ньому однодумця в своїх планах. В часі вбивства сл.п. Вождя, з боку якихось тасмних чинників/треба думати, що закордонних агентур Комінтерну/, щоб закрити справжні обставини цього злочину, поширено в колеж інтернаціональної поліції версії, ніби сл.п. Вождя вбили його ж спільники, при чому виназувано на п. Сеника-Грибівського/який був у тому часі в Південній Америці/ і інж. Сціборського/що в дні вбивства переховувався в м. Еші від люксембурзької поліції/. Диверсанти не пропустили злочинно використати й цю провокацію - поширючи фаму, ніби інж. Сціборського підоzerівав у совєтській агентурі ще сл.п. Вождь, і тому відсунув його від праці. В цім місці стверджується, що відносини між сл.п. Вождем і інж. Сціборським були до останнього моменту не лише тривало, якнайкращі, але й інтимно-дружні. Це може засвідчити никакі свідків, які ствердять, що супроти інж. Сціборського у сл.п. Вождя був навіть особливий сентимент, з яким він не ховався.

Огидність поступовання диверсантів супроти інж. Сціборського посилюється тим, що перед намаганнями заплямити його честь нікчесими провокаціями, вони вживали всіх зусиль, щоб привести його до диверсії. З вибухом диверсії, з ним конферували Ярий, Стажів і Мейдль, які на різні лади намагалися його "розпропагувати", висловлювалися про його заслуги й прикмети в суперлітивах, обіцяли високі пости й підкреслювали, що з ніким із членів ПУН вони не сподіються так легко знайти "спільну мову", як саме з інж. Сціборським.... Ці самі заходи робив і Стецько-Карбович. Вже поставлений Вождем перед Гол.Рев.Трибунал, він намагався телефонічно порозумітися з інж. Сціборським. Останній, пізнавши його голос - повісив служавку без відповіди. Та цей, здавалося б цілком "прозорий" жест інж. Сціборського, не спинив "принципового" Стецька шукати з ним порозуміння. В своїх "Зарядженнях" про зміни у верховних органах ОУН" за підписом Степана Бандери, диверсанти "призначали" інж. Сціборського на пост, який він займає в ПУН. Цю велику "ласку" інж. Сціборський прийняв за фарс, і саме так про неї висловився. Без уваги на це, Стецько/після безуспішної спроби говорити телефоном/ вислав до інж. Сціборського власноручного листа наступного змісту/ лист ув архіві ПУН

"Якраз перед тижнем одержали Ви, Пане Інженере, від ц. Куницького письма. Сподіюся, що мали Ви все зможу всебічно розглянути відносні справи та приняти означені рішення. Прому Вас на основі тт. 4. і 5. "Заряджень" прийти на побачення завтра, субота - 27. квітня, ц.р., щоб усталити спільно даль-

ний плян праці Камої Редерентури.

Між Бас о'гол. 17,30 біля кінця "Барберіні", звідкіля підійшло в
никійсь затишний льокаль. Не визначую згори, бо не хочу, щоб не було непорс-
умінь при розмежах льокалю.

Слава Україні!

26. квітня 1940.

Ярослав Стецько."

Не цього листа ім. Сціборський також відповів мовчанкою. дивер-
санти різали тоді виглясти з цієї його постави "вимноїки". Вищеведений
улемливий лист Стецька, в якому він просить ім. Сціборського на конферен-
ції в "затишних льокалах", був написаний 26 квітня ц.р. а дні 10 серпня то-
го ж року, самий Бандера, в своїм листі до Бонда, в довгій й з претенсіями
на патетичність, хоч і безграмотній, тираді, написав: "Поки я живий - не до-
пушу, щоб тими захопленими ідеєю членами ОУН, мо виконуючи найдрібніші зав-
дання накладають головами, що все кидають, мало того, що свідомо ведуть
таку працю, що за неї налевно цілі їхні родини переходят наистражніші
муки, а вони з твою свідомістю дальше боряться - щоб ними провадив Сцібор-
ський. Того не буде!"

Так за пару місяців, ім. Сціборський, з кандидата в члени "рево-
люційного проводу" раптом перетворився в "більшевицького агента", а його
особисте життя осмароване огідною клеветою! Чи треба ще додати для
ілюстрації метою і персональних властивостей диверсійної кліки?!

Справа полк. Сумка.

Полк. Сумко - один з найкращих боєвих старшин Української Армії
УСС, організатор Січових Стрільців, активний учасник визвольної боротьби
і герой Базару. По скінченні вільної війни, перебувши у польських табо-
рах, виїздить полк. Сумко закордон, де відновлює контакт зо сл. п. Бондем, вступ-
нає до УВО і вертає до краю, як Крайовий Командант, зазначаючи там на собі во-
рохі репресії. Після другого виїзду закордон, активно вклічується в роботу
ОУН, як провідник і військовий фахівець, виконує різні відповідальні місії
і без перерви стоїть на службі Рукові по сьогоднішній день.

Перед кількома роками, з почину відомого Чуботаріва, у ворожих
ОУН колах інтенсивно ширено версію про те, ніби полк. Сумко вбив полк. Отмар-
штейна. Справа ця була виснажена вже давно, але відновити її було в інтере-
сах польського уряду, який у цей спосіб хотів сконпромітувати палк. Сумка.
В тій порі з під. піса. полк. Сумка, і інших осіб війсьми відповідні публіка-
ції, які вичерпали питання вбивства полк. Отмарштейна й довели, що роблені
у цій справі полк. Сумкові заходи є провокацією.

Про все це диверсанти були дуже добре інформовані. А проте не
здавалися витягнути на світло деннє й цю стару провокативну польську вер-
сію, щоб використати її у своїх деструктивних цілях. Вся ця справа настіль-
ки вже неактуальна й ясна, що вратити до неї взашалі не було би потреби.

Ноїм ж, без уваги на це, зробити відповідь її прихильників до своєї кампанії, супротив ПКЕ, як по зовнішньому, як боротьбі спротиву, заслужені будуть зуміні хипатися за все, навіть до того, що в свій час було діяло боротьби в ОУН спротивозапровадженням "Гуцулів".

Із цього ставиться до тих, Сумка, харківське зброяння й тим, що - подібно, як у лініїку з іншими боротьбами - перед тим, як винести супротиви нового поганії паклає, починає підготувати мати цього по свій бок, вже че подаємо акти, яким діверсантам присвячено, полк. Сумка на відповідальний пост:

"до Пана Полковника У.Сумка"

1/Комітетомо вас, що згодно з рішенням Прорадянських і членів КЕ-їв і просідного актуу ОУН на 3-5 і 73 лір Німецькою херну ОУН по цей і по той бік Салу перебирає Степан Вандера.

2/о того часу, як полк. Адельман подасть своє рішення в цій справі, Ви можете ударами в них організаційний зв'язок тільки безпосередньо.

3/Рішенням Голови ПКЕ-у, яким назначено Вас Прорадянським Організації на цьому терені, уважаємо за необхідне тут, що недопустимо дучити в одних руках керівництво Організації та зв'язок терені та функцій, які Ви виконуєте, з оглядом на характер Вашої праці. Керму Організації на цьому терені, перебере власником Прорадянським з М.С.В.

4/нарів до вас довіра і розуміння доцільність Радкої діяльності в військовій співвідповідності, просимо Вас продовжати за правду і остати на свою пості.

5/Цими спробами погані будуть неминітно о потерпівати в справі Організації на тих теренах буде засудити за діяльність поза організаційним порядком. Зокрема Простір Барбашівський не заступлює Організації.

6/Це підстава вам до відходу від організаційну тайну.

Кропів, діля 11, літнього 1940.

/-/Відомчінський

/-/Вандера Степан."

Як бачимо, діяльність в цьому акті засудити функції полк. Сумка, Вандера тим не менш ускладнє за винчене підкреслити довіррл до нового й доцільність обсадження тим відповідальнішого посту.

Важі 5 травня ц.р. "революційні провідні" знову заявив свою готовість співпрацювати з полк. Сумком і стверджував по черговим слівом.

Щойно, після чого, як діверсанті пересвідчилися, що полк. Сумко знатрим в інших руках не буде, зовсім раптом згадали, що він "вбив" полк. Отмарштейна... На чоргу діяла провокація уже "виспеціалізованим" методом поборування противника шляхом провокації і будь-якої насадки!

На цьому розумі, облакурачами, кинених діверсантами супротиви відповідників членів ПКЕ, замінувшись, ведений діверсантів достаточно наскільки всі факти й обставини, суть, якіх розгорталися провокацією, кампанія діверсантів.

Висновки з попередньо зробить звід сильне членство ОУН. Застановляється, що, якими справіт, вони виневно поставите собі питання: як же де могло статися, що Прорадянській співпрацювало з самими "агентами" і "чигоральниками" лю-

дей, отже що цей Провід усе « таки впродовж довгих літ спромігся бути тим чинником, який в боротьбі й серед надзвичайних труднощів успішно розбудував під кермою сл.п.Вождя Організацію й довів її з первісного гурту кількох осіб до потужного визвольного Руху?!» а поставивши це питання - знайде й правильну відповідь! Воно неминуче прийде до висновку, що ті - які зважилися так безоглядно змінити з багном чесні імена основоположників і керівників Руху й кинути ім так легкодушно того рода обвинувачення - заслуговують на якнайсуровіший осуд.

Р О З Д I Л I I .

Вище вже згадувалось, що сучасна диверсія в ОУН не є ні новим, ні випадковим явищем. Перші познаки її проявилися вже в 1932 році, коли закордон прибув з краю Габрусевич-джон. В самому краю/конкретно у львівськім "Академічнім Домі"/ вже створився тоді гурт людей, серед якого виявлялися нездорові внутрішні прояви та аспірації. З того гурту вийшли й теперішні диверсанти, і саме від нього прибув закордон до Проводу згаданий Габрусевич-джон.

З його прибуттям, у внутрішню атмосферу в ПУН, що характеризувалася діловістю, точним розподілом праці поміж поодинокими його членами, і взаємним довірям - вірвалася нова струя... Габрусевич-джон своїм основним завданням поставив критику. Проти факту самої критики ні сл.п.Вождь, ні члени ПУН нічого не мали, але вимагали, щоб вона була діловою й конкретною. Між тим скоро виявилось, що конкретнісі і діловість органічно несумісні з самою істотою Габрусевича-джона. Всі спроби ангажувати його до праці, бодай в діяльності реалізації тих міркувань, які він висловлював у звязку з діяльністю Організації, не давали ніяких наслідків. Одиноче, що вмів Габрусевич-джон - це безконечно й хаотично говорити. Так говорив він тижнями, місяцями, а далі роками... Сл.п.Вождь робив різні спроби, щоб включити його в позитивну роботу, даючи йому різні призначення. Так за чергою Габрусевич-джон діставав доручення працювати у вишкільній акції членства ОУН, далі провадити ідеологічну діяльність, нарешті дістав призначення на пост Уповноваженого по підготовці Збору Українських Националістів. На всіх цих постах і функціях він не спромігся зробити буквально нічого, і за вісім літ свого перебування закордоном сплодив одну статтю, а в останніх роках багамутну й безграмотну брошурку, під назвою "Місце України в світі" - річ, що може бути справді клясичним зразком примітивного ділетантизму.

Самозрозуміло, що неробство й маунтво Габрусевича-Джона не могло створити йому доброї спінії як у сл.п.Вождя, так і членів ПУН. Але на зміст дальших взаємовідносин вплинуло не тільки це, але в перших місяцях

86

прибуття Габрусевича-Джона виявилося, що він виступав експонентом згаданого гурта "Академічного Дому", який рішив у тому часі вирвати владу з рук дотогочасних керівників ОУН, що походили зо старого кадру Української Військової Організації. Це свою основну ціль згаданий гурт, устами Габрусевича-Джона, намагався обґрунтовувати різними "ідеольгізмами" і "принципами", на ділі ж ішло йому про перебрання керми ОУН на ЗУЗ.

Це своє завдання, гурт реалізував подвійним шляхом: його представники в краю вели кампанію проти тогочасного краєвого проводу ОУН, а ті, що були закордоном - на чолі з Габрусевичом-Джоном - намагалися закріпити свої позиції в ПУН і в його важніших експозитурах. Сл.п. Вождь зasadничо не мав застережень проти введення до провідного активу людей зо згаданого оточення. Але він здавав собі справу, що внутрі-організаційні переміни не можуть бути реалізовані одразу, і що заміна досвідчених провідників незримими людьми, які не мали ні життєвого, ні організаційного досвіду/представники згаданого гурта були переважно студентами й мали по 20-23 роки життя/, не принесе добрих наслідків. Та інакше вони оцінювали себе й свої спроможності!

Внутрі-організаційна ситуація все ускладнілася. Гурт "іртенівців" /від ісевда Габрусевича-Джона - "Іртен"/ рішив піти в своїх домаганнях напролім і створив на власну руку Красову Екзекутиву, що стала в опозицію проти Красової Екзекутиви, призначеної сл.п. Вождем. Сталося отже щось подібне на теперішню диверсію, що виявилася в створенні "революційного проводу"...

Переконавшися, що далі толерувати вчинків "іртенівців" неможливо, сл.п. Вождь скликав т.зв. Віденську конференцію, на якій призначив нову Красову Екзекутиву. З рішенням Віденської конференції, внутрі-організаційні відносини унормувалися. Та ненадовго...

При назірхнім унормованні відносин, Габрусевич зо своїми спільніками фактично не припиняли розміщової роботи. Їх відношення до Проводу й сл.п. Вождя залишалося нецирим і опозиційним. На тлі сучасної тенденції диверсантів використовувати для своїх деструктивних цілей авторитет сл.п. Вождя, не здивим буде тут вказати, що в згаданому періоді/ в 1933 році/ один із теперішніх ватажків диверсії Лебідь заняв на засіданні Красової Екзекутиви, що "полк. Коновалець недається хіба на народнього вчителя, а не на вождя".... Таку то опінію видав сл.п. Вождеві "жовтодзюб"; який вискочив із Гімнації, не спанувавши "премудростей" матури!...

Але знову вийти назарх зо своїми аспіраціями "іртенівці" вже не рімалися, вичікуючи кращих для себе обставин. В періоді 1934-35 р.р. на були вони враження, що обставини вже сприяють організації нового "путчу". В тому часі група "іртенівців" осіла в Берліні, де ввійшла в тісний контакт із Нрим. Ік і тепер, цей останній відограв рімальну роль в підготовці зга-

даного "путчу". Перебіг зраданих подій не буде цілком ясним для читача, коли водночас не спинимося на характеристицю Яриго його ролі в ОУН. Цьому низче й наводимо відповідне місце.

Чужинець/австрійський старшина/Ярий, по розвалі Австро-Угорщини, вступив до Української Армії. По закінченні наших визвольних змагань, він на підставі своїх зв'язків із українськими старшинами, що зачали революційну боротьбу з новою польською окупацією, вступив до УВО.меткий, практичний і зручний в полагодженні різних технічних справ і доручень, він скоро ввійшов до закордонної експозитури УВО і зблишився зо сл.п.вождем. Звідси, після I Конгресу Українських Націоналістів, механічно ставув членом ОУН, хоч по істоті своїй нічого спільного з українським націоналізмом не мав, його не знав і не виявляв до нього жадного глибшого інтересу.

Умовини й сфери розгортання акції УВО, а пізніше ОУН, сприяли тому, що Яри міг закріпити за собою впливове місце в організаційному апараті. І цю обставину він дуже давно зачав використовувати для власних цілей та інтересів. Завдяки цьому, відносини Яриго зо сл.п.Вождем і членами ПУН завжди зазнавали різних труднощів і непорозумінь. Цим відносинам бракувало повного довірря й безпосередності, які самий Яри унеможливлював у стосунках з собою. Коли мова про ставлення Яриго до сл.п.Вождя, то вже в початках між ними зарисувалися розходження, наприклад, змінлива позиція Яриго в часі афери Думіна/. З кожним роком відносини між ними загострювалися, хоч це й не виявлялося назовні. Сл.п.Вождь приходив до переконання, що з певністю покластися на Яриго не може. Але усунені його перешкоджали різні обставини, над якими сл.п.Вождь не міг перейти до порядку дня. Відчуваючи хиткість своїх позицій у Русі, Яри із тим більшою настирливістю й систематичністю намагався їх скріпити - ввесь час претворюючи ситуації, розвязка яких обовязково вимагала би його безпосередньої співучасти, а водночас вразіння, ніби він незаступний на своїм пості.

Для цього він віддавна застосував методу ві.сепарування від агції, а то й цілковитої ліквідації тих членів ОУН, прикмети й дані яких давали йому підставу до підборвання, що вони можуть бути видвиженні Організацією на його місце. А водночас із тим старался підбирати собі людей, матеріально узaleжнюючи їх від себе й послуговуючися ними у своїх цілях не так у характері членів ОУН, як своїх особистих агентів/класичним типом цієї агентури Яриго є Стажів, що недавно зривав зо стіни портрети Вождя й пропонував своїм поміжникам стріlniti в портрет за "премію" 10 фенігів.../

Наразі ще передчасно сказати про Яриго все, що належить. Зазначимо тільки, що його справа ще задовго до смерти сл.п.Вождя перетворилася в пекучу внутрішньо-організаційну проблему, відмукання розвязки якої ком-

тувало сл.п.Вождеві багато часу й уваги. Яри це знати й відчував, і тому в обороні своїх позицій нераз застосовував супроти сл.п.Вождя пресії, що іноді носили характер виразного шантажу. Цим треба пояснити, що часом сл.п. Вождь змушений був застосовувати до нього потягнення, які цілком розминалися з Його власним переконанням, як наприклад парадоксальний факт нагороди Яриго спеціальною грамотою в 1933 році.

Ось загальне тло, яке стрінули "іртенівці" в згаданому періоді в Берліні. між ними й Яром скоро назавися "контакт", в якому одна сторона "розуміла" іншу, при чому кома з них сподівалася "заманеврувати" другу. "Іртенівці" заміряли використати Яриго, щоб дійти через нього до впливів. Натомісъ Яри хотів зробити з них своє знаряддя для обтяження позицій сл.п.Вождя. Знайди, що при нормалізації стосунків німеччина прийде на чергу розв'язка Його проблем, він свідомо піддерживав відповідної розкладові ферменти, маючи намір оперувати "іртенівцями" в двох напрямах/в залежності від обставин/, а саме: або виступати між ними і сл.п.Вождем посередником, і цим скріплювати своє становище; або, у випадку потреби, мати в своїх руках інструмент для пресії на сл.п.Вождеві.

Так створився в Берліні так зв."ініціативний центр", що став увінчанням опозицію до Проводу Українських Націоналістів. Спочатку ця опозиція не мала якихось окреслених форм. "Іртенівці" обмежувалися на випадах супроти поодиноких членів ПУН, витворюючи атмосферу подразнення й безплідної критикоманії. На цей раз у своїй кампанії обрали вони за ціль насамперед інж.Сціборського, а за ним інж.Андрієвського, закидуючи ім то раз помилковість тих чи інших організаційних потягнень, то "ухили" від ідеологічно-програмових зasad, або взагалі речі, до яких ні той ні другий не мали ніякого відношення. Коли мова про Я.Барановського, то, як уже зазначалося, вони тоді не тільки не виступали проти нього, але вважали "своїм" та намагалися інспірювати Його проти сл.п.Вождя. Також і супроти п.Сеника-Грибівського не видвигали вони ніяких замітів, дарма, що це було вже три роки по "архіві", за який сьогодні вони вимагають піддати Його остракизму...

Та всі ці вчинки були тільки "предрідієм" до головної цілі, яку ставили Яри й "іртенівці". Ціль та полягала в тому, щоб або взяти спільними силами сл.п.Вождя "під ноги", і, залишивши йому формальні прерогативи, фактично перебрати всю владу в ОУН до своїх рук/це саме диверсанти хотіли зробити Й з полк.мельником, закликаючи Його "очолювати" Рух, себто бути "королем, що царює, але не кермус"..., або, у випадку відмови сл.п.Вождя піти настріч іх домаганням, цілком ізолятувати Його від Руху. Впродовж двох літ "іртенівці" зондували ґрунт, яка з цих двох можливостей буде найвідповіднішою для їхніх інтересів. І в міру того, як у них не залишалося сумнівів, що волі

сл.п. Вождя вони не зломлять - дозрівав у них плян зведення з Ним остаточного порахунку.

Як це перевести - у "іртенівців" існували різні погляди. досить вказати, що один із них на конференції "ініціативного центру" офіційно заявив/на це мається відповідні протоколи/, що ОУН "не має Вождя". Існували також проекти "заслати" сл.п. Вождя на два роки до Америки, під виглядом організаційної поїздки. Безгледність "іртенівців" ув останній стадії "путчу" дійшла таких меж, що це домагання вони безпосередньо поставили перед сл.п. Вождем. Водночас велася кирина робота й на окупованих землях. На переломі 1935-36 р.р. "іртенівці" прийшли до переконання, що настала пора вітвального "путчу". для цього, при безпосередній участі Яриго, зроблено низку підготовчих заходів. Зокрема, Ярий тайно від сл.п. Вождя, захопив частину організаційного фонду й переслав його при посередництві одного члена закордон, де гроші були зdepоновані в банку, як диспозиційний резерв для путчистів.

З боку сл.п. Вождя і ПУН у свою чергу весь час провадилася обсервація цієї розкладової акції. Піддавши ситуацію генеральній ецінці, сл.п. Вождь вирішив зломити путч. Допоміг цьому зокрема Я.Барановський, чим і стягнув на себе ненависть теперішніх диверсантів. Подібно, як і тепер, реакція ПУН була короткою і рішучою. Габрусевича-Іртена наказом сл.п. Вождя усунено від усіх справ і вислано на провінцію; за чергову розігнано інших учасників групи й застосовано супроти них різні організаційні репресії. Побачивши, що справа заноситься на катастрофу, самий Яри зрадив путчистів, негайно "переорієнтувався", склав повинну перед сл.п. Вождем, і самий уявився ліквідувати "іртенівщину". Відповідні заходи були застосовані й до того гурту "іртенівців", що перебували на окупованих землях. Так покінчила-ся чергова спроба Габрусевича-Джона й спільників зірвати внутрішній порядок в Організації.

В наступних по цьому роках і по моральнім заломання "іртенівщини", що скомпромітувалася перед членством ОУН, в Організації наступив спокій. Щоправда, залишки "іртенівщини" ще й пізніше робили Краєвій Екзекутиві на ЗУЗ різні труднощі в роботі, але це все ж не мало якогось поважнішого значення для цілості організаційних справ. Проблема самого Яриго продовжувала залишатися в ПУН на порядку дня, але скуність обставин і на цей раз перешкодила радикальній її розвязці. Докінчично її сл.п. Вождь мав на увазі після відbutтя II Великого Збору українських націоналістів, до якого вже від довшого часу підготовлювався. Реалізувати це завдання перешкодила сл.п. Вождеві Його смерть..

Проте первні, що спричинювали згадані розкладові явища, продов-

аували живетіти в щілинах організаційного організму. посім цих розкладових первнів по старому був обмежений і дуже специфічний своїм успосібленням гурт людей із "Академічного Дому" у Львові. В році 1937 вийшов із тюрми Стецько-Карбович, що був одним із найвиразніших представників "іртенівщини". З його появою знову почалися ферменти тих самих деструктивних тенденцій, які він своїми інтригами й невірним насвітленням фактів намагався якнайбільше посилити.

В розпорядимості ПУН мається оригінальний лист Краєвого Провідника ОУН на ЗУЗ Турама Грабовського, де знаходимо загальну характеристику розкладових процесів, що відновилися в міжчасі 1936-39 р.р. Підкреслюємо, що цей той самий Краєвий Провідник, що - як уже згадувалося - згинув по повороті з закордону до краю, і якого диверсанти брехливо намагаються представити за свого однодумця, та зокрема роблять брудні натяки, ніби в його смерті завинив п.п. Сеник-Грибівський і Я.Барановський. Лист цей у копії був адресований до одного з теперішніх диверсантів О.Томки, що перебував у тому часі в Данцигу для зв'язку з ЗУЗ. Згаданому О.Томці, Краєвий Провідник доручав/що особливо важно вказати в цім місці/переслати цього листа на ЗУЗ. Натомісъ оригінал листа збережений був у Відні. З листа бачимо, як правильно сл.п. Турам-Грабовський оцінював знову витворювану теперішніми диверсантами ситуацію, і як різко осуджував їх деструктивізм, домагаючися підпорядковання Божеві й ПУН.

Лист писаний кодом, до якого низче подаємо пояснення:

Батько: Голєва ПУН

Віра: Віденська

Берта: Берлін

родина, родинний: організація, організаційний

Вася: Я.Барановський

Суджений: Сеник-Грибівський

Мушка: Стецько

родинний візд: II Великий Збір

Данко: Данциг

Декан: Задній

хороба, захорувати: арешт

Метек: Турам-Грабовський.

"Мій Дорогий!

31.5.1939 р.

Напевно дивується, що пишу звідсіда до Тебе. Не знаю, чи дістав Ти листа, що його до Тебе написав я перед відіздом до Батька. Якщо Ти дістав, буде Тобі зрозуміле місце моєго теперішнього проживання. Я тут вже десять днів. Був я у Віри, Берти та в інших знайомих. Моя можливість розглянутися в тутешніх відносинах, розмовляв з низкою осіб, цікавився теж Твоїми знайомими, чи про них Ти мені згадував. Самособою, найдокладніше говорив я з Баффем. Представив Йому всі наші болі - про них Ти знаєш - та просив його, щоб висказав свою думку про ці речі. Батько спокійно вислухав все та остаточно заявив ось таке, жадаючи, щоб я подав це до відема всім нашим знайомим і цілій родині: Батько з своєю найближчою родиною живе в цілковитій гармонії. Між ним і його оточенням нема ніяких розбіжностей. Якщо б були, то хіба тільки на тлі прямування якнайкраче поставити родинні справи/ підкрес-

лення Ред./. Нема мови про те, щоб поміж ним і Басею та її судженням були непорозуміння, що до сумнівів його відносно особистої вартості цієї пари. Навпаки, зовсім вірить їм та думає, що найгірше, що може бути під сучасний момент, коли рішастіся доля цілого нашого боду, то внутрішні сварки й психоза взаємного недовірря, що може розсадити нас знутра саме тоді, коли коначно якнайбільше зіднатися./підкреслення Ред./.

Перебуваючи в тутешніх кругах перед знайомих Берти й Біри, а також серед чільних утікачів, муши ствердити, що серед всіх них нема цієї атмосфери недовірря, як у нас/підкреслення Ред./, а якщо хто видвигає ці заекди, що в нас курсують, то хіба гетьманці, на те, щоб бити по нас. З цілою певністю міг я ствердити, що мушка має дуже поважне становище, таке, що йому найбільше відповідає, то ж дивно було б мені, коли б Бур він невдоволений. Зрештою буду бачитися з ним за місць і переконатися про те особисто. Засадничі справи будуть вирішені на родиннім візді, що відбудеться в найкоротшому часі. Склад його й предложені мені провідні думки й матеріали до нього дають запоруку, що буде він поставлений на відповідному рівні. Зрештою відповідає за нього особа, що її Ти дуже жануєш і що їй найбільш з усіх знаних мені осіб довірюєш. Отже думаю, що цей факт повинен Тобі вистарчити для оцінки, що зізд цей не буде шопкою.

Якщо будуть у нас якісь сумнівні справи - розвяже їх зізд і Батька. Я вірювати з Батьком не думаю/підкрес.Ред./. Представив я Йому всі справи в цілій їхній повноті, не завивавши нічого в папір. За добро родини відповідає він перед Богом і в його руках лежить остаточне вирішення. По його вирішенні уважаю справу за розвязану. Зрештою, не лишив я Тобі ніяких сумнівів щодо моого становища в цій справі/підкрес.Ред./. Тепер уважаю своїм обов'язком зліквідувати психозу недовірря і підозрінь, що розпаномилася в родині, і щонайгірше, зпоміж вузького кружка розійшлася в широкі маси. Уважаю цю психозу небезпечнішою від фаланги зрадників, бо я розкладає вона нас знутра. Сам знаєш, до чого довела вона у випадку Миеого. Щоб завести остаточно в тих справах порядок, заряджу, що слідує: закинути всякі розмови на тему з членами родини, а тимбільше зпоза родини на тему внутрішніх непорозумінь, і заказую кидати та розповсюджувати підозріння на людей, що занімають якесь становище в нашій родині, як довго вони не засуджені. Це зарядження відноситься в першій мірі до Басі та її судженого/підкр.Ред./. Повідомляю Тебе, що Данко належить до сфери впливу Басі й Твоє становище відносно неї мусить бути вияснене. Або Ти ідеш даліше, чи залишаєшся там, і тоді будеш під протекторатом Басі й мусим ії респектувати, або вертаєшся, і тоді співпрацюєш зо мною. Іншого виходу нема. Отець декан зле вробив, не поїхавши тоді, коли його кликано, бо стратив через те можливість дістатися на курс і зчинив тут велику халепу. Коли відносно Тебе спротивився я Твоєму візирові від Данка - мало це своє значення, бо ішло мені про те, щоб на випадок, якщо не буде можна стрінутися з Батьком, делегувати Тобі цю справу, тобо заліщення. Отци декана не мало ніякої підстави. Докладаю всіх старань, щоб витягнути Вас з гостини в Данка, та не знаю, як скоро все те вдастся. Працуйте в терені що сили, а передовсім не вдавайтесь в заговори проти родини/підкр. Ред./. Лякаюся, що саме тепер, коли приїхав новий гість до Данка, Ви будете снувати безконечне павутиння спліток/підкрес.Ред./. Займітесь чимсь, працюйте десь, бо немає нічого гіршого, як брак зайняття. Це людей деморалізує. Шкода мені Твоєї судженої. Що Ви теж допустили до того, що вона, хоч так відпорна на хороби, таки захоріла! Також напишіть мені, чи припадково хороба моєї сестри не взяла своєго початку від Вас. Це було б з різних причин для нас цікаве. Тепер в сезоні ... на літовище. Думаю, що тепер там у Вас над морем мусить бути гарно. У мене тут також гарна погода, але завтра вже мушу вертати додому. Обов'язки кличуть. Кланяйтесь від мене. Єрі й повідоміть його про зміст листа. Не забувайте про мене. Тисну Твою руку,

Метек."

Зміст листа Краєвого Провідника ОУН на ЗУЗ Турама-Грабовського свідчить, що він пророчо відчував наслідки, до яких дійдуть диверсанти, про-

тивився всіх цих затіям і наказував берегти організаційний лад. Цей документ є чи не найсильнішим аргументом вини диверсантів перед Вождем і П.У.Н. а одночас доказом, що вони не спіралися на здорових краєвих елементах і що Краєва Екзекутива З.У.З. ставилася до їхньої акції негативно.

З вибухом війни й катастрофою Польщі, з масою політичних звязків, що вирвалися на волю й перейшли на наші Західні Okрайни, прибули й співзвучні "іртенивщині" елементи. З цим моментом розкладова акція Габрусевича-Джона й Стецька-Карбовича оживилася. Поза Проводом ПУН, вони негайно навязали звязки з цими елементами, пішла в рух широка кампанія інтриг, в якій у невірній й тенденційній формі змальовувано стан ув Організації. Особливу увагу звернено зокрема на ангажування Бандери до проектованої диверсії, сугеруючи Йому, що саме він покликаний на роль фактичного "вождя". Вся ця тайна розкладова робота провадилася під гаслом: "відрвати владу!" Так прийшло до відомого "акту" 10 лютого, яким створено "революційний провід". Диверсія стала довершеним фактом. Її дальший перебіг відомий уже з Розділу I-го наших матеріалів.

В закінченні розгляду причин і перебігу диверсії, необхідно вказати, що при всьому деструктивізмі диверсантів, вони ніколи не зважилися б на виступ проти Вождя й ПУН, і не малиб практичної можливості це зробити, коли б їх не підтримав Яри. Саме тому, Його трéба вважати за головний "мотор" диверсії, в якому зосередилися всі її пружини. Він інструктував диверсантів, підготовив для них ґрунт і забезпечив диверсію фондами. Не буде перебільшенням ствердити, що як Бандера, так і інші "вожді" є тільки марionетками/хоч самі не здають собі в тому справи!/, якими дірєгує зпоза скуліс Яри.

Перебравши владу в СУН після смерти сл.п. Вождя, полк. А. Мельник залишив до часу II Великого Збору той склад ПУН, який існував при житті сл.п. Вождя. Тим самим у Проводі залишився Й Яри. Але вже по короткім часі, Вождь зорієнтувався, що з себе він уявляє до метод, які продовжував застосовувати Яри в організаційній акції й відносинах, Вождь поставився дуже рімучо. Основним моментом зокрема був свідомий й систематичний саботаж Яриго діти Вождеві справоздання з фондів, які перебували в Його диспозиції. Як уже згадувалось, цей момент був рішальний й у відомому листі Вождя до ПУН, в якому він грозив резигнацією, коли не будуть виконані Його домагання. Яри прийшов до висновку, що до чогось зближається катастрофа...

На II ВЗУН Вождь усунув Яриго з Президії ПУН, це було для нього

останнім "моменто". Після цього, якщо у присутності інших членів ОУН вітвірто заливав: "Паноне, буде війна!" Еже тоді він мав на увазі інструмент діверсії. тім гъда, що в умовах заогнених внутрішніх відносин, йому легче буде відъести від себе "Дамоклів меч", що зъясув усе над ним, і виказати відповідну пресію на Вождеві; коли ж би це не вдалося, то існував на його думку, що інший далекий вихід - усунути Вождя й поставити на його місце маріонетку в образі Бандери. Між цими двома можливостями він маневрував низку місців, коли діверсія стала вже доказаним фактам, то раз пропонуючи Вождеві своє посередництво, то знову же більше загострюючи організаційні відносини. Показалося, що у всіх цих маневрах, якщо зажало мало знати Вождя, його твердість і неблагодарність у збереженні організаційного ладу та здорових внутрішніх відносин у лоні ОУН. Вождь поставив Ярого перед суд ОУН за грошеві зловживання. Цим завершився епільог Ярого в ОУН: він став членом "революційного проводу"...

Для вичерпання теми, залишається дати міліони того середовища, з якого виходили згадані пущі 1932 - 36 рр. і сучасна діверсія.

Перше, що кидается у вічі при розгляді вчинків і інтенций діверсантів, це те, що в ній повністю відсутнія якісь ідейні ідеологічні, програмові та тактичні моменти. Отже не на тлі яких необуті засадничіх розходжень протиставилися діверсанти Вождеві й Проводові. Відчуваючи те, вони устремилися піром своєго "ідеолога" Стецька спрощі намагаються видигати низку політичних і тактичних причин, що ніби упідставили їх деструктивний вчинок, розводять демагогічні теревені про "частоту генеральної лінії ОУН", і т.д. Але вся їхня аргументація настільки безпомічна, наївна й підтіка, що при найбільшій обективності годі поставиться до неї бодай із мінімальною дозовою поваги. І саме в цьому вся катальність поезії діверсантів, а водночас і увесь внутрішній трагізм самої діверсії!

В історії політичних рухів страйкуючи чимало винаходів внутрішніх позицій, фракційності й навіть діверсій. Але майже скрізь і завжди в подібних випадках їх причиною була якісь суттєві моменти ідеологічно-програмового, чи тактичного порядку. Саме ця обставина іноді спричинювалася навіть до оздоровлення і активізації даного політичного руху, чи організації. Цього не бачимо у внутрі-організаційній діверсії ОУН. Ціла вона - в своєму підкладі, змісті та інтенціях - уявляє з себе голий деструктивізм і анархізм.

Цей підклад, або, правильніше сказати, цілковитий його брак, зумовлює й нік внутрішній зміст діверсії, так і ті, просто застрашуючі аморальні методи, що їх застосовують діверсанти в боротьбі з Вождем і ОУН - вводячи цілу діверсію до безоглядної кампанії проти осіб. Наскільки під-

стайні їх виступи супроти поодиноких осіб - про це читач міг уже виробити собі правильний погляд. Тут хіба ще додамо: побіч Вожди, в ОУН стоять такі визначні особистості, як ген.ген. Зелінський, Капустянський, Курманович, дальнє основоположники Руху та Мого здоровий організаційний актив.

Коли прийняти версії диверсантів, то треба припустити подвійну можливість. Або всі ці люди справді шкідники й нездари; тоді виринає питання: яким же це чином, при таких провідниках, ОУН усем таки росла й розвивалася? Во є навіть при найбільших оцінках заслуг диверсантів у тому напрямі, що є прийняти, щоб Рух творився і ріс тільки завдяки Бандері й Стецькам?.. Цю суперечність диверсанти відчувають і твердять, що провідний актив ОУН нонавіть під "шкідництвом" впливи. Але чи дійсно могло статися, щоб цих багатих життєвим, боевим, революційним і організаційним досвідом людей, справді могла "опутати" одна особа - скажім Я. Варановський, навіть коли б він справді посідав приписувані йому диверсантами "демонічні" властивості?!

Трагізм диверсії та її авторів ще у тому, що застосовуючи в боротьбі з Вождем і ПУН засоби, яких можна навчитися хіба з поліційної криміналістики - диверсанти зо спокійним сумлінням продовжують промовідь про персональну мораль і організаційну стику! маємо тут на увазі видану диверсантами енунціацію під назвою "За чесні методи у внутрішній політичній боротьбі". По зазнайомленні з нею насувається драмення: або диверсанти в своїй злості роблять свідомі злочини, або під сугестіями самозабріханості дійшли до того стану, коли вже самі не здібні знати справоздання зо своїх діянь.

З поданих матеріалів, читач може собі все виробити врамення з цих "чистих методів" диверсантів. Але на поданих доказах і фактах, їх злочинні дії далеко не кінчаються. ПУН диспонує матеріалом, який свідчить, що брудну кампанію інтриг і клевети вони повели й серед чужих чинників. В свій час буде зможа про це говорити конкретно. В цім місці лише зазначимо, що одна з "хрустально-чистих" постатей диверсії - Стецько-Карбович подав до урядових італійських чинників листа, що свою безглуздністю, нікчемністю та деструктивізмом є чи не найбільше маркантним "твором" диверсантів. ПУН посідає згадані листи з оригінальним підписом Стецька-Карбовича й фотокопії з них. В звязку з цим, Референтура Пропаганди ПУН видала свого часу до відома членства наступний комунікат:

"Комунікат.

В цих днях, через певну установу, керівні чинники ОУН одержали оригінальні листи члена "революційного проводу" Стецька-Карбовича, які він передав до італійського міністерства закордонних справ у Римі. Згадані листи Стецько власноручно підписав призвіщем, яке він мав на паспорті де в часі свого перебування в Італії, а саме - Белендис.

В цих листах Стецько-Белендис незгідно з правдю інформує італійське міністерство закордонних справ про події в ОУН, що звязані з ді-

версією Бандери, виступає проти Голови Проводу Українських Націоналістів, і намагається рекламиувати "революційний провід" в якості керівника й презентанта Націоналістичного Руху.

До листів ще доданий реєстр обвинувачень під адресою п.Барановського - спрепарованих у непристойній, негідній, необґрунтованій і засадничонедопустимій для уміття перед чужими чинниками формі.Крім цього, залишено енунціацію Бандери з дня 30 серпня б.р.

Коли до цього ще додати, що всі згадані матеріали, які переслав Стецько-Белендис до італійського міністерства закордонних справ, писані на німецькій безграмотній мові й неохайні своїм зовнішнім виглядом - то враження, яке міг би спричинити згаданий "дипломатичний" акт "революційного проводу" серед італійських урядових чинників не потребуватиме окремого вияснення...

Яку ціль переслідували диверсанти в своїй черговій злочинні вихватці, а зокрема - яке взагалі відношення до порушуваних у листах Стецько-Белендиса справ ОУН має італійський уряд - на це питання самі диверсанти напевно не зможуть дати відповіді! Цей іх, справді геростратський учинок, що в своїх наслідках тільки зможе пошкодити цілоукраїнські українські справи, треба вважати хіба за сліпий відрух пімсти, що виявилася в бажанні захистити префектів Полови Проводу Українських Націоналістів у руках урядових колах Італії та водночас здезавувати представника ОУН на тому терені.

В своїх енунціаціях, "революційний провід" часто запевняє, що він засадничо відкидає можливість втягнення до справ ОУН зовнішніх чинників. Низка фактів, доконаних "революційним проводом"/нам відомі денунціації Джона/ та інших на другому терені/прерочно свідчать, що ці його теоретичні декларації цілком розминаються з практикою. Викриття орігінальних листів Стецько-Белендиса вже докumentально засвідчує деструктивізм "революційного проводу" та ті руїнницькі методи, якими він послуговується в своїй акції.

Висновки з інтервенції диверсантів перед італійськими колами, ПУН залишає членству ОУН, вказуючи зо свого боку, що вихватку Стецько-Белендиса їїді інакше розглядати, як злочин, що водночас божевілля.

II жовтня 1940 року

Постій.

Реф.Проп.ПУН."

І ці люди говорять "про чисті методи"!

На вищезгадану енунціацію "За чесні методи у внутрішній боротьбі", відповідати по суті не будемо, бо в ній не знаходимо нічого нового, понад те, що вже давніше сказали диверсанти. Торкнемось лише одного їх аргументу, який вони використовують у цій енунціації. мова про статті інш. Сціборського в часі процесу Перацького, де він гльорифікував Бандеру та інших учасників процесу. Порівнюючи тодішні погляди й думки інш. Сціборського з сучасними характеристиками диверсантів, що їх подав Пробід, автор енунціації намагається ствердити непослідовність ПУН. Цей аргумент занадто хиткий, щоб треба його було довше збивати.

Фактом є, що в часі процесу Перацького, пропаганда ОУН робила все можливе для популяризації учасників процесу й оточення їх імен авреолям серед української суспільності. Саме по собі, таке пропагандивне ставлення справи було цілком льогічне і природне, а водночас й необхідне. момент цієї необхідності підкреслюємо тому, що ПУН здавав собі тоді справу, що завдяки зізнанням Малюци та іншим невдалим потягненням - самий

процес боляче, вдарить по організації. Дефекти, що виникли на процесі, підхопили зовнішні вороги й внутрішні противники для провокативної кампанії проти ОУН. Самозрозуміло, що в цих сюставниках пропаганда ОУН мусіла перевносити центр справи на моральне - ісихаючі гічні у площину, скрімлючи в цей спосіб позицію ОУН серед української суспільності. А зрештою, позитивні оцінки заслуговувала сама поставка Бандери на процесі, чого ПУН не заперечує й тепер. Це було його обов'язком і він цей обов'язок виконав. На процесі, Бандера виконувачі свій обов'язок робив, "обро для Організації" й мав від неї мавіть відповідальнє признання. Тепер ж він чинить зло, то якого ПУН застосовує оцінку, на яку це зло заслуговане. Аморальність диверсантів сумні в ілюзії полагає, що зо своїх попередніх позитивних вчинків, вони хотять зробити якесь "булу" на відпущення всіх майбутніх гріхів і спекулюють цією "булою" в своїх деструктивних цілях!

Вертимося до характеристики середовища, з якого вийшла диверсія, вкажемо, що диверсанти оперують двома основними аргументами. Перший із них - до заради стоять націоналістична молодь; а другий, - що вони, мовляв, "представляють революцію і край", тоді як ПУН складається з "емігрантів". Звідси поділ на так зв. "краєвих революціонерів" і "емігрантів".

Стверджуємо, що ні перше, ні друге не відповідає дійсності, та її фактам. Як уже згадували, середовищем, в якому виникли диверсійні елементи, був "академічний дім". Беремо цю назву в знаках наведення не для того, щоб зневажити відому установу, якій Националістичний Рух справді чимало завдячує. Звідси вирости й вийшли настрічу житті й боротьбі, кадри молодого націоналістичного антигу, що діє тепер у вірі, вірності й посвяті поваги службу Українській нації і ОУН.

Зовсім інше значення має "академічний дім"/в знаках наведення/, а власне кілька цієї кімнат, де колись, згрувалося кілька осіб, які з більшого часу перетворилися в кліку - з усіма прикметами й властивостями ієдерової ексклюзивності, замкненості й деструктивізму, що характеризує кожну кліку взагалі. Цих кілька людей - це й є сучасна диверсія. Якщо би стіни цих кімнат "академічного дому" вміли говорити, то вони розповіли би докладно про те, яким то парадоксальним способом кинене в тих кімнатах здорове насіння дало згодом трійливий плід.

Лихо почалося з того, що жінки згаданих кімнат занадто вчасно й безкритично зачали плакати в собі прилягнув дужку, що тільки вони сіль землі - альфа й омега Националістичного Руху; що досить ім тільки "захотіти", як усе ставатиме по їхній волі. Ім не приходила до голови думка, що все те, що робилося й думалося в "академічному дому" - це тільки і очаток, за яким прийдуть важчі часи, а з ними й неспівірно більші вимоги до прорві днік і в Националістичного Руху. Вони випускали з під уваги, що в тих

перспективних часах націоналістичного провідника відрізнятиме від оточення не тільки діалектична фраза й неокреслене поняття "характеру"/до чого привело це поняття - бачимо тепер!/, а насамперед більші життєві горизонти, більша відповідальність за себе й других, більше знання, і - додамо де з натиском - більша непокинута вірність організаційним засадам та Вождеві Руху.

Але було в тих початкових часах щось, що закривало браки горизонтів, знання, досвіду, загальної і політичної культури. Тим, що ці недостатні прикривало, був насамперед свіжий юнацький темперамент і жага жертвеного чину. Було ще щось, що прикривало ці браки: сл. п. Вождь і Провід Українських Националістів, які не тільки репрезентували Рух, але своєю будівничою роботою замінили неприємних/для мешканців кімнат згаданого "дому"/річей, і не давали здоровому здвигові націоналістичної мелоді обернутися в безвідповідальну пайдократію.

Та часі минали... А з ним і українське життя не стояло на місці! Перед Націоналістичним Рухом стали, по розбурханні широких шарів громадянства нашою Ідеєю, такі труднощі, які далеко перевищували сили мешканців академічних кімнат, до вже звикли вважати себе не інакше, як "маршалими" революції. Сл. п. Вождеві й Проводові стало ясним, що завдання Руху переросли студенські масштаби і що згадані "маршали" тільки тоді могли буть його очолювати в краї, якщо у тверезому почутті своїх більше, ніж скромних, сил і спроможностей - будуть якнайбільше вчитися. Вчитися з життя й з книжок, щоб бути здібними до тих справді творчих зусиль, які чекають будівничих нового життя тепер і у майбутньому.

Цього життєвого закону "маршали" зрозуміти не могли й не хотіли. Навпаки, з бігом часу вони ставали все більше зарозумілими, претенсійними і непримиримими в своїй обмеженості, яку звели до догми. Так у цьому середовищі виплекався спеціальний тип "превідника", який все знає, хоч мало розуміє, і все зробить, хоч нічого поважного не потрапить. Відомо, що того роду "провідники" більше всього бояться людей, в яких бачать конкурентів. Для них наїстрамінкою думка, що хтось може поставити їх у тінь. Це стало тим, на якому зросла "культура" клікарської замкненості внутрі, та інтригантства й аморальних методів супроти оточення/кліки/.

З цього тла міг уже легко сформуватися тип кандидатів на "вождів", що хотять правити Україною, не маючи про неї уяви/поза двома-трьома повітами/, і "ідеольогів", що перечитавши кілька вимідкових книжок та написавши кілька напівграмотних еліборатів готові, все бути "духовими провідниками" Нації.

З правила, клікарство с прямим вислідом почуття меншевартости

тих, хто складає кілку, щоє спільними силами боронити себе перед оточеним. При всьому альянсі диверсантів - вони підсвідомо відчувають свою меншість і обмеженість власних спроможностей. Саме тому іх гурт від літ намагався якнайтісніше замкнути себе в лоні ОУН. Основними критеріями приналежності до цього гурту є спільна гімназійльна лавка, спільна кімната згаданого "академічного дому", спільна тюремна келія, і спільна екзекутива. Хто відповідає цим критеріям - той "свій хлоп" і "друзь"... В диверсійній спілці існує своєрідна мораль і особлива здатність до порозуміння, подібно, як уміють непомітними знаками порозуміватися між собою масони. Все інше в ОУН, що поза цією спілкою, що було перед нею, чи після неї - це вже тільки "оточення", яке треба "опановувати"...

Є ще одна познака, яку диверсанди вважають рішальною в своїх критеріях і підході до членів ОУН. Силою обставин, вони перейшли польські слідства, тюми й табори. Ці польські переслідування уважають вони своєрідним актом висвячення їх на непомильних і недоторкальних "жреців" революції. Ще краще, коли даний кандидат до гурту сидів із "жрецями" в одній тюремній келії, попав до неї з' того самого процесу, або працював ув одній із ними екзекутиві.

Хто відповідає цим критеріям - той може рахувати у диверсантів на патент "краєвого революціонера", і то навіть тоді, коли він давним-давно перебуває закордоном/наприклад, Габрусевич-Деон, що виїхав з краю перед 8 роками; або Стецько-Карбович, який поза краєм понад 3 роки, не говорячи про "революціонерів" Яриго й Стакова/. Все інше - "емігрантіна"...

Виглядає це гумористично, але в цьому твердження немає й тіні наруги над правдю. Це найкраще виявляється, коли взяти під увагу оцінку диверсантів, яку вони дають поодиноким членам Проводу й самому Божеві. Не заперечуємо, що диверсантам довелося чимало пережити на службі Рухові. Але коли порівняти це пережите з тим, що перейшли за останніх 20 літ в своєму житті члени ПУН, то таке порівняння вийде справді неспівімірне! В цій історії знайдемо й ризико миттим у довгих роках бової слави, і пролиту кров, і табори, і тюми, і жертви, і поневірність. Найкращим символом цих не-рояльств, самий Вождь - воїн, політичний візень і мученик. Чи було це тільки колись?.. А і - це триває дотепер! Мало хто знає/бо це не рекламиється/ й цим не спекулюється на зразках диверсантів/, скільки то разів вже в останніх роках арештувано, перекидувано через нелегальні граници, візено в тюрях і переслідувано під дегтярником ворогів не одного з членів ПУН, що ніколи, ні на один момент по сьогодні не переривали своєї жертвою праці й якнайтіснішого духовного й чинного звязку з Рідними Землями.

Диверсійна кліма це все дуже добре знає! Але це не має для неї найменшого значення! Во то все було поза нею! Одіннити це вона готова тіль-

ки при одній умові: коли би даний член ОУН пішов тільки на руку. Тоді так - він мавби вигляди попасти в категорію "жреців революції" й "краєвих революціонерів", як наприклад - Яри, що на українській землі був перед 20-тими роками й то випадково...

Знаючи отаманію природу, властивості й привмети диверсійної кліки, стане ясним, що вона неминуче засуджена на ізоляцію в Русі. Зраз в ії орбіті ще перебувають деякі елементи з поза гурту "академічного дому", до яких ще не дійшла оздоровлюча акція Проводу, що ділає не тільки як суворий суддя, але й як добрий педагог. З перших ударів П.Н по диверсії, від неї зачали відходити люди, що попали туди під впливом цемагогії й не-знання фактичних обставин. І не улягає сумнівів, що цей процес відсівання від диверсійної кліки всього здорового, що випадково перебуває в ії орбіті, поступатиме все швидше й глибше.

Як розуміють і сприймають диверсію ті самі краєві революціонери, на монопольне представництво яких претендуєть диверсанти, свідчить відтвреткий лист 25 політичних в'язнів, що мають в загальній сумі до 70 років тюрми /д'ято з них по 15, 9 літ, і т.д./:

"До Степана Бандери й його спільніків.

"Не дуріть братів ваших,
"Що Ви на те, щоб панувати"...

Ми, низові карні члени ОУН, з тяжким болем в серці прийняли вістку про бунт гурту львівських студентів проти найвищого українського авторитету - Бождя Националістичного Руху Андрія Мельника й проти Проводу Українських Националістів.

В такі тікні часи для Української Нації, в такий рішаючий для неї момент, ви - зо сліпої низької амбітності, карієровості й заскорузlosti - робите історичний злочин перед Україною, розбиваєте ОУН та намагаєтесь ширити серед ії карного членства за-колот брехнями і підгавством. В своїх баламутних виступах і лекціях стосуєте методи львівських перекупок, а не українських революціонерів!

Тепер ми бачимо, що навіть на вищих становищах ув ОУН були шкідники, а їх "революційна робота" - це звичайна анархія. Ці шкідники - ви! ваш бунт і методи йдуть тільки на користь воогів!

Тим тяжче нам це пережирати, що - на жаль - між вами є такі, які декому з нас "викладали" про карність, безінтересовність, безоглядне довір'я й відданість Бождеві й Проводові Українських Националістів, а на думці напевно мали себе в якості "воїнів". Ви в цих випадках слішно осуджували безвідповідальність, критикоманство, амбіціонерство, інтриганство, отаманізму, загумінковість і т.д., що в українській історії й ув останніх визвольних змаганнях дали основу для підліх егоїстичних одиниць до анархії й бунту проти влади та ії авторитету. А водночас самі робите той самий злочин і з тих самих причин - прикриваючися шарушком скромності й невинності, на якім віписаний рахунок відсиджених днів у подільському криміналі...

В своїх домаганнях влади, ви висуваєте на рахунок своїх заслуг те, що сиділи в тюрмі /чи всеї з того дивоглядного "революційного проводу", і як - це ще окреме питання!/. І просто в нікчемний спосіб торгуєте цими заслугами. За ціну кількох років тюрми - ви хочете "купити" найвищі провідні пости в Русі.

А чи знаєте Ви, що ще живуть ті, які не на тюремних сінни-

ках, а в багатих окопах - голі, голодні й босі - десятковані тибом, при свисті ревават і куль довгі роки вісімдесятого карно несли пралор Українською Революції та, побувавши після цього в польських таборах, члік твердо витривало по цей час стоять при цьому прaporі! Чи знаєте ви, що тисячі й тисячі з них упали в боротьбі з ворогами геройчно смерто чи під я брю, розстріляно, або вислано на довгі роки на ділсне ганті в московських таборах?! Ось - де справжні герой народу України!

Це всин залишив по собі Жрути, зимовий Покій, створили міт УВО - ОУН, що в пестрахом ворогів. Де були ви в той час, як вони в боротьбі й поневірнях будували Націоналістичний Рух?! І чи не відомо вам, що сьме з таких людей складається наш Провід, з Андрієм Мельником на чолі? Це не дастесь вам затаїти, або сплюгавити низькою, підлом брехнею! В порівнанні до величі куха й творчих здобутків цих людей - ви тільки дрібні, тмішні карлики, що хочете авторекламою надути себе з жабо до величності воли!

Судження в тюрмі - це справді чин, але ще не запорука твердого характеру і не право до безвідповідальності анархії. Багато з нас, тут підписаных, симіло з вами в тюрмі й мали нагоду бачити "геройства"тих, що кончались за титулами "вождів"... Отже не беріть монополію на українських політичних вязнів, бо ви ж тільки маленька групка з "академічного дому" у Львові! А скільки є політичних вязнів поза вами - тут, в советських тюрмах і засланнях? Чи знаєте ви, скільки політичних вязнів - не хворих на мегальоманію - стоїть проти Вас, на вірній службі Революції й її Вождів?

Знайдите ж міру в своїй брехні! Де ж вата "безінтересовність"?! Де ж ваши проповіди: "не хочемо ні сларі, ні зашпаті"?

Багатьох Революція змусила, але ви з боченці і Революції, що зблудили з її простолінійного шаху. З безпосередньої стачності з вами, з вашими "оскарженнями", претенсіями й хоробливою амбітністю - приходимо до висновку, що ви ніколи й не були справжніми націоналістами. Всі вами добої вчинки найчастіше спонукалися бажанням стати "історичними постаками", прагненням до реклами й слави.

Для цих своїх претенсій, ви шукаєте тепер "ідеологічного", морального й формального об'єднання. Вилучаєте для цього купи брехливих ляточок, перекручуете дійсність та історію, фальшуете документи й кидаете страшні обвинувачення в національній зраді тим людям, що від десятиліть чесно, віддаває й корисно працюють над розбудовою Надічного Руху. А чи забули, що саме з нашого середовища вийшов Наконі, і - ось як зовсім неправильно - Горбовий?! Вони зрадили нас, а ви зрадили Вождя!

Ми добре знаємо, що час ніколи не спонукає манія захоплення влади. Цю манію ви тільки викликали в "академічному домі", формували її в тверезному безділі - не заставовлюючи критично надтим, чи доросли до цієї влади. І спирнені її - по розвали Польщі й звільненні з тюрем - випустили, клешниці зубами, в анархію. Недарма в ваш власний "ідеальє" Стелько-Горбович вважав рашу кліку "тічкою головних ворків"..., в цім опресленні - ціла історія ваша! Бародом виши, літ ви намагалися зломити волю сл.п. Вождя, - іменем якого ви тепер сподівалися зломити Його наступника. І сьогодні засвічено!

В безсоній нічі, ви зрадяєте тепер за стін портрети Вождя - того первого з наїзів українців, що утворив збройну силу Задії, бів одним із котрих германські каратели всіх Архівів в ІІ війні, формував підпільну і підпільну УВО і заплатив за свою жертвенну службу доврими роками тюрми. Імена прох плакальців, що зважилися на ці вар-

варські вчинки, ми знаємо й ні коми їх не забудемо! Будьте ж послідовні й позісте собі портрет гуляйлільського "батька Махна". Це буде справді в аш образ...

Добре знаємо, що між вами є і такі збламучені, які самі не знають, що творять. До них тільки й звертаємося. В ім'я добра ОУН і Революції кличмо їх вирватися з валого баговиння, призвати свої помилки й мужньо понести відповідальність. Помилатися людина може, але вперто й свідомо стояти на хибнім шляху - це під сучасну пору рівно значне за зрадою Революції. Ще не запізно, хоч уже вищий час про зріти збламученим вашою брехнею. Для них дорога стєтьше отвором, коли прийдуть до нас із доброю волею й підпорядкуються наказам нашого Вождя. Кличемо цих людей не для "агітації". Ні, так робити змушує нас воғонь наших горячих серць, голос нашого сумління, любов до Батьківщини й відданість Вождеві та Революції!

Ті ж, кому немає вже воротн, хай знають, що ми - бойовики Революції й політичні вязні - залізною стіною стоїмо навколо нашого Вождя, на охороні його законних прав, авторитету й гідності! Хто знається, риступити проти Вожда - матиме діло й з нами! Той, хто знає нас, повірити, що це не порожні слова...

Передбачаємо, що ви будете пояснювати появу нашого листа "дикт том" з гори. Тому заявляємо, що писали ми його з власної волі й переконання, що занадто довго й занадто добре знаємо ваш гурт...Листи підписують ті політичні вязні, що знайшлися тепер у одному осередку. Але ми певні, що нас підтримають сотки й сотки інших, що тепер на волі. Зрештою й тут підписаніх здається більше, ніж у цілій вашій "революції"...

Заявляємо ще раз: ми стоїмо на наказ Вождя! Ваш бунт буде зломаний! Очищена від вас, ОУН знову стане єдиною, здисциплінованою когортю Революції!

Хай живе Вождь Андрій Мельник!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

І.жоєтня 1940. року.

Підписи 25 політичних вязнів".

Все відомо, як позитивну реакцію викликає цей лист серед інших політичних вязнів. Цю реакцію диверсанти матимуть нагоду відчути в дуже швидкому часі.

За почином сл.п.Вождя та інших осмисленожників Руху - в ОУН надзвичайну увагу завиди присвячувалося реалізації постулату соборності не тільки в деклараціях, але в практичній політиці й у формуванні Руху. І це було здійснене. Ціною великих зусиль, ОУН справді стала еманацією всієї Україніства, і її ряди почовнили українці зо всіх земель: наддніпрянці, наддністрянці, буковинці, закарпатці ітд. Декларуючи на папері соборність, диверсанти на ділі регресували далеко взад - у напрямі задушливої загумінковості й провінціоналізму - до виверної іншої фасон "петрушевщини". Своїм походженням всі вони з одної галицької "парохії". Останнє слово вживаемо в знаках наведення не тільки в розумінні вузькості краївого походження, але насамперед тому, що - помимо гучних раз про "новий тип" українця й про нову Україну - вони силою умов свого життя залишилися льокальними провінціями, з дрібномістечковою ментальністю. Ту Україну вони знають лише з уроєнь. Чи здадимо собі справу, що було б, коли доля поставила б їх віч на віч із завданням рішти всеукраїнську проблему?

Свою обмеженість і брак імен, які посікавали би тій Україні - диверсанти відчувають. Во хочби і дійсно мали вони в своїх рядах не знайти яких героїв, то ще цілком не розвязує проблему Проводу й його авторитету. Справді, що скаже Україні імя "вождя" Бандери?... В армії, на війні чимало героїв, але що сталося би з самою армією, коли би всіх зробили генералами? Диверсанти це розуміють, і тому "полюють за душами". Відомий, наприклад, факт, що Стецько-Карбович приїздив до Данцигу

"вербувати" для диверсії від моого генерала-полковника Зелінського..
Але дістав і їд нього таку відправу, що він не повторить спроб... Такий жеж успіх мав другий емісар диверсії на терені Відня.

З повинного стає також ясним, наскільки безнадійними є спроби диверсантів приєднати собі молодий актив Руху. В останніх роках серед націоналістичної молоді перейшли процеси, яких ні вловити, ні, тим більше зрозуміти - диверсанти не змогли. І в тому запорука, що молодь піде тими шляхами, куди веде їх традиція сл.п. Вождя, мудрість Його Наступника й досвід Проводу. Те, що тут висловлюємо, - не пуста фраза. Хай диверсанти глянуть от хочби на те, як зареагували на їх вчинки студентські осередки по цей бік кордону! Так поставилася націоналістична молодь на тих теренах, де безпосередньо дідали диверсанти. А що ж тоді говорити про молодь цілої України?! Хіба божевільному може прийти до голови думка, що її керівники зорими стануть Стецьки! Тому стверджуємо: ми спокійні за націоналістичну молодь. Вона вже настільки вироблені, що зробити з неї мотлох руїнництва й нігілізму не вдасться. На цих рядках закінчуємо наш хід думок. В заключення скажемо: кожний революційний Рух і можна здорована політична організація - це живе життя. Воно в блю родиться, у жорстокій боротьбі росте, і творить форми нового світу. ОУН - це найбільший острій виразник життя Нації - змагається й діє на тому шляху, що ним Українська Нація прямує у своє велике майбутнє. ОУН також уособлюється відвічною природною нашого народу, його історичним трагізмом та сучасний змаг не лише зо зовнішнім ворогом, але і з тими всіми внутрішнimi ферментами, що його обезвладнювали, розтерзували та остаточно, втомивши у внутрішній боротьбі, кидали на жири чужих хижаків. Націоналізм - що зродився в ірої великого здигу й змагу українського народу, що досвідом тисяч і тисяч жертв народної едіти дав чий світогляд національного відродження - струснув народними масами, єде їх до перемоги й кладе тривкі підвалини під нову Україну.

Він дає запоруку, що зломить усе те, що стоїть повперек шляху до його мети. Дорогоюка зом для його борців є й залишаться націоналістичні принципи, і Ті, що з волі Вождя за націоналістичну Ідею голови свої поклали.

Так, жарною, збиткою когортю прямуватиме ОУН до здійснення ідеалу, що лежить ув основі її існування -

Суверенної, Соборної Держави.